

Ayrıca platform adına hazırlanan çalışma ile oluşturulan rapora odamız bor çalışma grubunda katkı vermiş rapor hazırlanarak KİGEM'e teslim edilmiştir.

25 Şubatta Eskişehir'de Odamız İl Temsilciliğinin önderliğinde yapılan panele de Oda Başkanı **Aydın Çelebi** katılmış ve yerel basın yoğun ilgi göstermiştir.

20 Martta yurt madenciliği geliştirme vakfının Dedeman Otelde düzenlediği açık oturuma ise odamız adına M. Yüksel Barkut katılmıştır.

5 Nisan 2001 tarihinde MTA Genel Müdürlüğü Sadrettin Alban Konferans salonunda Odamızın düzenlediği Özelleştirmeler ve Bor gerçeği Sempozyumuna kamuoyu ve basın yoğun ilgi göstermiştir.

Bu süreçte medyada yer alan açıklamalarımız aşağıdaki gibidir.

1- 16.01.2001 tarihinde Meltem Tv ana haber bülteni canlı yayında JMO adına Oda Başkanı Aydın Çelebi konuya ilişkin görüşlerini açıklamıştır.

2- 18.01.2001 tarihinde Kanal A Sabah Kuşağı haber programında genelde Madencilik, özelde borları kapsayan programda bir söyleşi yapmıştır.

3- 28.02.2001 tarihinde saat: 16:00 İmaj Radyoda Mesud Odman'ın konuğu olarak Borların Özelleştirilmesi hakkında bir söyleşi yapmıştır.

4- Haftalık sol dergisinde (Sayı:121, sayfa:24-27) röportajı yayınlanmıştır.

5- 17.03.2001 tarihinde JMO/EKM'de 60 kişinin katıldığı bir söyleşi yapmıştır.

6- Odamız Bor Çalışma Grubu tarafından çıkarılan Özelleştirmenin Odağındaki Bor Gerçeği kitapçığı ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilmiştir.

EK-8

BOR TUZLARI VE ÖZELLEŞTİRME

Bor tuzları yıllarca emperyalist tekellerce yok pahasına metropolllere aktarılmış veya alınan ruhsatnamelerle emperyalist politikalara uygun olarak toprak altına hapsedilmişlerdir.

Balıkesir Sultançayırı'nda ilk bor madeninin bulunmasından sonra, bu madenlerin işletme hakkı 1861 yılında çıkarılan ilk "Maadin Nizamnamesi" hükümlerine uygun olarak 1865 yılında Fransız Compania Endüstrielle Des Measures firmasına 20 yıl süreyle verilmiştir. Bu tarihten itibaren ülke topraklarındaki madenlerin imtiyaz hakkını elde edebilmek için emperyalist tekellerin mücadelelerine tanık olunmuştur.

1887 yılında ise, tüm direnişlere karşın, bor tuzları imtiyazı 65 yıl süre ile İngilizlerin eline geçmiştir. 1904 yılında İngiliz William Vitaller, 1927 den önce John Owen Rid, daha sonra da Lord Mewen Mervil ve 1938 de Desmond Abel Smith, Susurluk madeninin işletme imtiyazını almışlardır. 1950 yılında ise bu imtiyaz Borax Consalidated Ltd. ce alınmış ve 1955 te de 6224 sayılı "Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu" ile 1309 sayılı maden kanunu hükümlerinden yararlanmak için bu tröst şirket, %94 ü kendisine, %2 si Türk hissedarlarına ve %4 ü İngiliz ortaklarına ait olan Türk Boraks A.Ş adında paravan bir şirket kurmuştur.

Bir süre sonra Sultançayırı yataklarını işleten ve sözde Türk olan paravan İngiliz şirketi, türkiye'deki rezervlerin tükendiğini belirterek ocaklarını kapatmış; ana firma Borax Consalidated Ltd. İse, üretimini ABD'de arttırarak Türkiye'deki bor tuzlarını esir madenler durumuna düşürmüştür.

Bu arada 1935 yılında MTA ve Etibank'ın kurulmasından sonra bu kuruluşlar çalışmalarını yoğunlaştırmış ve Bigadiç ve ve Kütahya-Emet civarında yeni bor minerali alanları bulunmuştur. İngiliz şirketi ise bu çalışmaların sonuçlarını bekleyerek Türkiye'den ayrılmıştır.

Devlet işletmelerinin bor mineralleri konusundaki çalışmaları ilerledikçe bu paravan şirket telaşa düşmüş, etibank'a ortaklık önerileriyle oyalama taktiklerine başvurmuş ve çalışmaları engelleme yolları aramıştır.

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BOR SEMPOZYUMU

GERÇEK

PROGRAM

Açılış 10.00

Sunumlar 10.15-12.00

1. Sunum: Prof. Dr. Ali Rıza ÖZKAN
TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

2. Sunum: Dr. İsmail KAYA
TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

3. Sunum: Dr. Mustafa KAYA
TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

4. Sunum: Dr. Mustafa KAYA
TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

5. Sunum: Dr. Mustafa KAYA
TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

Ara 12.00-13.00

Paneller 13.15-17.00

1. Panel: Prof. Dr. Ali Rıza ÖZKAN
TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

2. Panel: Dr. İsmail KAYA
TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

3. Panel: Dr. Mustafa KAYA
TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

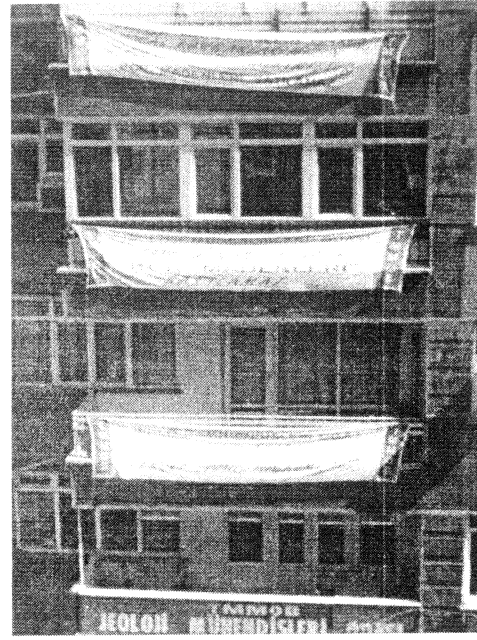
4. Panel: Dr. Mustafa KAYA
TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

5. Panel: Dr. Mustafa KAYA
TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

05 NİSAN 2001

Yer: MTA Genel Müdürlüğü Sadrettin Alpan Konferans Salonu - ANKARA

Düzenleme Kurulu: Murat GÜLER, Duran BAYRAK, Dündar ÇELİK

Bu girişim üzerine emperyalistler çeşitli kanallarla engelleme çalışmalarında bulunmuşlar, bir taraftan Türkiye'deki cevherlerin kalsiyumlu olduğunu ve bunun maliyet fiyatlarını artırdığını ileri sürerken, diğer taraftan Türkiye'deki 500 e yakın sahayı aramalara kapatıp kaynakların üstünde egemenlik kurmaya yeltenmişlerdir. Hollanda'da silolar kurup Türk malını Avrupa pazarına sokma yoluna gitmişlerdir.

Söz konusu firma bazı şahıslardan satın aldığı kırka ruhsat sahalarında bulunduğu minerallerin en değerli türden sodyum borat olduğunu ve rezervinin büyüklüğünü saklamak istemiştir. Ancak Maden Dairesi'nin ısrarı sonucu durum anlaşılmış ve MTA Enstitüsü'ne yaptırılan araştırma sonucunda, yabancı şirketin önce 9, sonra, 14 ve nihayet 40 milyon ton olarak beyan ettiği rezervin 400 milyon tonu bulunduğuna anlaşılmıştır.

Bor tuzlarının üretimi ve ihracatı 1950 yılına kadar İngilizlerin elinde ve kontrolünde kalmıştır. 1950 den sonra yerli üretim ve ihracatın giderek artması üzerine yarı mamul ürünlerin üretimi için yatırımlara başlanması kararı alınmış, İngiliz tröstünün tüm engelleme girişimlerine karşın, 1. Beş yıllık kalkınma planında 20 000 ton kapasiteli bir rafinerinin kurulması yer almış ve bu görev Etibank'a verilmiştir. Ancak, özellikle ABD'nin baskısıyla rafineri kurulması iki yıl geciktirilmiş ve sonrasında Bandırma Boraks ve Borik asit fabrikasının yapımı Polonyalılara verilmiştir.

Bu girişim üzerine emperyalistler çeşitli kanallarla engelleme çalışmalarında bulunmuşlar, bir taraftan Türkiye'deki cevherlerin kalsiyumlu olduğunu ve bunun maliyet fiyatlarını artırdığını ileri sürerken, diğer taraftan Türkiye'deki 500 e yakın sahayı aramalara kapatıp kaynakların üstünde egemenlik kurmaya yeltenmişlerdir. Hollanda'da silolar kurup Türk malını Avrupa pazarına sokma yoluna gitmişlerdir.

İngiliz Borax Consalidated Ltd. Şirketinin saha devir işlemlerindeki yasal noksanlıklar nedeniyle ruhsatları iptal edilmiş ve 1968 yılından itibaren ise imtiyazı düşen sahalar Etibank'a geçmiştir. Bu sahalar 1969 yılında proje çalışmalarına başlanılmış ve 1970 yılında da tesislerin kurulmasına geçilmiştir.

Açıkça görüldüğü gibi, borax Consalidated Ltd., Türkiye'deki kaynakları sadece "rezerv" olarak görmüş, satmakta olduğu bor mineral ve bileşiklerinin tekel fiyatını etkileyecek yeni bir boraks arzı yaratmamak için Türkiye'deki kaynakları esir almış, bu kaynakların işletilmesinde uzun yıllar erteletmiş, ayrıca çıkarılan bor minerallerinin işlenmeden ihraç edilmesinin sağlanması ve bor bileşiklerini üretecek tesislerin de kurulmasını da engellemiştir.

1978 e gelirken, toplam 25 bor minereali üreten işletmenin sadece 5 tanesi devlet kesiminde olup, kalan işletmeler özel kesimin elinde bulunmakta, özel kesim işletmelerinin 8 ide çalıştırılmamaktaydı ve bunların iki tanesi de paravan şirket Türk Boraks AŞ'ne aitti.

Değişik bor minerallerinin birbirlerinin yerine ikame edilebilir olması, tüm rezervlerin tek elde toplanması ve bir merkezden pazarlanması zorunluluğu nedeni ve dönemin siyasi gelişmeleri sonucunda bor tuzları 1978 yılında çıkarılan 2172 sayılı yasa ile Devletçe işletilecek madenler kapsamına alınmıştır.

Bor madenlerinin devletleştirilerek, bor üretim ve ihracatının Etibank tarafından yapılmasından sonra, bor rezervleri artırılmış ve bor cevheri üretimi, zenginleştirilmesi ve pazarlanması konularında küçümsenmeyecek gelişmeler sağlanmıştır.

1963 yılında 100 000 ton cevher ihracı karşılığında 2,9 milyon dolar, 1978 başlarında 750.000 ton cevher karşılığında 83,4 milyon dolar gelir elde edilirken, 1978 yılı sonrasında sağlanan gelişmeler sonucunda, 1999 yılında 672.760 tonu cevher, 362.091 tonu rafine olmak üzere toplam 1.034.851 ton ihracat karşılığı 237.291.000 Dolar ihracat geliri seviyesine ulaşılmıştır.

Toplam bor cevheri üretiminin %15-20'si, rafine bor ürünlerinin %30-40'ı yurtiçinde tüketilmekte, kalanı ise ihraç edilmektedir. Toplam maden ihracatından elde edilen döviz gelirinin %50'si bor ihracatından elde edilmektedir.

Etibank Genel Müdürlüğü'nün uzun bir durgunluk döneminden sonra 1994 yılında başlattığı rafine bor ürünleri yatırım ve pazarlama atağı sonraki yıllarda gerektiği gibi devam ettirilmemiş, 480.000 ton olan katma değeri yüksek rafine bor üretim kapasitesi arttırılmamıştır. Eskişehir-Kırka 2. Bor Türevleri Tesisi 1994 yılında başlanarak 1996 yılında 2,5 yıllık bir sürede 15 milyon dolar maliyetle işletmeye alınırken,

aynı kapasitedeki 30 milyon dolar proje bedelli ve kaçta mal olacağı dahi belli olmayan 3. Bor Türevleri tesisi yatırımı hala bitirilememiştir.

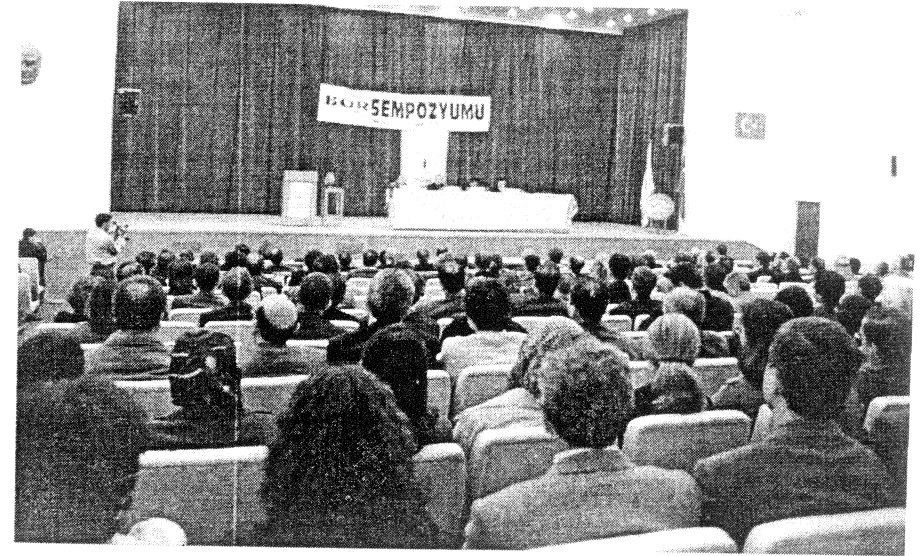
Bor madenlerinin, 04.10.1978 tarihinde 2172 sayılı Devletçe işletilecek madenler hakkındaki kanun ile devletleştirilmesinden sonra;

10.06.1983 tarihinde 2840 sayılı "Bor Tuzları, Trona ve Asfaltit Madenleri ile Nükleer Enerji Hammaddelerinin İşletilmesi, linyit ve Demir sahalarının Bazılarının İadesi" kanunu ile uygulamada bazı düzenlemelere gidilmiştir.

04.06.1985 tarihinde bu günde uygulamada olan ve sektörü serbest piyasacı anlayışla düzenlemeye çalışan 3213 sayılı Maden Kanunu kabul edilmiştir.

1993 yılında toplanan Madencilik 2. Şurası'na sunulan raporlardan biri de "Madencilikte Özelleştirme" başlığını taşımış ve bu raporda "özelleştirmenin politik ve kültürel bir olgu olduğu...ve KİT'lerin özelleştirilmesinin kamu gelirlerini artırmanın bir aracı olarak alınmaması, başlıbaşına bir amaç sayılması" gereği vurgulanmıştır.

1994 yılında 2840 sayılı kanunda değişiklik yapılarak trona ve asfaltit devletçe işletilecek madenler kapsamından çıkarılmıştır.

Etibank Genel Müdürlüğü, 26.01.1998 tarihinde, Bakanlar Kurulu'nun 98/10552 sayılı kararı ile Eti Holding A.Ş. ünvanı ile iktisadi devlet teşekkülü biçiminde yeniden yapılandırılmıştır.

Bu süreçte; bir yandan MTA'nın işlevsizliğe sürüklenip parçalanması ve özelleştirilmesi planlanırken, diğer yandan Zonguldak Havzası'ndaki bazı üretim birimleri

özelleştirilerek TTK'nın kapatılması gündeme alınmıştır. TKI'nin işlettiği linyit sahaları özelleştirilen termik santraller ile birlikte bedelsiz olarak verilmiş; Beypazarı trona işletmesi ise bir holdinge aktarılmıştır.

1935 yılında ülkenin maden kaynaklarını değerlendirme amacı ile kurulmuş olan ve neo-liberal döneme değin önemli işlev taşımış olan Etibank'a ilişkin olarak bir plan gündeme getirilmiştir. Bankacılık ve madencilik bölümleri birbirinden ayrılarak, bankacılık bölümü özelleştirilmiş ve böylece madencilik bölümünün finansman desteği yokedilerek yatırımlar en alt düzeye indirgenmiştir. 1998 yılında Etibank, Eti Holding AŞ ve buna bağlı yedi AŞ biçiminde yeniden yapılandırılmıştır. Eti Bakır, Eti Gümüş, Eti Elektrometalurji ve Eti Krom 2000 yılı içinde özelleştirme kapsamına alınarak ÖİB'na bağlanmıştır. Eti Holding AŞ bünyesinde bırakılan Eti Bor, Eti Alüminyum ve Eti Pazarlama ise özelleştirmedeki büyük pasta olarak saklanmıştır. Bu yeniden yapılanmada dikkati çeken konu, karlı alanların -kolay özelleştirme için- diğerlerinden ayrılmasıdır.

Türkiye'deki bor madenlerinin 1978 yılında devletleştirilmesi ile başlayan Etibank'ın bor üretim ve pazarlama faaliyetleri sonucunda, Türkiye önemli kaynaklara sahip, güçlü bir rakip olarak dünya pazarında yerini almıştır. Devletleştirme sonucunda güçlenen ve büyüyen Etibank faaliyetleri, Türkiye'ye üretim ve pazarlama deneyimi kazandırmıştır. Pazarlama faaliyetlerinin etkinliği ve geliştirilmesi konusunda gerekli altyapı yurtiçinde tamamlanmış, büyük kapasitelere sahip yükleme, depolama ve ambalajlama tesisleri kurulmuş, üretim tesisleri ile yükleme ve stoklama yerleri arasındamda modern, en ekonomik, seri taşıma ağı kurulmuş, böylece tonu 40-50 dolara satılan bor cevheri 500-600 DM'a satılır hale gelmiştir.

Bu karlı birimlerden Eti Bor'un özelleştirilmesine yönelik ilk girişim Ekim 1999'da olmuş; 2840 sayılı yasaya aykırılık nedeni ile karşı çıkmış olmasına karşın, 1994-95 yıllarında 540 DeM/ton olan birim fiyat 1999 yılında 480 DeM/ton düzeyine düşürülmüş, ancak Serena ve Borade adlı iki aracı kuruluş son tüketicie 600 DeM/ton fiyatı uygulamıştır. Böylece bu iki özel-aracı kuruluşa tonda 120 DeM kazandırılmıştır. Ardından, bu özel kuruluşlardan Serena ile yıllık 150-200 000 ton kolemanit dışsatımı yönünde 15 yıl geçerli olacak bir sözleşme imzalanmıştır. Böylece üretimi de satışı da tekel konumunda olan bor madenlerinin satış bölümü özelleştirme konusu olmuştur.

Değiniilmesi gereken bir diğer nokta da üretilen bor cevherini ara ve son ürüne dönüştürecek tesislerin -projelendirilmiş olmasına karşın- geliştirilmeyip ağırlıklı ola-

rak hammadde dışsatımı uygulanmasıdır. Bu noktada ülkemizden aldığı ham bor cevheri ile kendi borat sanayiini kurmuş olan Avrupa ülkelerini anımsatmak yararlı olacaktır.

Son bir değinme olarak, Aralık 2000 ayında IMF'e verilmiş olan niyet mektubunun 37. Maddesinde Eti Holding'e bağlı bazı tesislerin özelleştirileceği açıkça belirtilmektedir. Seydişehir Alüminyum ve Antalya Ferro-Krom tesisleri dışında Bandırma Borik Asit Fabrikası ile Bigadiç-Kırka-Emet bor yataklarının da bu çerçevede değerlendirilecek kuruluşlar arasında olduğu açıktır.

Bor'un -hangi yöntemle olursa olsun- üretiminden işlenmesine ve pazarlamasına kadar özelleştirilerek yerli ve/veya yerli-yabancı şirketlere devri, sonuçta dünya bor pazarının %55'ine sahip olan Rio Tinto Zinc -RTZ- şirketinin eline geçmesini getirecektir.

Eti Holding A.Ş. dünya ekonomik krizini izleyen yıllarda devletçilik politikasının bir yansıması olarak 1935'de kurulan ETİBANK'ın parsellenerek satışa çıkartılan kısımlarından günümüze kalabilen parçasıdır. Önce bankacılık bölümü satılan ETİBANK'ın madencilik bölümü de yeniden yapılanma bahanesi ile özelleştirme sürecine sokulmuştur. 1998 yılında ETİ Holding AŞ'ye dönüştürülen kurum anonim şirket olarak yedi ayrı genel müdürlüğe ayrılmıştır. Böylece bir bütün olarak özelleştirilmesinde sorunlar çıkabilecek kurum kolaylıkla yutulabilecek küçük lokmalar haline getirilmiştir. Cumhuriyet tarihimizin halkın emek ve özveri ile yarattığı en önemli KİT'lerden olan ETİBANK'ın özelleştirilmesi girişimi bütünüyle "dış mihrakların" bir dayatmasıdır. Özelleştirmeye konu olan ETİ Holding AŞ'ye bağlı sadece ETİ Bor AŞ'nin 1999 yılında Türkiye'nin karlılıkta 6., satış hasılatı büyüklüğü açısından 29. sırada yer alması, hedeflenen kaynak transferinin büyüklüğünü ortaya sermektedir.

Sonuç olarak **boraksın** öyküsü yüzyılı aşan bir büyük sömürü ve talan tarihinin öyküsüdür. Bu öykü günümüzde emperyalizmin yeni sömürü incelikleri ancak daha da pervasızca sürdürülmek istenmektedir. Dünya kapitalist sistemin içine girdiği yapısal krize, sermaye ihtiyacına çözüm olarak dayattığı neoliberal ekonomi politikalarla az gelişmiş ülkelerdeki kalkınmacı, girişimci sosyal devleti ÇUŞ'ın gereksinimleri karşılayacak şekilde yeniden yapılandırmaya çalışmaktadır. Yoksullardan varsıllara, az gelişmiş ülkelerden emperyalist metropollere yeni kaynak aktarımı anlamına gelen bu politikaların temel araçlarından biri de özelleştirmelerdir. IMF ve DB gibi şimdilerde neredeyse "hayırsever kuruluşlar" olarak görülen emperyalist sistemin organik kurumları az gelişmiş ülkeleri daha çok borçlandırmak amacıyla ulusal KİT'lerin özelleştirmesine zorunlu kıldılar. Bugünlerde 21. yıldönümünü yaşadığımız

24 Ocak kararları neoliberal ekonomi-politikaların Türkiye uygulamasının programı idi. 12 Eylül 1980 darbesi bu azgınlaşmış sömürü manifestosunun silah zoruyla uygulanması anlamına geliyordu. Günümüzde bor madenlerinin özelleştirilmesi operasyonunun IMF niyet mektubunda yer alıyor olması, bu kaynakların doğrudan çok uluslu tekellere devri anlamına gelen MAI-MIGA-Tahkim sürecinin planlandığı gibi yürüdüğünü gösteriyor. Bor madenlerinin özelleştirilmesi girişiminin asıl önemi bir siyasal müdahale olarak "özelleştirme"nin ne anlama geldiğini binlerce kitaptan daha çarpıcı bir şekilde anlatıyor olmasıdır. Özelleştirmelere demagojik gerekçe olarak sunulan hiçbir olumsuz koşulun bulunmadığı bor işletmelerin IMF niyet mektuplarına girmesi "kurdun kuzuyu her halükarda yeme" isteğinin resmidir. Kamu açıklarının kapatılması gerekçesi ise tam bir çarpıtmadır. 24 Ocak kararların uygulamaya konulduğu 1980 yılında ülkemizin dış borçları 13 milyar \$'dı. 21 yıldır azgın bir ısrarla uygulanmasına karşın dış borçlarımız 104 milyar \$'a yükselmiştir. Paradigma iflas etmiştir. Gelir dağılımındaki korkunç adaletsizlik, işsizlik, yoksullaşma, sendikasılaşma, sağlıksız iş ve yaşam koşullarının yaygınlaşması bu politikalarının iflasının diğer yüzüdür.

Madencilikte özelleştirme dayatmalarına karşı KİGEM, Meslek odaları, sendikalar ve konu ile ilgili diğer kuruluşların oluşturduğu kendiliğindenci bir yapı gelişmiştir. Bir bütün olarak TMMOB'nin bu platformun lokomotifi olması gerekir. Meselenin sadece borların özelleştirilmesi ve bunun da sadece ulusal çıkar açısından önemine vurgu yapılması şeklinde algılanması büyük bir yanılgıdır. Bu somut ve çarpıcı örneğin az önce değindiğimiz özelleştirme kavramının sosyo-ekonomik, siyasal bütünselliği içerisinde değerlendirilmesi gerekir.

10.3.2.ALTIN

Yaklaşık oniki yıldır kamuoyunun gündeminde olan siyanürlü altın madenciliğine karşı odamızın dönem içerisinde izlemiş olduğu politika ve oluşturduğu hat gerek TMMOB içerisinde gerekse ilgili kamuoyunda geniş yankı bulmuştur. Dönem içerisinde altın madenciliğine karşı yapılmış olan faaliyetler aşağıda özetlenmiştir. Bu alanda yaratılmaya çalışılan dezenformasyon, sempozyum, panel, söyleşi vb.bilimsel platformlarda açığa çıkarılmaya çalışılmıştır Ek-9-10. **22 Eylül 2001 tarihinde İzmir'de düzenlediğimiz Altın İşletmeciliği Nereye kadar? ve 3 kasım 2001'de Eskişehir'de düzenlediğimiz Neoliberalizmin Yeni Talan Alanı Altın İşletmeciliği Sempozyumlarında konu tüm parametreleri ile tartışılmış ve sonuç bildirgeleri medyaya iletilmiştir.** EK-9

EK-9

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN DÜZENLEDİĞİ "ALTIN İŞLETMELERİ NEREYE KADAR?" SEMPOZYUMU YAPILDI!!..

"Altın İşletmeciliği Nereye Kadar" sempozyumu 22 Eylül 2001 Cumartesi günü, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü Desem Salonu'nda gerçekleştirildi. İki ayrı bölüm halinde yapılan sempozyumun ilk paneline; Cumhuriyet Gazetesinden Deniz SOM, Bergama Direnişini temsilen Oktay KONYAR, Maden Mühendisleri Odasından İlker ERTEN, Metalurji Mühendisleri Odasından Süleyman ALTUN, Kimya Mühendisleri Odasından Zeliha BALTACIOĞLU ve Türk Tabipler Birliği adına A.Osman KARABABA konuşmacı olarak katılmışlardır. İkinci panel öncesinde üyemiz Tahir

ÖNGÜR, altın işletmeciliğinin çevre ve insan sağlığını etkileyen yaşanılmış kazalara dünyadan örnekler verdiği görsel bir sunum gerçekleştirmiştir. Sempozyumun ikinci bölümündeki panele İTÜ Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümünden Prof. Dr. İsmail DUMAN, Çevre Mühendisleri Odasından Tezcan ABAY, ODTÜ Felsefe Bölümünden jeoloji mühendisi Dr. Ayhan Sol, Jeoloji Mühendisleri Odası Altın Çalışma Grubundan Tahir ÖNGÜR ile Savaş DİLEK panelist olarak katılmışlardır. Sempozyum'a Uşak Eşme halkı temsilcileri ve çevre hareketi öncüleri ile İzmir İKK Elele Hareketi temsilcileri de canlı katkılarda bulunmuşlardır. Aydın, Muğla ve Uşak İl Temsilciliklerinin de katılım sağladığı sempozyumda özetle;

• Ülkemizin bir altın zengini olduğu ve ekonomik ve toplumsal bunalımdan çıkışın da altın yataklarımızın tasarlandığı şekilde çokuluslu şirketlerce işletilmesi sonucu gerçekleştirilebileceği savlarının yalan ve saptırmalara dayandırıldığı;

• Bu savların dayandırıldığı yayının bilimsel ilke ve dayanaklar açısından oldukça zayıf ve yalnızca bir benzetme modellemesi çalışması olduğu; bu yayında bile, sözü edilenin "altın potansiyeli'nin tahmini" olduğu, bunun rezerv kavramı ile bir ilişkisinin olmadığı;

• Türkiye'nin altın rezervinin bugünkü bilgilere göre 200-300 ton arasında olduğu; bunun pazardaki satış değerinin 2.180 milyon dolar dolayında, bunlar bütünü ile işletilse yasal olarak Türkiye'ye kalabilecek olan tutarın ise 350 milyon doları aşmayacağı;

• Türkiye'nin altın rezervi açısından Dünya'da herhangi bir sıralamada anılan bir yeri olmadığı;

• Çokuluslu altın işletmecilerinin 80 ve 90'lı yıllarda yığıştıkları ABD, Kanada, Avustralya gibi ülkelerde yarattıkları çevre sorunu nedeni ile güç duruma düştükten sonra az gelişmiş dünyaya yöneldikleri; 1993 yılında yalnızca Meksika ve Güney Amerika'da yalnızca Kanada kökenli 200 kadar şirketin faaliyet gösterdiği ve 1999 yılında bütün dünyada maden aramacılığına harcanan kaynakların %60'tan çoğunun altın aramacılığına ve bunun da 2/3'sinin Güney Amerika'da harcandığı; arama ve yeni işletme açmaya yönelik çabanın geri kalanının Güneydoğu Asya, Afrika ve Orta Asya'da yoğunlaştığı ve ülkemizin bu konuda marjinal bir konumda olduğu;

• Ülkemizde altın arama ve işletme girişimlerinin bugüne kadar ya doğrudan ya da finans desteği ile çokuluslu Alman finans kapitalinin (Preussag, Dresdner Bank, Oppenheimer, Rotschild, Degussa, vb) girişim ve güdümünde geliştiği;

• Ülkemize ilgi gösteren altın işletmecisi ÇUŞ'nin ya üçüncü dereceden küçük ve finansal olarak güç durumda olan; ya durmadan el değiştiren; ya da aslında başka metaller için ilgi duyduğu Türkiye'de bir de altın işletebileceğini uman türden kuruluşlar olduğu;

• Bu girişimlerin ilk gününden bu yana altın işletmeciliği girişimcilerinin art arda söyledikleri yalanlarla güvenilirliklerini çoktan yitirdikleri; yasa ve yargı önünde çalışamaz duruma düşmelerine karşılık siyasi erkin kendilerini sürekli kayırdığı; yasalarla maden işletilmesine izin verilmeyen ulusal park sınırlarının bile baskılar karşısında (Artvin Hattıla'da olduğu gibi) altıncılardan yana değiştirildiği; ancak, yasa önünde her güç duruma düşüşlerinden sonra çevre ve insan sağlığının korunması yönünde önlemler aldıkları; maden, ancak yerinde işletilir tezini savunurken örneğin Efemçukuru'nda çıkaracakları cevheri Brezilya'ya taşımanın fizibilitesini bile yaptıkları; su arıtma uygulamalarını atık arıtma uygulaması imiş gibi duyurup içtikleri suda yüzdükleri; su arıtmak ve siyanürü parçalamak için uyguladıkları yöntemlerle çevreye yeni zehirleyiciler saldıkları ve kalıcı ve izlenmesi nerede ise olanaksız olumsuz süreçleri başlattıkları ve yasa dışı deneme üretimleri sırasında bile ortamdaki canlı yaşamı üzerinde (Bergama Ovacık'ta büyükbaş hayvanlarda ölü ya da sakat doğumlar, arıların telef olması, bekçi köpeklerinin ölmesi gibi) ilk yıkımları örnekledikleri; kurduklarını belirttikleri izleme ve gözlem düzeneklerinin çalıştırılmadığının yasal gözetim kurullarınca bile saptandığı; gerek saptanan rezervler, gerek asitli su oluşumu gizili, gerek tesis yatırımlarının maloluşu ve gerekse olası kazançları konusunda kendi metinleri içinde bile dilegettikleri çelişen değerlerle kendilerini ele verdikleri;

• Gelecekte ortaya çıkabilecek insan sağlığı ve çevre sorunlarının dünyanın değişik yerlerinde yaşananlardan farklı olmayacağını bu günden görülebildiği ve altın işletmcilerinin kendi metinleri ya da onlar adına hazırlattırılan açıkça yanıltıcı yazı ve raporlar (bu arada TÜBİTAK Raporu) titizlikle incelendiğinde de bunun ortaya çıktığı;

• Örneğin, Bergama işletme girişimi sahası ile ilgili olarak Başbakanlık emri ile hazırlattırılan Tübitak Raporu'nun hidrojeoloji bölümünün bunun açık

kanıtlarını ve bu yöndeki uyarıları kapsamamasına karşın bir önlem alınmadığı ve Rapor'u hazırlatan Başbakanlık'ça da bu uyarıların yok sayıldığı; İşletme için 1991 ve 1996 yıllarında hazırlatılan üniversite raporlarından ilkinde atık barajını etkileyebilecek taşkın debisi $24.4 \text{ m}^3/\text{sn}$ verilmiş ve övünülerek anlatılan atık barajının çevresindeki kuşaklama kanalı kapasitesi bu debiye göre tasarlanıp inşa edilmiş iken, ikinci raporda bu debinin $53.3 \text{ m}^3/\text{sn}$ olarak verilmesi göz ardı edilmiş ve az karşılaşılabilecek yağışlı bir dönemde ikinci de-ğerde bir akışta kanalların gelen suyu taşıyamaması ve kaçınılmaz bir şekilde barajın taşması olasılığının göz ardı edildiği; çok övünülen barajın bu yönde direnç ve duraylılığının irdelenmediği; böyle bir taşkın durumunda üstten akacak suyun baraj gövdesinde açacağı yarıklardan yalnızca arıtıldığı dinlendirilen suyun değil, içinde biriktirilmiş zehir yüklü çamurların da O-va'daki tarım alanlarına boşalacağı; Dünya'da yaşanan son büyük altın iş-letmesi felaketlerinden birinin çok benzer koşullarda Romanya'nın batısında-ki Baia Mare'deki Aurul Altın İşletmesi'ndeki atık barajının aşırı yağışlar ve birden kar erimeleri sonunda baraj seddelerinin yırtılması ile oluştuğu ve Romanya'dan sonra aynı akarsuyun bağlandığı Tizsa Irmağı ile bütün Maca-ristan'ın ve bunun katıldığı Tuna Irmağı ile Yugoslavya ve Karadeniz'e kadar yeniden Romanya'nın bundan ölçülemeyecek zararlar gördüğü; bu barajın eski ve ilkel olmayıp Bergama'dakinden sonra, 1997'de inşa edildiği ve bu- nun da altında sızdırmazlığı sağlamak üzere geomembran yaygılar bulundu-ğu; oysa atık barajlarında görülen tek zayıflığın toptan göçme ya da sızdırma olmadığı; farklı yapısal kesimlerinin bağlantılarının zayıflığı, borulanma (piping) olasılığı, sivilaşma olasılığı, taşkın durumunda yırtılma, toptan göç- me gibi konuların ne altın işletme girişimcilerince hazırlanan metinlerde ve ne de tarafsız olması gereken Tübitak Raporu gibi metinlerin ilgili bölümlerinde irdelenmediği; atık barajlarındaki yenilmelerde ortaya çıkan tek sorunun kısa süreli siyanür zehirlenmesine bağlı ölümler olmadığının ve giderek şiddetle- nen ve karmaşık kirlenmeler yaşandığının, son onyıllık içinde yapılmaya başla- nan ve pek de destek görmeyen bilimsel araştırmalarla ortaya çıktığı; örne-ğin, 1997'de İspanya'da Sevil yakınlarındaki Los Frailes'te bir çinko işletme- sinin atık barajı yıkılıp boşaldıktan sonra zehirli çamur ile kaplanan tarım top- raklarının uğradığı kirlenmenin zaman geçtikçe nasıl da arttığını ortaya ko- yan bilimsel inceleme sonuçlarının bulunduğu; ülkemizde de altın işletme gi- rişiminde bulunulan yerlerin hepsinde, daha bugünden Bergama'da, bu sa- kınanın çok yüksek olduğu ve anlamlı ve yeterli önlemler almanın denen- mediği ve olanaklı da görülmediği; bu tür kazalar ve kirlenmeler ortaya çık-

tıktan sonra uluslararası uzman adı altında devreye sokulan kişilerin ger-çeklerin üzerini örtmeye çalışmalarının, Omai'de (G. Amerika Guyana'da) a- tık barajı yıkıldığında, Kumtor'da (Kırgızistan Issık Gölü yakınında) siyanür yüklü kamyon ırmağa devrildiğinde, hatta Baia Mare ve Los Frailes'te atık barajları göçüp geniş alanlarda kirlenmeye neden olduğunda verdikleri ra- raporlarla ve Kanadalı çevre savaşımcılarının açığa çıkardığı Dış İşleri Bakan- lığı ile Guyana'daki Konsolos arasındaki yazışma metinlerinde açıkça görül- düğü; altın işletmeciliği gibi büyük çıkarların, borsa bağlantılarının ve çapra- şık işbirliklerinin egemen olduğu bir alanda bilimin de, mühendisliğin de, uz- manlığın da sayısız kötüye kullanımının izlenebildiği;

• Yine Bergama Ovacık'ta tasarlanan barajın gövdesini güçlen- dirme amacı ile yapılacağı iddia edilen ve açık işletmede kazılacak yan- kayadan ortaya çıkacak pasanın gizlenmesi çabasıyla kaynaklandığı açık olan ek gövde yüklemesinde kullanılacak pasanın asit su üretme potansiyelinin ya araştırılmadığı ya da gerçek sonuçlarının gizlendiği kuşkusunun bulunduğu; bu kuşku haklı çıkarsa, Ova'daki yüzey ve yeraltısuyunun yavaş ve güç farkedilir şekilde kirlenme sakıncasının bulunduğu;

• Yine örneğin, Bergama işletme girişimi sahası ile ilgili olarak Başba- kanlık emri ile hazırlatılan Tübitak Raporu'nun hidrojeoloji bölümündeki a- çık kanıt ve uyarılarına karşın işletme sırasında çekilecek yeraltısuyunun miktarı konusunda bir açıklık bulunmadığı; birbiri ile çelişen ve yöreye ilişkin

olarak bilinenlere aykırı sayıların dile getirildiği; işletme sırasında ve hele açık işletme derinleştikçe zorunlu olarak çekilip sahadan uzaklaştırılacak olan yeraltısuyu miktarının belirlenmediği, bunun nasıl uzaklaştırılacağını ifade edilmediği ve bu şekildeki bir çekimden sonra yeraltısuyu tablasının nasıl alçalacağı ve çevredeki tarımsal sulama amacı ile kullanılan kuyularda bunun etkisinin ne olacağı ve buna karşı nasıl bir önlem alınacağından hiç bir yerde söz edilmediği, bu husus konusunda Tübitak Raporu'nun ilgili bölümünde açık uyarılar bulunmasına karşın Rapor'u hazırlatan Başbakanlık'ça bu uyarıların da yok sayıldığı; Oysa, DSİ tarafından yörede yapılan ve test edilen araştırma kuyusunda elde edilen parametrelere göre sahada yeraltısuyu içeren volkanitler çok geçirimli olduğu ve bundan yeraltısuyu çekildiğinde oluşacak düşüm konisinin geniş çaplı olacağı ve geniş bir alanı etkileyeceği; sonuçta, er ya da geç, büyük bir olasılıkla da işletmeye koşut olarak kısa bir sürede çiftçi kuyularının önce verimsizleşeceği ve daha sonra kuruyacağı; daha kötüsünün, yeraltısuyu akiferinde tükenen suyun yerinin yakın batıda bulunan jeotermal sahanın yüksek mineral içerikli suyunca basılmasının olacağı ve bu yeraltısuyu akiferinin bir daha kolay kolay onarılamaz biçimde elden çıkacağı;

• Yine, işletme girişimcisinin değişik metinlerinde üstü örtülü ya da açıklanmadan geçirtilmiş olan mineraloji ve petrografiye ilişkin değinmelerin, cevherleşmenin daha derin ve sülfütlü bir uzantısının varlığını gösterdiği; bunun gizlice işletilmek üzere mi saklandığı (ki bu şekilde işletilirse pek övülen tesisin olası çevre sorunlarına karşı hiç bir önlem kapsamadığı), yoksa işletme maliyeti yüksek olacağı için mi yer altında bırakılacağı (bunun bir benzeri de, Uşak Eşme Kışladağ sahasında ilk yatırım maliyetini karşılamada zayıf kalan şirketin 10 milyon ton cevherlik bir işletme yerine 3 milyon ton cevherlik bir işletme seçeneğinin ön fizibilitesini tercih edeceği açıklamasında görülmektedir) konusunda belirsizlikler olduğu;

• Altın işletmeciliğinin bir madencilik etkinliğinden çok büyük bölümü ile bir açık hava kimya işletmeciliği olduğu; dünyanın hiç bir yerinde çevreye olan olumsuz etkilerinin giderilemediği; söz edilen her bir önlemin altın işletmeciliğinin çok duyarlı olduğu maliyetleri yükselttiği; oysa, dünyada altın fiyatının, kısa süreli olağandışı etkiler dışında, sürekli düştüğü; bu yüzden maliyetleri işletilebilirliğin sınırında olan çok sayıda işletmenin önceden bilgi verilmeden kapatıldığı, firmaların iflas ettirildiği ve böyle durumlarda çevre ve insan sağlığını tehdit eden sakıncalara karşı alınması gereken önlemlerin sahipsiz kaldığı; örneğin, Los Frailes'teki kirlenmenin giderilmesi için 137,5 milyon USD, Baia Mare'de en az 125 milyon USD, ABD Summitville'de birkaç yüz milyon dolarlık yatırımın devlet'e kaldığı, Guyana Omai'de çevreyi kirlüten Cambior'un çevre halkına 175'er dolar vermekle yetindiği;

• Altın işletmeciliği ile ortaya çıkan halk sağlığı sorunlarının anlık olmanın ötesinde, kalıcı, sürekli ve baş edilemez olduğu;

DOĞAL KAYNAKLARIMIZIN GERÇEK SAHİBİ HALKIMIZDIR

ALTINCI FİLO DEFOL

• Siyanür' ün altın işletmeciliği ile orta çıkan her türlü insan sağlığı ve çevre sorununun simgesi ve başlatıcısı olduğu; bilim insanlarının bu konudaki çalışmalarının desteklenmesi ve yüreklendirilmesi gerektiği; Kütahya Gümüşköy İşletmesi çevresinde yaşanan insan kıyımı ve çevre yıkımı üzerindeki baskı ve yasakların kaldırılması, tarafsız bilimsel araştırmaların başlatılması ve daha büyük zararlara neden olmadan, kuruluşundan bu yana zarar eden bu işletmenin hemen kapatılması gerektiği;

• Ulusal Basın'ın altın işletmeciliği konusunda uyguladığı sansürün kaldırılması ve bu alanda altın işletmeciliğine girişen çokuluslu şirketlerin yalan ve yanıltmalarına aracı olmaktan vazgeçmesinin en sıradan bir yurtseverliğin gereği olduğu;

Tüm teknik ve ekonomik değerlendirmenin yansira, Bergama –Ovacık altın sahasının siyanür leach yöntemi ile işletilmesine karşı geliştirilen çevreci hareketin bu-

gün en az iki farklı yönde gelişebilecek bir olgunluğa eriştiği gözlemlenmektedir. Birincisi, çevreci hareketin tüm

Ülkeye yayılması gerekliliği; ikincisi ise şimdiye kadar kaçınılmaz olarak insan merkezci bir

hareket olarak süren bu hareketin dünyada da ortaya çıkmış tüm türleriyle birlikte, ama özellikle de çevre merkezli duruşların ortaya çıkmasını sağlayacak şekilde, gelişimine destek verilmesinin aciliyetinin ortaya çıktığı,

- Doğayla ilişkilerimizde diğer varlıkları sadece insanla olan ilişkileri ve yararları temelinde (İnsan Merkezci) değil diğer canlı ve cansız varlıkların da insandan bağımsız olarak özsel değerleri olduğunun bilincinde olunması gerekmektedir. Aksi takdirde bu yaklaşım ilkece ırkçılık ve (etnik grup, din, cinsiyet) şovenizminden bir farkı olmayan tür şovenizmine (türçülüğe) dönüşecektir. Tutarlı bir şekilde türçülüğe karşı çıkmayıp ırkçılığa ve şovenizme karşı çıkmanın mümkün olamayacağına açık olduğu.

- Tüm Demokratik Kitle Örgütlerinin doğanın tüm parçalarını ve bütünü yalnızca onların özsel bir değeri olduğu için korumayı ve savunmayı ilke edinmiş çevreci hareketlerin doğup gelişmesine katkıda bulunması, bir anlamda yosunların, ayıların, timsahların ırmakların ve toprağın adına da mücadelenin sürdürülmesi gerektiği,

- Bu Sempozyum boyunca dile getirilen, kısaca değinilen ya da hiç değinilmeyen sayısız olumsuz gerçeğin ışığında, yasalar ve yargı kararlarının uygulanması; ülkemiz insanına kalıcı yıkımlar getireceği, çevre ve yaşama ortamımızda onarılamayacak hasarlar oluşturacak ve ülkemizde bıraktığı ekonomik katkının birkaç katını bu zararları gidermek için harcamak zorunda kalacağımız altın işletmeciliğinden vazgeçilmesi gerektiği,

görüşü desteklenmiştir.

Biz

Jeoloji Mühendisleri,
altın cevherini de doğada aramayı, bulmayı ve
işletme sonunda kullanılır durumda görmeyi
mesleki bir doyum ve giderek bir onur kaynağı olarak görebiliriz.
Ancak,
dünyanın her yerinde yedi kat yerin altından gelirken
insanlara yıkım ve acıyı da birlikte getiren,
uygarlığımızın ve esenliğimizin sürdürülebilmesine değil de,
yalnızca süslenmeye yarayan,
dünyadaki yanlış kullanımı için onyıllar,
doğru kullanımı için de yüzyıllar yetecek kadarı
bankaların depoları ya da insanların mücevher kutularında saklanan
ALTIN'ın,
Doğayı ve insanı yaşamsal riske sokan teknolojilerle
işletilmesinden yana değiliz.
Bütün gücümüzle doğruların ortaya çıkarılması ve
gerçeklerin savunulmasından,
insanın, insanımızın ve yaşama ortamımızın
korunmasından yana çabalayacağımızı,
herkesi bu uğraş ve savaşımızda aynı yanda görmek istediğimizi
DUYURURUZ.

J.M.O. YÖNETİM KURULU

EK-10

TÜRKİYE'NİN ALTIN REZERVİ DÜNYADA İKİNCİ İMİŞ!

İzmir İl İdare Mahkemesi, Başbakanlığın Normandy Şirketinin Bergama Ovacık Altın İşleme tesislerinin işletmeye alınması kararını bir kez daha durdurması üzerine, kamuoyunu yanlış bilgilendirmeye yönelik geniş kapsamlı bir kampanya başlatıldı.

Altıncıların gözü bu kez pek kara. En sıradan gerçekleri ve bilimsel tanım ve terimleri alabildiğince çarpıtan, medyatik gösterilerle hedef saptıran ve gerçekleri anlaşılmaz kılmaya yönelik bir kampanya, bu. Bu kampanyada oldukça zengin ve renkli konular gündeme sürülüyor. Böyle durumlarda sık başvurulduğu gibi, konu ulusal sorunlarımızın çözümüne kadar vardırılıyor; ya da, insanı korumaya yönelik ve bütün dünyada saygı ile izlenen Bergama köylüsünün direnişi, bir yabancı ülkenin ülkemize altın satamayacağı için çıkarları bozulup gizli örgütleri ile para dağıtmasına bağlantılandırılmaya çalışılıyor.

Bu yolda, altıncılar medyadaki haberleri kaynak gösteriyor, medyada etkiledikleri kalemler de onları. Körlüklerle şaşılıyor, birbirini ağırlıyor.

Cephe daha da genişledi ve bu kez altıncıların savunucularının sözcülüğü iki milletvekiline kaldı. Onların çıkışlarını, TÜBİTAK Raporu'nun sorumlusu bir öğretim üyesi; yurtdışından zararlı atıkları getirip ülkemizde yakmak üzere kurulmuş bir şirket-

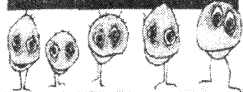
tin yöneticisi olan bir başka bilim insanı(!) ve hem öğretim üyesi ve hem de bir mühendisler odası başkanı olan bir başka bilim insanı, bazı köşe yazarları, zordaki bazı TV'lerin özel haber editörleri ve tartışma programı yöneticileri paylaşıyor.

Bu kez kullanılan gereç de çeşitlendi ve zenginleşti. Bu kez bir bilimsel araştırma raporu denerek ilginç bir bildiri, anlatımları bin bir biçime sokularak kullanılıyor.

vaziyet

Elektronik posta: denizsom@cumhuriyet.com.tr

DENİZ SOM

Tet: 0.212.512 05 05 Faks: 0.212.512 44 97

- Ölmeyi göstermek için
canlı yayına çıkmış...
"Canlı cenaze
programına mı!"

Türkiye'yi tarihinin en ağır ekonomik bunalımına sokan iktidar ortamlarından Demokratik Sol Parti'den "araştırmacı" iki milletvekili Erol Al ve Hasan Özgöbek sayesinde Türkiye bir anda 6 bin 500 ton rezerv ile dünyanın ikinci altın zengini ülkesi yapıldı...

Türkiye toprak altındaki altını çıkartmalı ve krizden kurtulmalıydı...

Bir raporla Başbakan Bülent Ecevit'in önüne konan araştırmanın kaynağı belli değildi ama siyanürlü koktuğu belliydi!

Çevre Mühendisleri Odası medyada yer bulamasa da tepkisini dile getirdi ve milletin temsilcisi olması gereken iki "vekil"nin ulusötesi bir şirket hesabına "siyanürlü yalan"ı aracılık yaptığını duyurdu...

Jeoloji Mühendisleri Odası İkinci Başkanı İsmet Cengiz de "araştırmacı" iki milletvekilinin 6 bin 500 tonluk "altın kaynağı"nı açıklıyor:

"Türkiye'de bilinen, fizibilite çalışmaları bitmiş ya

6 bin 500 ton

da devam eden altın yataklarımızın toplam metal içeriği 250 tondur. Bu rakamlara MTA'nın envanterlerinden ulaşılabilir. 250 tonluk altının 75 tonu diğer maden yataklarından, yani altının yan ürün olarak kazandığı yerlerden, 80 tonluk bölümünün de potansiyel arzeden yani çalışmaların devam eden yataklardan elde edileceği düşünüldüğünde Türkiye'nin gerçek altın rezervinin 100 ton olduğu görülebilir.

Peki bu 6 bin 500 ton altın söylemi nereden çıktı? 6 bin 500 ton altın rezervi, Bergama Ovacık'ta Eurogold'un yerini alan siyanürlü altın üreticisi Normandy şirketine şu anda bilgi işlem müdürü olan Vedat Öygür'ün, 1999 yılında Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen 52. Türkiye Jeoloji Kurultayı'nda sunmuş olduğu makalesinde verdiği ra-

kamdır. Öygür, 'Türkiye Altın Potansiyelinin Tahmini' başlıklı makalesinde tamamen belli varsayımların esas alan modellemeler sonucunda ispatlanmamış teorik bir kurguyla bu rakama ulaşmış ve daha sonra Normandy'de görev almıştır.

Siyanürlü kobinin en son İzmir'deki idari mahkemesinde yedinci yargı darbesinin arkasından bu oyunun sahneye koyması bildik bir yöntemdir. Ama nedense medyadan ve parlamentodan bu oyuna gelenleri de anlamak güçtür."

DSP İstanbul Milletvekili Erol Al...

DSP Uşak Milletvekili Hasan Özgöbek...

Şimdi sizlere düşen, büyük Türk Milleti önünde namusunuz ve şerefizin üzerine içtiğiniz anı da bağlı kalarak gerçeği, sadece gerçeği açıklamaktır.

Siyanürlü altın üreticisi şirketin müdürü tarafından varsayımlar üzerine kurgulanmış 6 bin 500 ton hayali altın rezervini kamuoyuna gerçekmiş gibi sunarken vicdanınız hiç sızıladı mı?

Öykü Ocak 2001'de başladı. 3 Ocak 2001'de Akşam Gazetesi "Taşımız toprağımız altın" başlığı ile "Türkiye'nin jeolojik yapısının altının oluşumu için son derece elverişli olduğu belirtilirken, günümüzde ortaya konulmuş olan işletilebilir altın rezervinin çok üstünde bir rezervin yeraltında yattığı iddia ediliyor. Türkiye'nin altın potansiyelinin belirlenmesi için yapılan MTA ve DPT raporlarına dayanan bir araştırmanın sonucunda tahmini altın potansiyelimizin 6 bin 500 tona kadar çıkabileceği belirtiliyor. Türkiye'de arama çalışmaları arttıkça yeni altın rezervleri bulunuyor. Potansiyelin değerlendirildiği taktirde bugünkü fiyatlarla değerinin, 70 milyar doları bulduğu ve ülke ekonomisine ise 300 milyar dolar katma değer yaratacağı ifade ediliyor. İşletilebilirliği söz konusu olan yatakların toplam altın rezervi 240 ton iken, günümüzde işletilmesi için hazırlıkları sürdürülen altın yataklarının toplam rezervinin ise 215 ton olduğu belirtiliyor. Yetkililer, aramaların sürdürülmesi halinde 5 yıl sonra Türkiye'nin işletilebilir altın rezervinin 1000 ton metal altın rezervinin üzerine çıkacağını vurguluyor.

Öte yandan, Türkiye altın potansiyelinin ortaya konulabilmesi için 8 milyar dolar arama yatırımı ve 12 milyar dolar işletme yatırımı yapılması gerektiği bildirildi." haberini veriyor idi.

6 Ocak 2001'de, yine aynı gazete MTA'nın Manisa'da belirlediği maden zenginliklerimizin arasında, Salihli ve Kaletepe çevresindeki "81 bin metreküp" (???) altından da söz ediyordu.

Oysa daha önce 21 Şubat 2000'deki bir haberde ise "Selçuk Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sedat Temur tarafından gerçekleştirilen 'Türkiye'de ve Dünyada Maden Rezervleri' konulu araştırmaya göre, Türkiye'de stratejik madenlerin başında gelen 10 ton uranyumla, 100 ton altın topraktan çıkarılmayı bekliyor." deniyordu.

Yine oysa ki, Hürriyet 17 Ekim 2000'de "Maden Tetkik Arama (MTA) Türkiye'de halihazırda işletilebilir 250-300 ton altın rezervi olc uğunu bildirdi" diyordu.

Ancak, bu haberler o zaman, son günlerdeki kadar yankı bulmadı, kullanılmadı.

Ne var ki, Normandy aleyhine gelişen hukuksal süreç bu iddiaları yeniden haber yaptı.

SEMPOZYUM

ALTIN İŞLETMECİLİĞİ

NEOLİBERALİZMİN YENİ TALAN ALANI

Açılış : 09.30-09.40

Sunumlar : 09.40

Çevre Mühendisleri Odası
Jeolojik Mühendisleri Odası
Jeoloji Mühendisleri Odası
Kimya Mühendisleri Odası
Maden Mühendisleri Odası
Metalurji Mühendisleri Odası
Ziraat Mühendisleri Odası

Dia/Slayt Gösterisi

Ara : 13.00-13.30

Panel : 14.00-17.00

Konferans : Çevre Mühendisleri Odası
Jeoloji Mühendisleri Odası
Kimya Mühendisleri Odası
Metalurji Mühendisleri Odası
Ekonomist

Düzenleyen Kuruluşlar :
Eskişehir İBİK, Çevre Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası,
Kimya Mühendisleri Odası, Metalurji Mühendisleri Odası

03 Kasım 2001

Yer :

Bu kez 30 Haziran 2001 ve izleyen günlerde yazılı ve sözlü basında da, internet basınında da yeni bir haber dillendirildi. Uzun bir alıntıyı saldırgan liberal "Habertürk" Sitesi'nden yapalım :

"UYDULARA GÖRE DÜNYADA İKİNCİ BÜYÜK ALTIN REZERVİNE SAHİP ÜLKEYİZ. ANCAK TÜRKİYE 400 MİLYAR DOLAR DEĞER BİÇİLEN BU REZERVDEN HİÇ ÜRETİM YAPMIYOR!! EKONOMİK KRİZDEN ÇIKIŞ İÇİN KALICI ALTERNATİF KAYNAKLAR ARAYAN HÜKÜMETİN ÜZERİNDE DURDUĞU PROJELERDEN BİRİ DE TÜRKİYE'DEKİ ALTIN REZERVİNİ EKONOMİYE KAZANDIRMAK!!

Ecevit'e sunulan raporlara göre Türkiye, dünyanın ikinci büyük altın rezervi. Ancak buna rağmen Almanya'dan yılda 800 milyon dolarlık altın ithal ediyoruz. Almanya'nın bu nedenle altın üretmemize karşı olduğunu söyleyen DSP'li Al ve Özgöbek, Bergamalılar'ı Alman Fiyan Vakfı'nın örgütlediğini ileri sürüyor.

Ekonomik krizden çıkış için kalıcı alternatif kaynaklar arayan hükümetin üzerinde durduğu projelerden biri de Türkiye'deki altın rezervini ekonomiye kazandırmak. Başbakan Bülent Ecevit, bu konuda kendisine sunulan "altın projesi"nin Türkiye'yi sağlam ve kalıcı bir ekonomik kaynağa kavuşturacağı düşüncesinde. Ancak, İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin Bergama altın işletmesi için verdiği iptal kararı, bu alandaki mevcut ve muhtemel girişimleri riske sokmuş durumda. Kesin karar, Danıştay tarafından verilecek. Birinci Güney Afrika Hukuki alandaki çalışmalar sürerken, Ankara'da bir yandan da Türkiye'nin altın rezerviyle ilgili projelendirmeler de yürütülüyor. MTA ve ODTÜ'nün araştırmalarının yanı sıra DSP milletvekilleri Erol Al ve Hasan Özgöbek'in çalışmaları da Başbakan Ecevit'e sunulmuş durumda. Başbakan Ecevit'e sunulan bilgilere göre Türkiye, dünyada Güney Afrika'dan sonra ikinci en büyük altın rezervine sahip ülke. Dünyada saptanan 43 bin ton altın rezervinin 20 bin tonuna sahip olan Güney Afrika birinci sırada yer alırken, 6 bin 500 tonla Türkiye ikinci, 4 bin 770 tonla da ABD üçüncü sırada bulunuyor.

ABD 340 ton üretiyor. En büyük rezerve sahip Güney Afrika yılda 447 ton, üçüncü sıradaki ABD 340 ton, dördüncü sıradaki Kanada 158 ton, beşinci sıradaki Avustralya 300 ton altın üretirken, ikinci büyük rezerve sahip Türkiye hiç altın üretmiyor. Başbakan Ecevit'e sunulan bilimsel raporlara göre Türkiye, altın rezervini bir ekonomik kurtuluş projesi olarak değerlendirebilir. Yapılan hesaplara göre Türkiye'nin altın rezervinin asgari değeri 400 milyar dolar. Türkiye işletmeye geçtiği taktirde yılda 15 milyar dolar ihraç geliri elde edebilir. Bu rakam daha yükselebilir. Ayrıca dünyanın ziynet üretimi ve ihracında ikinci sırada

bulunan Türkiye, altın ithalatına ödediği kaynağı da tasarruf edebilir. Uzaydan yapılan saptamalara göre Türkiye'de 580 noktada altın rezervi bulunuyor. Bütün dünyada 553 altın madeni ocağı bulunduğu düşünülürse Türkiye'deki rezervler için açılacak maden ocaklarının sayısı dünyadaki toplamı aşıyor. Bu rezerv noktalarının üretime açılması halinde 25 bin kişiye iş olanağı yaratılacağı saptanmış durumda. Almanlar kızırtıyor. Yine Başbakan'a sunulan bilgiler arasında dikkati çeken bir yön de, sivil toplum kuruluşlarının Bergama'da altın işletmesinin açılmasına karşı yürüttükleri ünlü kampanya. Siyanürle altın üretimine karşı geliştirilen, insan sağlığı ve çevre temizliği ekseninde yürütülen bu kampanyanın Alman Fiyan Vakfı tarafından desteklendiği saptaması var. Türkiye'nin altın üretimine karşı kampanyaları Alman kuruluşların desteklemesinin nedeni olarak Almanya'nın her yıl Türkiye'ye 800 milyon dolar tutarında altın ihraç etmesi gösteriliyor. Dünyada ikinci sırada ziynet eşyası üreticisi konumundaki Türkiye'nin kuyumculuk sektörünün bütünüyle ithal altına dayandığına dikkat çekiliyor. Siyanür ayrıştırılıyor Dünyanın ikinci büyük altın rezervine sahip olan Türkiye'nin üretime geçmesi halinde dünya altın piyasasında çok büyük bir yere sahip olacağı ve ekonomiye sürekli bir alternatif kaynak yaratmış olacağını vurgulayan DSP milletvekilleri Erol Al ve Hasan Özgöbek'in siyanürle ilgili olarak verdikleri bilgi de şöyle: - Dünyanın 553 işletmesinde de siyanür kullanılıyor. Siyanür, çıkarılan madendeki altın ve gümüşün diğer madenlerden ayrılması için kullanılıyor. Maden, siyanür tanklarına konuluyor ve orada sivilaşıyor. Sonra sıvı karbon süzgeçlerden geçiriliyor. O sıvının içindeki altın ve gümüş karbona tutunuyor. Diğer maddeler ise atık havuzuna gidiyor. Atık havuzuna giden kısımdaki siyanür de kimyasal işlemle azot ve hidrojene ayrışıyor. Atık suda içme suyundaki gibi 0.01 miligram siyanür kalıyor ki, bu tutar insanın normal besin maddelerinden aldığı siyanürün bile altında kalıyor. 'O havuzda yüzerim' Hatta Erol Al, siyanürle altın üretiminin insan sağlığına ve çevreye zararsız olduğunu kanıtlamak için Bergama'da atık havuzunda yüzebileceğini belirtiyor. Türkiye'nin altın rezerviyle ve ekonomiye sağlayacağı kalıcı katkıyla ilgili olarak Başbakan'a sunulan rapor ve projeler, üzerinde durulmaya değer nitelikte görünüyor. Ayrıca, altın üretimine karşı yürütülen sivil toplum kampanyasının amacı ve destek kaynaklarının da üzerinde durulmasının yararlı olacağı anlaşıyor. Ankara, altın konusunu mercek altına almalı..."

Haber aynı idi; ama, bu kez oldukça farklı terimlerle oldukça iddialı tezler ileri sürülüyordu. Ülkede bıçak kemiğe dayanmışken, yüreklere bir su serpiliyor ve altıncıların önüne çıkanların yurtseverlikleri sorgulanmaya yöneliniyordu. Bu kez haberin medyada yankı bulması için de çaba gösterildi. Aynı tezler, da-

ha çarpıtılmış anlatımlarla TGRT'nin bir Ana Haber bülteninde bir "Özel Haber"de sunuldu. Bazı köşe yazarları bu işe gönül verip, artık altıncıların önünde bir engel kalmaması gerektiğini bize anlatmaya çalıştı. Bazıları da, örneğin Akşam'da Emin Pazarcı (03.07.2001'de) ya da Habertürk'te Güler Kömürcü, tartışmanın iki yanındakilerin de hatalı olduğunu; konunun siyanür kirliliği sorunu olmadığını; aslında yabancı işletmecinin işletme kazancından ülkemize birşey bırakmayacağı için sömürüleceğimiz ve doğal kaynaklarımızın boşa tüketileceğini ileri sürüp özgünlüklerini gösterme olanağı buldular.

2 Temmuz 2001'de Türkiye Gazetesi'nde çıkan açıklamada, "Yurt Madencilik Geliştirme Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Güven Önal, Türkiye'nin maden kaynaklarını üretime geçirmesiyle 10 yıl sonra 11 milyar, 20 yıl sonunda da 34 milyar dolar yıllık gelir sağlayabileceğini bildirdi. Türkiye'nin yeraltındaki zenginliklerinin farkına varamadığını ifade eden Prof. Dr. Önal, "Hazırladığımız Madencilik Stratejisi Raporu'na göre, maden kaynaklarının üretimi sonunda Türkiye'nin, 10 yıl sonra 11 milyar, 20 yıl sonunda da 34 milyar dolar düzeyinde yıllık gelir sağlayacağı hesaplanmaktadır. Madencilik kırsal kesimde yapıldığından iç göç önleneyecek, ayrıca diğer sektörleri de harekete geçireceğinden elde edilen katma değer daha çok yüksek olacaktır" dedi.

Görüldüğü gibi, yılbaşında, MTA ve DPT raporlarına dayanılarak **tahmini altın potansiyelimizin 6 bin 500 tona kadar çıkabileceğinden** söz edilip potansiyel değerlendirilirse bugünkü fiyatlarla 70 milyar dolar altın çıkarılabileceği ve ülke ekonomisine 300 milyar dolar katma değer yaratılacağından söz edilip işletilebilir toplam altın rezervi 240 ton olarak dile getirilirken; Haziran ayı sonunda uydulardan belirlendiği ve DSP milletvekilleri Erol Al ve Hasan Özgöbek'in çalışmalarıyla Başbakan Ecevit'e sunulmuş bilgilere göre Türkiye, dünyada Güney Afrika'dan sonra ikinci en büyük altın rezervine sahip ülke olmuş, dünyada saptanan 43 bin ton altın rezervinin 20 bin tonuna sahip olan Güney Afrika'dan sonra Türkiye 6 bin 500 tonla ikinci sıraya yükseltilmiş, Türkiye'nin altın rezervini bir ekonomik kurtuluş projesi olarak değerlendirebileceği ve **Türkiye'nin altın rezervinin asgari değerinin 400 milyar dolar olduğu noktasına gelmişiz.**

Bu arada ne mi olmuş? İzmir İl İdare Mahkemesi Ovacık'taki altın işletme iznine yürütmeyi durdurma kararı vermiş.

Neyse ki, öykünün aslını, birinci ağızdan anlatımını Temmuz başında Kanal 6 TV'nda yapılan ve Uşak Milletvekili ve konuya bir yönünden ilgi gösteren bazı akademisyenlerin katıldığı tek yönlü bir tartışma programından öğrenebildik.

Bir kere, öyle uydu fotoğraflarından bir rezerv belirleme olmadığı anlaşıldı. Çarpıtmalar bir yana, haberin kaynağı 1999 yılında Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen "52. Türkiye Jeoloji Kurultayı"na sunulan bir bildiri metni. Kurultay Bildiriler Kitabı'nın 137-142. sayfalarında yayınlanmış. Erler ve Oygür'ün bu yayını¹ "Türkiye Altın Potansiyelinin Tahmini" başlığını taşıyor. Daha başlığında, okuyanı uyaran iki terim var : Potansiyel ve Tahmin.

Erler ve Oygür Ne Demişti?

Yukarıda uzun uzun alıntılanan haber ve yorumları doğru anlayabilmek, konunun nereden nereye getirildiğini algılayabilmek için bu yayını iyi okumak gerekli. Yazarlardan ilki ne yazık ki erken yitirdiğimiz bir bilim insanı, Ayhan Erler. Erler, maden jeolojisinde ülkemizin gerçekten üst düzeyde ve az sayıdaki uzmanından biri idi. Bu arada altın yatakları üzerine de zengin bir birikiminin olduğu biliniyordu. Anılan bildiri sunulduğunda ne yazık ki kendisi yaşamıyordu. İkinci yazar, Oygür de MTA'nın yetiştirdiği ve yine maden jeolojisinde ciddi birikimi olan eski bir demokrat. Şimdi, Normandy firmasının bir müdürü; bildiri sunulduğunda da öyle idi (elbette o zaman Eurogold'da müdüdü).

Yazarlar, bildiride ülkemizin bilinen ve envanteri yapılmış **toplam altın rezervinin 225 ton** olduğunu belirterek başladıkları sunuşlarında temel jeoloji ve maden jeolojisi verilerini kullanarak Türkiye'nin altın potansiyelini tahmin etmek üzere bazı önerilerde bulunuyorlar. Evet, Türkiye'nin altın rezervini değil, altın potansiyelini; ve hesaplamayı değil, tahmin etmeyi deniyorlar.

Yaptıkları, dünyada bu konuda önerilmiş 5 değişik modeli, bir kaç değışkene farklı değerler atayarak ve Türkiye ile benzerlikler buldukları ABD Kaliforniya ve Nevada'yı kıyaslayarak modellemek ve bu benzerliklere göre ülkemizde ne kadar altın potansiyeli olabileceğini tahmin etmek.

Kullandıkları terimler dürüst ve açık. Kasıtlarını aşacak şekilde anlaşılmaya yatkın hiç bir şey söylemiyorlar. 9 ayrı yaklaşımla, potansiyel tahmini yapıyor ve 1730 ton ile 6490 ton arasında değışen 9 ayrı tahmin yapıyorlar. "Altın potansiyeli değerlerinin ortalaması 3649 ton, standart sapması ise 1451 tondur." diyen yazarlar, arama ve işletmeler geliştikçe bu tahminlerin daha duyarlı olabileceğini not ediyorlar.

¹ Erler, A. ve Oygür, V., 1999, Türkiye Altın Potansiyelinin Tahmini: 52. Türkiye Jeoloji Kurultayı Bild. Kitabı, syf. 137-142, Ankara

Açık bir biçimde görülüyor ki, bütün spekülasyonlara kaynak olan metinde rezervden söz edilmiyor. Daha doğrusu söz ediliyor ve 225 ton olduğu söyleniyor. Yine bu yazıda, Türkiye'nin altın potansiyeli 6500 tondur da denmiyor. 1730-6490 ton arasında tahminler yapılıyor, ortalama değer 3649 ton olarak belirtiliyor. Yazıda bu miktardan ne kadarının işletilebileceği (hatta ne kadarının bulunabileceği) ve ülkemizin bundan ne kadar yararlanabileceğine yönelik hiç bir anlatım yok. ODTÜ'lü bilim insanı ile Eurogold'un müdürünün yazılı metninde, yukarıdaki spekülasyonlara malzeme olabilecek hiç bir sav yok. Bu konu çok açık. Yanlış anlamaya neden olabilecek hiç bir bulanıklık ta yok.

Ancak, yazıdaki yaklaşımın bu şekilde kötüye kullanılmasına yazarlardan yaşamını sürdüreninin en küçük bir tepkisi duyulmadı. Erleri yitirmiş olmamızın acı bir yönü.

6500 Ton Altın Kaç Para Eder

Yukarıda açıklandığı gibi Erler ve Oygür'ün yazılarında sergilenen yaklaşım ve vardıkları sonucun çarpıtılmasının, değişik biçimlerde yapıldığını görmekteyiz.

Potansiyel değeri, rezerv olarak; tahmini değerler gerçek sonuçlar olarak; 1730 ton ile 6490 ton arasında saçılmış tahmin değerleri 6500 ton olarak çarpıtıldığı gibi bunun pazar değeri de çarpıtılıyor. İlk haberlerde doğru biçimde bildirildiği gibi 6500 ton altının pazar değeri, 300 USD/ons birim fiyattan (şimdi 268 USD/ons) yaklaşık 63 milyar dolar dolayında iken, Ocak 2001'de bunun katma değeri olarak bildirilen 300 milyar dolar; Temmuz'a gelindiğinde bu altın kaynağının asgari değeri deyişi ile 400 milyar dolara yükseltiliyor.

Buna sayın Başbakanımız inanmıştır, hiç kuşkusuz. Biz de inanalım mı?

Bu çarpık mantığın sınırları içinde bile, ortalama potansiyel tahmini değeri olan 3649 ton ve 268 USD/ons değerlerini kullanarak, bu kadar altınımız olsa, maloluşunu bir yana bırakın, ancak 31,5 milyar dolara satabileceğimizi görmemek için Uşak Milletvekili olmak gerekli anlaşılan. Hele, yukarıda Kömürcü ve Pazarcı'nın değinilen köşe yazılarında işaret edildiği gibi bu satış değerinin olsun olsun %15'inin ülkemize kalacağı göz önüne alındığında da, kazancımızın (? dikkat ?) 4.7 milyar dolardan çok olmayacağı ortaya çıkıyor.

Bütün bu hesaplar, Erler ve Oygür'ün tahmin ettikleri altın potansiyeli aranır ve bulunur, öngörü doğru çıkar da bu miktar altın kaynağı olarak belirlenir, işletme ve

işleme maloluşları ile dünya pazarındaki fiyatlar uygun olur da bu miktar, rezerv niteliği kazanırsa ortaya çıkacak olan olası kazanç.

Bu paragrafta kullanılan terimler gündelik dile ilişkin değil. Özenle üzerinde durulması gereken terimler, bu "potansiyel", "kaynak" ve "rezerv" terimleri ve bunları niteleyen öteki alt terimler. Bir de bu konuya bakalım.

Rezerv Nedir?

Kanal 6 TV'deki tartışma programına katılanlardan biri, hem Maden Mühendisleri Odası Başkanı ve hem de ODTÜ Maden Mühendisliği Bölüm Başkanı olan sayın Prof. Dr. Tefik Güyagüler idi. Oldukça suskun ve mahcup bir şekilde oturduğu uzun program boyunca, toplantıya iki kez kısa katkılarda bulundu ve madencilğe karşı çıkılmaması; ancak, hukuka saygı gösterilmesi gerektiğini söylemekle yetindi. Ancak, ne yazık ki maden mühendisliği kavramlarının görmesi gereken saygıya sahip çıkmadı ve toplantı boyunca altın potansiyeli tahmininden altın rezervi diye söz edilmesine karşı çıkıp, bu alandaki bilimsel ve teknik terimleri açıklayarak izleyenleri aydınlatmadı. Oysa, bu konuda söylenmesi gereken önemli şeyler var. Sayın başkan açıklasa daha iyi olurdu ama, biz yine kendi başımıza iş görmeyip, örneğin Uşak Milletvekili'nin yöresinde altın işletmeye hazırlanan Avustralya'lı Eldorado Firmasının² ya da Artvin'de altın işletmek için uğraşan Kanada'lı Cominco firmalarının web sayfalarındaki³, uluslararası sınıflama terimlerinin tanımlarını aktarmaya çalışalım.

Öncelikle söylenmesi gereken, uluslararası ortamda altın yataklarına değer biçilirken bizim altıncıların "tahmin edilmiş potansiyel"ine denk düşen bir kategori ve terimin olmadığı.

Olan terimler ise, "kaynak" (resource) ve "rezerv"(reserve).

Kaynak, bir cevher mineralinin bir yatağın ekonomik değeri olabilecek şekilde yoğunlaştığı, nicelik, tenör, biçim, yoğunluk ve fiziksel özellikleri yeterli arama ve değerlendirme yöntem ve teknikleri ile belirlenmiş ve ekonomik ve teknik parametrelerin uygulanabileceği olgulara verilen ad. Kaynağın, bütünü ile ortaya çıkarılmış ve özellikleri belirlenmiş kesimine "**Görünür Kaynak**" (measured resource); yayılım ve özel-

² <http://www.eldoradogold.com/s/Default.asp?f=m>

³ <http://www.cominco.com/explore/OreReser.htm>

likleri genel olarak belirlenmiş kesimine "Olası Kaynak" (Indicated resource); ve az çok ortaya çıkarılanlara da "Olabilir Kaynak" (Inferred resource) denmekte.

- Ecevit'e göre işler yolundaymış...
"Bütün yollar IMF'ye çıkıyor!"

Eurogold'un yerini alan siyanürlü altını Normandy'nin müdürlerinden Vedat Özgür'ün Prof. Dr. Ayhan Ertel ile birlikte hazırladığı altı sayfalık bir makalede kanıtlanmış varsayımlardan yola çıkarak hayal ettiği 6 bin 500 ton altın potansiyeli ile Türkiye'ye 400 milyar dolarlık bir servet kazandırır ve bunu Başbakan Bülent Ecevit'e müjdeleyen DSP milletvekili Erol Al ve Hasan Özgöbek fona halde yanıtılmış... İkinci milletvekili yanıtın yine Vedat Özgür'ün... Çünkü 6 bin 500 ton altından söz eden Vedat Özgür, iş resmîyete binince Türkiye'nin görünür ve muhtemel altın rezervinin 113 ton olduğunu altın imzasını atıyor... Aynen şöyle... Devlet Planlama Teşkilatı 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı Madencilik Özel İhtisas Komisyonu -ki komisyon üyelerinden biri de Eurogold temsilcisi Vedat Özgür- altından zımpara taşına kadar Türkiye'nin tüm

Siyanürün suyu

madenlerini 67 sayfalık bir raporla ortaya koyarken görünür ve muhtemel altın rezervini 113 ton olarak bildiriyor.

Komisyon bu miktara yanına bir yıldız koyup altına "Son yıllarda arama çalışmaları sonunda altın rezervi 570 tona yükselmiştir" diyor.

Raporun tarihi 2000... Bir yıl içinde ne oldu da Türkiye 6 bin 500 ton altın varlığına sahip oldu?

Ne olduğu açık... Yargı kararlarıyla köşeye sıkışan siyanürlü altın lobisi kamuoyuna yalan-yanlış bilgi aktarıp yanına 400 milyar dolarlık servet hayalini de koyarak ekonomik krizden bunalmış halkı yanına çekmeye çalışıyor...

Siyanürlü masum gösterip suyunu bile içiyor...

Gelelim siyanüre... Toprakta altın elde etmek için siyanür gerekiyor... Şimdi söz, Kimya Madenciliği-ne Karşı Sivil İnisiyatif'ten Mesut Mahmutogulları'nda.

"Dünyanın en büyük siyanür üreticisi Alman kimya ve madencilik şirketi Degussa'dır. Şirket Münchener Rückversicherungsges, Henkel, Gesellschaft für Chemiewerke, Dresdner Bank tarafından kurulmuştur. Şirketin simgesi bir Aztek kralının altından yapılmış maskesidir. Degussa'nın altına düşkün olduğunu en güzel ifade eden olay II. Dünya Savaşı sırasında toplama kamplarında öldürülen Yahudilerin altın dişlerini, altın ziynetlerini toplayıp 'tekra' satmasıdır. Degussa'yı Normandy Poserden'un ortaklarından Alman asıllı Güney Afrika Openheimer Ailesi'nin şirketi AAC'nin uzmanı olan Minarco aracılığıyla, Türkiye'deki Normandy'de (Eurogold) görüyoruz. Bir de Bergama'daki köylünün arkasında hayali Alman vakıfları arayanlar görebilse..."

Rezerv ise, cevher kaynağının işletme koşulları ve o günün pazar koşulları açısından ekonomik olarak işletilebilir kesimine verilen ad. Rezerv'in de "Kanıtlanmış"(proven) ve "Olası"(probable) terimleri ile anlatılan iki sınıfı var. İlki, bütünü varolan fiyat ve maloluş koşullarında ekonomik olarak işletilebileceği kanıtlanmış olan rezervler için; ikincisi de, bütünü ya da bir bölümünün bu şekilde ekonomik olarak işletilebileceği umudu bulunan rezervler için kullanılıyor.

Örneğin, Cominco web sayfasında, Artvin Kafkasör Cerattepe'deki yatak için:

5400 ton Olası Kaynak, 6700 ton Olası Rezerv

bildiriyor.

Eldorado (ülkemizde, devraldığı ve bir Güney Afrika altın şirketini de %37 ortak ettiği Tüprag adı ile çalışıyor) da Türkiye'deki varlıklarını,

Izmir Efemçukuru'nda	Görünür ve Olası Kaynak olarak 26.6 ton
	Olabilir Kaynak olarak 7.9 ton
	Kanıtlanmış ve Olası Rezerv olarak 24.3 ton
Uşak Kışladağ'da	Görünür Kaynak olarak 12.4 ton

Bu terimler, 1963'te MTA tarafından yayınlanmış olan "Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünce Tatbik Edilen Maden Yatakları Rezerv Sınıflaması" metninde rezervleri sınıflama için kullanılıyor.

Olası Kaynak olarak	137.8 ton
Olabilir Kaynak olarak	56.6 ton
Eskişehir Kaymaz'da	Görünür ve Olası Kaynak olarak 6.8 ton
Havran Küçükdere'de	Görünür ve Olası Kaynak olarak 8.2 ton
Olabilir Kaynak olarak	0.9 ton

bildiriyor. Efemçukuru yatağı dünya pazarlarındaki fiyatlar ve alınması gereken çevre koruma önlemleri nedeni ile yerinde işletilebilir görünmüyor ve ancak, yarı işlenmiş cevher Kışladağ'a taşınabilir ise rezerv niteliği kazanacak. Kışladağ'ın fizibilitesi bu sıralarda hazırlanıyor ve şirket, bundan sonra rezerv niteliği kazanacağından çok umutlu.

Ülkemizde Altın Arama ve İşletmesinin Neresindeyiz?

Örnek ve kaynakları zenginleştirmek olanaklı. Ama, sözü çok uzatmadan söylenebilecek olan şey, Türkiye'nin 6500 ton altın rezervi olmadığı ve dünyada bu açıdan ikinci durumda değil sonlarda olduğu. Dünyadaki yaklaşık 48.000 ton'luk altın rezervi, yukarıda verilen tanımlamalar açısından **rezerv**. Bizde ise, farklı şekillerde söylene ve bir bölümü henüz rezerv olarak nitelenebilecek denli geliştirilmiş olmasa da 250-300 ton'u bulmayan bir rezervimiz var. Dünya rezervinin % 0.58'ine sahibiz. Artabilir belki; ama, bundan medet ummanın IMF'den medet ummaktan daha gerçekçi olmadığı açık.

Rezervimiz Çok mu?

Bu rezerv çok mu? Kim buna evet diyebilir ki? Bunun tümünü bir günde çıkarıp satsanız, satış geliri 2 milyar 150 milyon dolar tutar. Ülkeye kalsa kalsa 325 milyon dolar kalır. Dünyada altın üreten ülkelerde ortalama olarak her yıl rezervin % 5 kadarı üretiliyor (USGS, 2001). Buna göre, öngörülen üretimin 20 yıl gibi ortalama bir sürede gerçekleşebileceği göz önüne alındığında da yıllık katkının 15-17 milyon doları aşmayacağı açık.

İyi ki Altın'ımız Çok Değil

Bu bile kârdır diyen olabilir. Ama, durup düşünülmesi gerekenler bitmedi ki.

Madem ki, altın potansiyeli farklı modellerle tahmin edilebiliyor ve bu kadar da ilgi görüyor; gelin bir başka modelle bunun çevreye ve ekonomiye yükünü de "tahmin" edelim.

Bunu, bir şekilde Prof. Duman dener⁴ : "Türkiye'de (çokuluslu şirket beyanlarına göre) mevcut altın rezervi 6500 tona varmaktadır. Bugünkü satış fiyatından 58.5 milyar dolar eden bu göz kamaştırıcı zenginliğe ulaşmak için yılda 650 ton altın üretilmesi gerekecektir. Çünkü bir altın madeninin ortalama ömrü 10 yıldır; yıllık üretimi ise yaklaşık 1 tondur. Bunun bir başka anlamı da, Anadolu'nun çeşitli yerlerinde altın tesisleri ve atık barajlarıyla birlikte herbiri ortalama 100 hektar büyüklüğünde 650 adet siyanür yarası açılacağıdır. ... Cumhuriyet tarihi boyunca Anadolu topraklarında üretilmiş maden zenginleştirme atıklarının toplam miktarı yaklaşık 26 milyon tondur. Türkiye "altın çağı"na girmeye karar verdiğinde sadece 1 yıl içinde üretilecek zararlı zehirli kimyasal atık miktarı ise 160 milyon tondur. Ve 10 yıl sonra elimizde kalacak olan kimyasal atık miktarı, asitlenmiş dekapaj toprağıyla birlikte, yaklaşık 2 milyar tondur. Bu atığın Türkiye'deki çevre yasalarına uygun olarak nihai uzaklaştırılması için gereken harcama 1.4 trilyon USD'dir."

Bu uyarı çok önemli. Ayrıntısına girilmeli.

Altın madenciliğinin sonunda inanılamayacak miktarlarda atık oluşuyor. Bunlar gereğince denetim altına alınamadığından ötürü de asitli su akıntıları ve zehirli kimyasallar çevreyi kirletiyor. Bu etki yüzyıllar sürebiliyor. Örneğin 19. Yüzyılda işletilmeye başlanmış olan Kaliforniya Iron Mountain Madenindeki asit maden drenajının 3000 yıl sürebileceği öngörülüyor. Montana'daki Berkeley açık ocağına, kapandığı 1983 yılından bu yana asitli su dolması sürüyor. Madencilik ve zenginleştirmede kullanılan siyanür, kireç, peroksit, azot ve fosfor, sülfürik ve hidroklorik asitler, fuel oil, kerosen ve sayısız kimyasal madde de çevreyi tehdit ediyor.

Bunların çevreye etkilerinin giderilmesi ya da denetim altına alınması için yoğun önlemler alınması gerekiyor. ABD'nde buna karşı işletmecilerden kapanış sırasında alınacak önlemlerin planlanması ve buna karşılık çeşitli teminatlar verilmesi isteniyor. Ancak, alınan teminatların yetersiz kaldığı konusunda da yaygın örnekler veriliyor. Montana'da birçok kez çevreyi kirlettikten sonra iflasını ilan eden Zortman-Landusky Madeni oldukça ünlü. Maden kapandığında teminatlar 8.5 milyon dolar eksikti. Daha sonra kamu örgütlerinin yaptığı hesaplara göre madenin temizlenmesi için 30 milyon dolar gerektiği hesaplanmıştı. Yakın zamanda yapılan yeni bir temizleme planının maliyeti ise 120 milyon dolar. Idaho'da Stibnite Altın Madeni

terkedildiğinde de işletmeci The Dakota Mining'in 800,000 USD'lik teminatı devlete aktarıldı; ancak, şimdi temizlik için milyonlarca dolar gerekeceği belli oldu. Colorado'da Summitville Altın Madeni'ni işleten Kanada'lı Galactic Resources iflasını ilan edince yalnızca 4.7 milyon dolar teminatına el konulabildi; ama, şimdi EPA bu sahanın temizlenmesinin 120 milyon dolara mal olacağını hesaplıyor.⁵

ABD'nin madencilik yapılan 32 eyaletinde, çevre sorunu yaratan binlerce terk edilmiş maden bulunduğu biliniyor. Bunların sayısını, Mineral Policy Center 557,650 olarak kestirirken, EPA 200,000 dolayında öngörüyor. Genel Hesap Ofisine göre, bu sahalarda 50 milyar ton maden atığı var⁶. 14,400 sahanın asit maden drenajından etkilenmiş olan 5,000 millik akarsu yatağını ve yüzey sularını korumak üzere ciddi uğraşları gerektirdiği belirtiliyor. Orman Dairesi alanlarında yer alan 1700 sahanın standartlara uygun, 4200 sahanın ise çevreyi tehdit eder nitelikte olduğu bildiriliyor.⁷

Bu sahaların kamu eli ile iyileştirilebilmesi için Arazi Yönetimi Bürosu'na göre 4-35 milyar dolar; Mineral Policy Center'a göre⁸ ise 33-72 milyar dolar harcama yapılması gerekiyor. USEPA'nın, "daha önce madencilik yapılmış yerlerin belirlenmesi ve iyileştirilmesi için onyıllar ve milyarlarca dolar harcanması gerekli" tespiti uyarıcı.

Erler ve Oygür'ün Türkiye ile koşutluklar kurduğu iki ABD eyaletinden Kaliforniya'da 13 büyük altın ve gümüş işletmesi olduğu, bunların kapanış sırasındaki temizlikler karşılığında 34 milyon dolar teminat verdiği; ancak, bu madenlerin terk edilmesi durumunda vergi ödeyenlerin 17-68 milyon dolar arasında değişecek şekilde kayba uğrayacakları öngörülüyor. Nevada eyaletinde ise, çalışan 73 büyük sert kaya madencilik işletmesinin 70'inin altın-gümüş madeni olduğu; bunlardan 52'si çalışırken 17'sinin çalışmalarını ya durdurduğu ya da kapatıldığı; bunlardan 438 milyon dolar teminat alındığı; ancak, Nevada eyaletinin yalnızca alınan teminatların önemli bölümü şirketlerin kendi kağıtlarından oluştuğu için 360 milyon dolar, olası giderlerin eksik hesaplanmasından ötürü de 96-480 milyon dolar arasında hesaplanan miktarda kayba uğrayacağı belirtiliyor. National Wildlife Federation'un hazırlattığı bir çalışmaya göre⁹ batı ABD'de büyük madencilik işletmelerinin zarar verdikleri araziler 100 ile 10,000 dönüm arasında alana sahip ve kapanıştaki temizleme giderleri koşullara göre dönüm başına 1,000 USD'den az ile 20,000 USD arasında değişiyor.

⁵ Da Rosa, C., 2000, Overburdened, Mineral policy Center

⁶ <http://www.usgs.gov/themes/factsheet/095-99/index.html>

⁷ Greeley, M.N., 1999, National Reclamation of Abandoned Mine Lands, <http://svinet2.fs.fed.us/geology/amlpaper.htm>

⁸ Lyon, J., et.al., 1993, Burden of Gilt, Mineral Policy Center

⁹ Kuipers, R.J.R. and Carlson, C., 2000, Hardrock Reclamation Bonding Practices in the Western United States, www.nwrf.org

⁴ Duman, İ., 21.04.2001, Yunanistan Siyanürlenmeyecek, Cumhuriyet Gazetesi

Bütün batı eyaletleri göz önüne alındığında karşılığı teminat altına alınmamış temizleme maliyetinin toplam maloluğu 254-1,037 milyon USD arasında hesaplanıyor.

Kanada'daki terkedilmiş maden sayısının 10,000'den çok olduğu, ancak kesin sayının bilinmediği belirtiliyor. İşletmecilerden, kapanış sırasında alınacak önlemlere ilişkin olarak bir takım teminatlar alınıyor olsa da, bunun yetersiz kaldığı belirtiliyor. Örneğin, Yukon eyaletindeki Nansen Dağı Madeni için alınan teminat 225,000 USD iken iyileştirmenin şimdiki maliyetinin 6 milyon dolara ulaştığı ve yıllık bakım gideri olan 2 milyon doların da buna ekleneceği bildiriliyor. Bunun gibi, NWT ve Yukon eyaletlerindeki Giant ve Faro madenlerinde olduğu gibi iflaslarla terkedilen madenlerin terkedilmesi ile devletin yüzlerce milyon dolarlık temizleme yükü altında kalmış oluşu da başka bir sorun¹⁰.

Bizde, hele yabancı altıncılardan nakdi teminat alınabileceğini düşünüyorsunuz? Uşak milletvekili bu konuda da bir çalışma yapsa da medyanın ilgisini çekse ne iyi olur. Bunu bile yapamayan bir ülkede de, hangi maden işletmesi normal yollarla ve temizlenip gereğince düzeltilerek kapatılır. Ülkemizde yapılacak her bir altın işletmesinin çevreye vereceği zararların önlenmesi için devletin elini cebine atmasının kaçınılmaz olacağı bir gerçek.

EPA'nın yaptığı bir çalışmaya göre, ABD'nde çalışan 201 altın madeninden %90'ını oluşturan açık işletmelerde, 1992 yılında 540,661,000 ton¹¹ ve 1998 yılında 553,000,000 ton malzeme kazılmış (bunun 160,000,000 tonu cevher, kalanı pasa) ve 5,250,000 ons (yaklaşık 162.8 ton) satılabilir metal altın elde edilmiş¹². Oran, yaklaşık 3.5 milyonda bir, gibi. US DOI Bureau of Mines'a göre oran 682,000'e 1. Yani 682,000 ton kaya kazıp 1 ton maden elde ediyorsunuz. Bizimle kıyaslarsak, 6,500 ton altın elde edebilmek için 22 trilyon 750 milyar ton kazı gereci çevreye yığılacak demektir. Ya da, Erler ve Oygür'ün ortalama tahmini doğru çıkarsa işletme ömrü süresince çıkacak pasa 9 trilyon ton dolayında olacak. 50 m yükseklikte yığsanız 71 km² alan kaplanacak.

Nevada'da üç düzine kadar dev çukur kalacak altın madenlerinden geriye. Bunların 5-6 km uzunluğu, 2 km genişliği ve yarım km'den büyük derinliği olacak.¹³

¹⁰ The Assembly of First Nations and Mining Watch Canada, May 11-13 2001, After the Mine : Healing Our Lands and Nations

¹¹ <http://www.epa.gov/own/permits/hrmining/wastes.htm>

¹² EPA, 1994, Technical Resource Document, Extraction and Beneficiation of Ores and Minerals : Volume 2 Gold, EPA 530-R-94-013

¹³ <http://www.moles.org/ProjectUnderground/alerts/gold.html>

Hesaplara göre, işletmede kazılarak çıkarılan gercin %71'i pasa olarak atılıyor. Bunlar asit maden drenajı ve ağır metal kirlenmesinin yanında toz yayılması sakıncası da yaratıyor.

Geri kalan önemli hacimdeki cevherin içindeki metal alındıktan sonra da bu öğütülmüş ve kimyasallarla işlenmiş gereç atık barajlarında biriktiriliyor. Bunların boyutları da çok değişken : örneğin, Montana'daki Golden Sunlight Madenindeki 450 dönüm alanlı ve 50 m derinlikli; Güney Carolina'daki Ridgeway Madeni'ndeki 480 dönüme büyütülüyor; Washington'daki Pegasus Madenindeki de 49 milyon ton atık alacak.

Bütün bu bilgileri göz önüne aldığımızda şöyle bir değerlendirme yapılabilir :

- Tahmin edildiği gibi 3649 ton altın potansiyelimiz olsa;
- bunun tümünü arasak bulsak;
- bunun tümünün de varolan fiziksel ve ekonomik koşullarda işletilebilir olduğu belirlense ve bunlar görünür rezerv olsa;
- bunlar ortalama 100'er tonluk 37 maden işletmesine dönüşse;
- bunlar 20 yıl içinde işletilse ve her birinin 10'ar yıllık ömrü olsa;
- bunlardan yılda 180 ton altın üretsek;
- bugünkü fiyatlarla bunlardan yılda 1.5 milyar dolar satış geliri elde edilse ve yabancılardan bize 225 milyon dolar kalsa;
- tahmin edilen potansiyelden bize 20 yılda hepsi topu 4.5 milyar dolar kalır.

Buna karşılık,

- bunlar ortalama 5000'er dönümlük ocak ve atık alanları oluştursa;
- bu ocaklar kapatılırken 20,000 USD/dönüm temizleme ve kapatma gideri yapılsa;
- devletimiz de her şeyi geride bırakıp giden yabancı altıncılardan kalan pisliliği temizlemek için ocak başına 100 milyon dolar, 37 ocak için toplam 3.7 milyar dolar harcasa

ne kadar kârlı oluruz, değil mi?

Belki temizleriz.

Daha bugünden yaratılan bu bilgi kirliliğine bakınca ülkenin 37 yerinde kirlilik bombalarını tartışır dururuz 20 yıl sonra.

Uşak Milletvekili bunlara da çalışsa ne iyi olur.

Tahir ÖNGÜR

JMO Altın Çalışma Grubu Üyesi

25.07.2001

CUMHURİYET

vaziyet DENİZ SOM

Elektronik posta: denizsom@cumhuriyet.com.tr

Türk basınının ilk ve tek "ombudsman"ı Ya-vuz Baydar, gazetesinin Türkiye'deki siya-nurle altın üreticileri lehine yaptığı tek ta-raflı yayınlar konusunda çağımıza yanıt vermedi... Belki de siyaset ve ticaret ilişkilerini araştırmaya devam ediyordur, konuya haftaya değinir... Biz işimize bakalım...

Siyanürlü altıncıların raporuna dayanarak Başba-kan Bülent Ecevit'e Türkiye'de 400 milyar dolar değerinde 6 bin 500 ton altın potansiyeli "mükde"si veren iki DSP milletvekili vardı: Erol Al ve Hasan Öz-göbek... Bergama Ovacık'ta siyanürlü altın üretimi-ne karşı çıkan köylülerin bir Alman vakfından des-tek gördüğünü, çünkü Türkiye'ye yılda 800 milyon dolarlık altın satan Almanya'nın Türkiye'nin altın üretimini istemediğini açıklıyorlardı... Eurogold'un yerine geçen Normandy'nin arkasındaki Alman ser-mayesini yarıya bırakıp Bergama'ya dönelim ve sö-

Fiya(n)sko

sut Mahmutoğlu'na verelim:

"Bergama'da siyanürlü altın üretimine karşı geli-ştirilen, insan sağlığı ve çevre temizliği ekseninde yü-rütülen kampanyanın Alman Fiyan Vakfı tarafından desteklendiği söyleniyor... Örgütün ismi Fiyan de-ğil, FIAN'dır.

FIAN vakıf değil. Asya, Avrupa ve Amerika'da şubeleri olan bir dernektir. Almanya bu derneğin mer-kezi değil şubesidir. Dernek, merkezi bir yapıya da sahip değildir. Orjinal ismi, "FoodFirst Information and Action Network'tür. İsminde de anlaşılacağı gi-bi, beslenme hakkının öncelikli ve temel insan hak-ki olduğu, beslenme kaynaklarına yönelik tehditler-e karşı dünya çapında bir mücadelenin verilmesi

hiçbir devletin ve organizasyonun uzantısı değildir. Etkinliklerini yerel ilişkileri üzerinden yürütmekte, parasal bir ilişki söz konusu olmamaktadır.

FIAN, çalışmalarını son yıllarda, altın madencili-ğine karşı mücadelede yoğunlaştırmıştır. 40'a yakın ülkede bu bağlamda, sosyal-kültürel etkinlikler dü-zenleyerek, düzenli yayınlar- raporlar yayımlayarak, basın açıklamaları yaparak bilgilendirme- deneyim aktarma görevini yerine getirmektedir. Evet, FIAN uluslararası bir ilişkidir. Bu ilişkileri kimya madenciliğine karşı çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi gerek-mektedir. Çünkü saldırı, uluslararası altın şirketlerince tüm dünyada eşanlı yapılmaktadır. Bu yüzden, ül-kemizde 11 yıldır sürdürülen kimya madenciliğine karşı mücadeleyi, enternasyonal bir örgütülük ve et-kinlik düzlemine taşımak, zaten olmazsa olmaz koşuldur. Bu yüzden bu ilişki, saklanılan bir ilişki değil mesru bir ilişkidir."

TÜRKİYE ALTIN REZERVİ

EFSANE 6500 TON / Gerçek 300 ton

A) İŞLETİLEBİLİRLİĞİ SÖZ KONUSU OLAN SAHALAR

YERİ	METAL İÇERİĞİ Au (Ton)
İZMİR-BERGAMA-OVACIK	26.82
BALIKESİR-HAVRAN-KÜÇÜKDERE	9.07
ESKİŞEHİR-SİVRİHİSAR-KAYMAZ	5.88
ÇANAKKALE-AKBABA	10.00
ARTVIN-CERATTEPE-KAFKASÖR	32.8
ARTVIN-CERATTEPE-KAFKASÖR	4.68
GÜMÜŞHANE-MESCİTLİ-MASTRA	12.00
UŞAK-EŞME-KIŞLADAĞ	105.8
İZMİR-EFEMÇUKURU	31.62
TOPLAM:	238.67

B) POTANSİYEL REZERVE SAHİP SAHALAR

YERİ	METAL İÇERİĞİ Au (Ton)
Çanakkale-Kartaldağ	0.26
Hatay-Kisecikköy	1.8
Ordu-Akoluk	1.195
Ordu-Sayaca	0.02
İzmir-Ödemiş-Küre	0.4
İzmir-Ödemiş-Emirli	0.2
Manisa-Salihli-Bozdağ	1.17
Elazığ-Keban (Fırat Batısı)	0.06
Bursa-Inegöl-Sülülüköy	0.37
İzmir-Arapdağ (Altıntepe)	2.33
İzmir-Arapdağ (Çilektepe)	4.05
Gümüşhane-Kale-Kaletaş	2.475
Gümüşhane-Olucak	0.02
Sivas-Koyulhisar-Evliyatepe	1.5
Manisa-Salihli-Sart	1.92
Kars-Kağızman-Darphane	0.9
Hatay-Akılıçay	0.025
Kırklareli-İğneada-Mertgölü	0.056
Niğde-Ulukışla-Bolkardağ (1)	1.4
Niğde-Ulukışla-Bolkardağ (2)	0.5
TOPLAM:	20.655

C) ALTININ YAN ÜRÜN OLARAK BULUNDUĞU BAZ METAL CEVHERLEŞME SAHALARI

YERİ	METAL İÇERİĞİ Au (Ton)
Balıkesir-Edremit-Altınoluk	1.2
Artvin-Borçka-Akarşen	1.0
Elazığ-Keban (Zeytindağ)	0.19
Rize-Çayeli	10.6
Artvin-Seyitler	0.5
Elazığ-Baskil-Nazaruşağı	0.12
Kastamonu-Küre-Aşıköy	27.85
Kastamonu-Küre-Bakibaba	0.375
TOPLAM:	41.835

KAYNAK: MTA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

10.3.3.Trona:

Trona tabiatıta doğal olarak bulunan soda minerallerinden en yaygın olanıdır. Trona suda çok kolay eridiği için tabiatıta mostra vermemekte ve genç Tersiyer havzalarında bulunabilmektedir. Oluşumu çok özel şartlar gerektirmektedir. Trona, evaporasyon sonucu oluşan soda yataklarıdır.

ABD'den sonra Dünyanın ikinci büyük trona yatağı, Beypazarı'nda bulunmaktadır.

Ülkemizde trona üretim çalışmaları devam etmekte olup ülkemizin soda külü ihtiyacı sentetik olarak kaya tuzu, amonyak ve kireç kullanılarak, Türkiye Şişe ve Cam fabrikalarına bağlı Mersin Soda Sanayii AŞ tarafından yapılmaktadır

BEYPAZARI TRONA YATAĞINDAKİ GELİŞMELER VE SON DURUM

MTA tarafından bulunmasından sonra, Beypazarı trona sahası, 4.3.1985 tarihinde "Bulunmuş Maden" haline getirilerek Etibank'a devredilmiştir. Bu saha bakanlar kurulunun 10.6.1983 tarih ve 18076 sayılı kararı ile "Devletçe işlenecek madenler" kapsamına alınmış ancak daha sonra 16.2.1994 tarihli ve 3971 sayılı Kanunla, 2840 sayılı "Devletçe İşletilecek Madenler" kapsamının dışına çıkarılmıştır.

Etibank öncelikle, işletme yöntemini belirlemek amacıyla çalışmalar yapmış, konvansiyonel yeraltı madenciligi yada çözelti madenciligi tekniği ile mi çalışılması gereği araştırılmıştır. Pazar temini gibi gerekçelerle de soda projesinin yabancı sermayeye açılması düşünülmüştür. 1984 yılı başlarında FMC ve Allied Corp. ile beraber üç Amerikan şirketi Beypazarı projesine katılmak istemişler ve %49 yabancı, %35 Etibank, %10 IFC(Dünya Bankası Yan Kuruluşu) ve kalanı yerli şirketlerden oluşacak yapılanmayla 1 milyon ton/yıl kapasiteli tesis kurulması ve işletilmesi projesi sonuçsuz kalmıştır.

Daha sonra ABD'nin en büyük soda külü üreticisi FMC şirketiyle imzalanan çerçeve anlaşması gereğince, 750 bin ton soda üretilmesi planlanmış, 1985 yılında çalışmalara başlanarak 1989 yılında üretime geçilmesi öngörülmüştür. FMC toplam yatırımın 215 milyon dolar ve soda maliyetinin de 43,5 dolar/ton olacağını belirtmiştir. Ancak, bu girişim de sonuçsuz kalmıştır.

1996 yılında Beypazarı trona tesislerinin temeli atılmıştır. Gerekli finansmanın Etibank Madencilik Genel Müdürlüğü'nce karşılanacağı, tesisin 3 yıl içinde işletmeye

açılacağı ve 350 milyon dolarlık yatırımın sonucunda yılda 1 milyon ton soda külü üretileceği dönemim devlet bakanı tarafından ifade edilmiştir.

Etibank'ın değişik dönemlerde denediği, Ortak Girişim Modeli, Ürün Paylaşım Modeli, Rödavans Modeli ve Yerli Firmalarla Ortak Girişim Modeli gibi girişimler sonuçsuz kalmıştır.

Yapılan bu geciktirmeler ile Beypazarı trona yatakları esir maden durumuna düşürülmüş, 1985 yılında MTA tarafından çalışmaları tamamlanan trona yatağı bir türlü işletilmemiştir

31 Ocak 1997 tarihli Danıştay Kararı ile; Beypazarı tronasının Eti Holding A.Ş'nin uhdesinde olduğu ancak, ruhsat sahibinin üçüncü kişilere kiraya verebileceği belirtilmiştir. Diğer bir deyişle Eti Holding, kendisinin olan trona yatağını kendisi işletmek yerine, özel sektörün işletmesini ve bir ortaklık payının Eti Holding'e verilmesini tercih etmiştir.

Bu yaklaşım sonucunda; Eti Holding, Beypazarı trona yatağı projesini, davet yöntemiyle yapılan ihale sonucunda Park – Bayındır Holding'in oluşturduğu ortaklığa vermiştir. İhale koşullarına ilişkin bu güne kadar kamuoyunu bilgilendiren ayrıntılı bir açıklama yapılmamıştır. İhalede 5 firmaya davetiye çıkarılmış Süzer Holding, Demir Export ve Park-Bayındır ortaklığının teklif verdiği ifade edilerek tercihin Park-Bayındır'dan yana kullanıldığı açıklanmıştır.

Eti Holding ile Park-Bayındır Holding ortaklığı arasında Beypazarı Trona Projesi Çerçeve Anlaşması 30.06.1998 tarihinde imzalanmış ve anlaşma Yüksek Planlama Kurulunun 18.08.1998 tarihli kararı ile yürürlüğe girmiştir. Anlaşma genel olarak; trona cevherinin çıkartılması, cevherin işlenmesi suretiyle başta soda külü olmak üzere diğer ürünlerin üretilmesi ve pazarlanmasını kapsamaktadır. Bu anlaşma ile; Desandre açımı ve yer altı üretim etüdü, pilot tesis kurulması, sondaj faaliyetleri, hidrojeolojik etüt, tesisi yeri belirlenmesi, ÇED raporu hazırlanması, lojistik etüt, alan planlaması, pazarlama etüdü ve bankalarca kabul edilebilir fizibilitenin hazırlanması çalışmalarının 21 ay içerisinde yapılması öngörülmüş ve toplam harcama miktarı olarak tespit edilen 16.5 milyon doların ise anlaşma gereği Park ve Bayındır Holding tarafından finanse edilmesi kararlaştırılmıştır. Bu amaçlar çerçevesinde taraflarca ETİ Soda A.Ş. kurulmuştur.

Kurulan Şirketin Başlangıçtaki Hisse Durumu

ŞİRKET	HISSE TUTARI TL	HISSE ADEDİ	HISSE ORANI %
ETİ HOLDİNG	1.300.000.000	1 300	26
BAYINDIR HOL.	1.825.000.000	1 825	36,5
PARK HOL.	1.825.000.000	1 825	36,5
BAYINDIR İNŞ.	25.000.000	25	0,5
PARK ENJ.LTD	25.000.000	25	0,5
T O P L A M	5.000.000.000	5 000	100

Not: Bayındır grubu hisselerini daha sonra Vakıfbank satın almıştır (Aralık 2000).

Eti Soda A.Ş. de şirketler, hisseleri oranında temsil edileceklerdir. Mutlak çoğunluk olarak tanımlanan %76 hisseyi elinde bulunduran şirketler, hisselerin el değiştirmesi, borçlanma, alım ve ihale, ana sözleşmede değişiklik yapmak, sermaye artışı, feshetmek gibi kararları Eti Holding'e danışmadan alabileceklerdir. Şirketin %51' ini elinde bulunduran pay sahipleri -salt çoğunluk- ise; özel pay dağıtımı yapmak, üretim, pazarlama, satış, ve fiyat politikaları belirlemek, dava açma ve tahkime gitmek gibi kararları alabileceklerdir. Görülmektedir ki her iki durumda da kurulan şirketin alacağı en temel konulardaki kararlarda bile Eti Holding'in hiç bir söz hakkı bulunmamaktadır.

Şirketin kurulmasından sonra, ETİ Holding'in sahip olduğu trona işletme ruhsatnamesi, "proje ömrü boyunca ve işletme süresince" gibi geniş ve belirsiz bir zaman aralığını kapsayacak şekilde kiraya verilmiştir.

Yapılacak çalışmalar kapsamındaki desandre kazısına 27.04.1999'da başlanılmıştır. "Seçilen desandre güzergahı"nda yer altı su seviyesinin yüksek olması yapılacak işlemleri geciktirmiştir. Kazı esnasında salamura çıkışı olmuş, sorunun çözümünden sonra 30.04.2001 tarihine kadar 318 m.si işletilecek damar içinde olmak üzere toplam 1308 metre ilerleme kaydedilmiş ve sonuçta cevhere ulaşılmıştır.

Bu arada fizibilite çalışmaları iş programı kapsamında yer alan çalışmaların belirlenen 21 aylık sürede tamamlan(a)mayacağı görülünce Eti Holding AŞ.'nin 12.05.2000 tarihli Makam Olur'u ile 12 aylık ek süre verilmiştir.

Fizibilite Çalışmaları iş programı kapsamında yer alan ve Park-Bayındır ortaklığı tarafından karşılanması öngörülen 16.500.000 ABD Doları tutarındaki toplam ya-

tırımın, şimdiye kadar yapılan tüm çalışmalarla sadece 5.560.970 ABD Dolarlık bölümü gerçekleştirilmiştir.

Madencilik çalışmalarında Agapito ve proses ile ilgili olarak Kuvaerner Metals danışmanlık firmaları ile çalışmalar yürütülmüş ve kurulacak tesisin, pazar durumu da göz önüne alınarak 1,000,000 ton/yıl alt yapı, 500,000 ton/yıl üretim kapasitesinde olması konusunda anlaşılmıştır.

Trona projesi kapsamındaki maden işletmesi faaliyetinin ÇED raporundan muaf olduğu görüşü Çevre Bakanlığı'ndan çıkartılmış, sadece proses için gerekli ÇED raporu hazırlanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan; Soda külünün Derince limanına karayolu ile taşınması kararlaştırılmıştır. Tecnon Ltd./İngiltere firmasına da pazar(lama) etüdü yaptırılmıştır.

Uluslararası finans kuruluşları tarafından kabul edilebilir bir fizibilite raporu hazırlanması ve danışmanlık hizmeti için Kuvaerner Metals/ABD firması ile Şubat 2001 tarihinde anlaşmaya varılmıştır. Firma, Mayıs 2001 de fizibilite raporunu teslim edeceğini beyan etmiştir.

Beypazarı Trona Yatağı, trona yatakları içinde, rezerv büyüklüğü ve tenör bakımından ABD ve Kenya'daki yataklardan sonra üçüncü büyük trona yatağı, yalnızca fosil yataklar dikkate alındığında ise Wyoming'ten sonra ikinci büyük yataktır. Önemli tüketim bölgelerine yakınlığı da göz önüne alındığında sadece sentetik soda değil doğal soda üreticilerinden de daha avantajlı konumdadır. Ayrıca Beypazarı tronasının Cl ve SO₄ değerlerinin düşük olması ve diğer istenmeyen emrütelerin bulunmaması özellikle yassı cam ve krom kimyasallarında kullanılan soda külünde tercih nedeni olacaktır. Kenya Magadi tronasından elde edilen soda külü içinde bulunan emrütelerin (sodyum florit, sodyum klorit ve sodyum sülfat içeriği) çok yüksek olması nedeniyle Beypazarı sodasının piyasada aranan ürün olacağı da açıktır.

ABD kaynaklı doğal sodanın Avrupa ve Ortadoğu pazarlarına uzak olması, Avrupa'da üretilen sentetik sodadan en az yarı yarıya daha ucuza mal edilecek olması ve sentetik soda üretiminde açığa çıkan sıvı ve katı atıkların yarattığı çevre kirliliği ile bunu azaltmaya yönelik yatırım maliyetlerinin yüksek olması yüzünden Avrupa'daki bir çok tesisin kapanması, Beypazarı trona yataklarının cazibesini ve önemini daha da arttırmaktadır. Ayrıca, daha ucuza mal edilecek, doğal üretim, Seydişehir alüminyum tesislerini de olumlu etkileyecek, sud kostik ithalatını önleyeceği gibi alüminyumun maliyetini de düşürecektir.

1.8 ton tronadan 1 ton soda külü elde edildiği düşünülecek olunursa, Beypazarı'ndaki tenörün %90 ve rezervinde 235 milyon ton olduğundan yola çıkarak işletme- de sodadan %60 oranında faydalandığı ve soda külünün tonunun 110 dolar olduğu varsayılarak bile, Beypazarı doğal soda yatağının yaklaşık değerinin 10 milyar dolar- dan fazla olduğu sonucuna varılacaktır.

Dünya soda ticaretine hakim kartellerin Beypazarı trona yatağını dikkatle izle- dikleri bilinen bir gerçek olup, bu yatağın kamu eliyle etkin kullanımı sonucu ortaya çıkacak rekabet ortamından da rahatsız olacakları kuşkusuzdur.

Beypazarı trona yatağı, önemi nedeniyle dünya soda piyasasına egemen olan uluslararası tekellerin yatağın değerlendirilmesi konusunda değişik engelleme uy- gulamalarına sahne olmuştur. Az gelişmiş ülkelerin yer altı kaynaklarını azami sömü- rü mantığı ile talan eden bu çok uluslu şirketler, bor madeninde yaptıkları gibi, tronada da "esir maden" politikalarını uygulaya gelmişlerdir. Buda; tronanın işletil- memesi, işletilmesinin geciktirilmesi ya da işletme kontrolünün ellerinde bulundurul- ması süreçlerini içermektedir. Bu önemli kaynağın, bu güne kadar işletilmemiş olma- sının temelinde de büyük ölçüde de bu gerçeklik yatmaktadır.

Yabancı şirketlerin yerli doğal soda külü üretimini geciktirmek, askıya almak a- macıyla yürüttüğü engellemeler açıkça görülmüş, bunda yeterli olamayınca, yerli te- kellere verilen işletme döneminde de üretim ve pazarlamada perde gerisinden etkin olarak pazar kontrolünün elinde tutma durumunu yaratmışlardır.

İşletmenin Bayındır-Park gurubuna verildiği günlerde basında yer alan Ana- dolu Ajansı kaynaklı haberlerde: her üç firma gurubunun da üretim ve işletme aşı- masında, dünya pazarlarını yakından tanıyan ve büyük bir etkinliği olan ABDli FMC şirketi ile dirsek temasında olduğu ve ihaleyi üstlenecek firmalarında gerek üretim ve gerekse de pazarlama aşamasında ABDli şirket ile iş birliğine gideceği açıkça ifade edilmiştir. Bu haber, yapılan girişimlerin perde arkasını açıkça ortaya koymuştur. (10.06.1998, Cumhuriyet Gazetesi).

Tronanın öyküsü burada bitmiyor. Genel olarak sermayeye bir kaynak transferi olan özelleştirmelerin nasıl bir talan haline dönüştürüldüğünü de burada görebilmek mümkündür.

Finansman sıkıntısı içinde olan Bayındır Holding'in toplam %37 oranındaki hissesini, o tarihe kadar yaptığı harcama sadece 1 750 milyon dolar olmasına karşın, Vakıf Bank 14 milyon dolara Aralık 2000 de devralmıştır. Özelleştirilmiş bir alanın yeniden neden tekrar devletleştirildiğini, üstelik dönemin özelleştirmeden sorumlu Devlet Bakanı Yüksel YALOVA' ya bağlı bir banka tarafından neden 8 kat daha faz-

lasına geri alındığını, madencilikle ilgili bir kuruluş olan Eti Holding yerine neden ma- dencilik konusunda hiç ihtisası olmayan VakıfBank'ın tercih edildiğini düşünmek ge- rekmiyor mu? Bayındır Holdingin VakıfBank'a yüklüce kredi borcu olduğunun söylen- tileri bilinirse nedenlerin cevabını bulmak zor olmamaktadır. Özelleştirme mantığının ve banka hortumlamaların, talan ekonomisinin bir örneğine bu konuda da tanık o- lunmuştur. Koruma, kollama ve kaynak aktarımının bir boyutu da açıkça sergilen- miştir.

Beypazarı trona yatağının, Eti Holding'in karar süreçlerinde etkin olamayacak sembolik hisse sahibi olarak holdingle işletiminin verilmesinde olduğu gibi, yöntemi ve şekli ne olursa olsun özelleştirmeler, emekçilerden sermayeye az gelişmiş ülke- lere uluslararası tekellere kaynak aktarımıdır.

Beypazarı trona yataklarının işbirlikçi yerli ya da yabancı şirketler tarafından işletilmesi arasında sonuçta bir fark bulunmamaktadır.

Beypazarı tronasının yerli veya yabancı sermayenin çıkarları doğrultusunda işletilmesi değil, kamu yararları göz önüne alınarak kamu özerkliği sağlanarak Türk Mühendisleri tarafından eliyle işletilmelidir. Mevcut kamu işletmeleri ülkemizin gerek- sinimlerine yanıt verecek birikim ve yetkinliktir. En kısa sürede en kısa yoldan en fazla kar etme amacıyla olan yerli-yabancı tekeller yerine, madenlerimizin işletilme- sinde; sendikalı-grevli, toplu sözleşmeli- çalışma ilişki ve şartlarının görece korundu- ğu ve görece "ülke çıkarı" ve "kamu yararı" nı gözetildiği "kamu girişimciliğini" rasyo- nel kılmaktadır.

Doğal kaynaklarımızın gerçek sahibinin halkımız olduğu bilinciyle, diğer ma- denlerimiz ile birlikte trona yataklarımızda halkımız, ülkemiz yararına işletilmelidir.

Ancak, asıl belirleyici olanın üretim ilişkilerinin olduğunu bilerek; çözüm, sömü- rüsüz bir dünyanın yaratılmasından geçmektedir.

10.4-ÇEVRE ve JEOLojİ

Dönemimiz nükleer santral ve altın eldesi gibi, meslek alanımızı doğ- rudan ilgilendiren, uluslar arası sömürünün yanısıra, ranta dayalı çarpık kentleş- me politikalarının yarattığı çevre katliamlarının gündemde olduğu bir sürece kar- şılık gelmektedir. Bu sürece karşı ilgili örgütlerle birlikte aktif karşı duruşumuz de- vam ettirilmiştir.

Kamuoyunun bilimsel gerçekler konusunda aydınlatılması ve ÇED sürecindeki kurumsal ilişkinin işlevselleştirilmesi, daha etkili hale getirilmesi hedeflerimizden olmuştur. Özellikle Çed yönetmeliğinde etkin olan odamız hazırladığı görüş Ek-10'da verilmiştir.

Yakın bir zamanda resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe girecek olan bu yasada odamızın görüşleri büyük ölçüde yeralmıştır. (EK-11)

EK-11

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASININ ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRİLMESİ (ÇED) YÖNETMELİĞİ' NE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

23 haziran 1997 tarih ve 23028 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin yürürlükten kaldırılması amacıyla hazırlanan taslağın maddelerine ilişkin odamız görüşleri aşağıda verilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

IDK'nun Çalışma Usulü ve ÇED raporunun İncelenmesi

Madde 14-.....

Komisyon üyeleri müteaddit defalar yapacağı toplantılar ile inceleme değerlendirmeleri sırasında proje hakkındaki ÇED raporu ve ekleri ile ilgili olarak;

.....

f) Yer ve teknoloji seçeneklerinin dikkate alınıp alınmadığı,

(14. maddeye bu önerinin eklenmesi)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÇED ÖN ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Madde 19:

.....

Valilik gerekli gördüğü hallerde proje alanını uzmanlardan oluşan bir komisyona tetkik ettirir.

ALTINCI BÖLÜM

Olağanüstü Durumlar ve Özel Hükümler

Madde 28-

a)...(tasarıdan çıkarılmalı)

(Gerekçe: 3194 sayılı İmar Kanunu'nun kamuoyu gündeminde sıkça yeralan tartışma konularından biri de, anılan kanunun 9. maddesindeki Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın plan onama yetkisi kullanımlarıdır. Bakanlığın son yıllarda 9. maddeye göre yaptığı plan onamalarında şehircilik ilkeleri ve kamu yararı bakımından savunulması güç uygulamalar yaptığı bilinmektedir. İstanbul'da Koç Üniversitesi'nin orman içinde yer seçimi, Ankara'da Başkent Hastanesi'nin kat arttırımı, Akkuyu'da Nükleer Santral Yapımı örneklerinde olduğu gibi; meslek odaları, Demokratik Kitle Örgütleri, sendikalar ve bilim çevrelerinin net olarak karşı duruş sergiledikleri planlar, ilgili bakanlıkça res'en onanmıştır. Odamıza gönderilen taslak yönetmelikte yeralan 28. maddenin istenmeyen benzer durumlara meydan vermesinin önlenmesi amacıyla (a) maddesinin taslaktan çıkarılması önerilmektedir.)

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Kamuoyunda tartışma yaratabilecek bir içerikle hazırlanan Geçici Madde 2 ve Geçici Madde 4 ' ün yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

Ek-1

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ UYGULANACAK PROJELER LİSTESİ

(19 ve 20. maddeler aşağıda olduğu gibi yeniden düzenlenmiştir)

19. Madencilik projeleri. Ruhset hukuku ve aşamasına bakılmaksızın;

a) 5 hektar ve üzeri çalışma alanında (kazı ve döküm alanı toplamı olarak) açık işletme ve bu üretime yönelik cevher hazırlama tesisleri,

b) 50 hektarı aşan (kazı ve döküm alanı toplamı olarak) çalışma alanında açık işletme yöntemi ile kömür çıkarma ve cevher hazırlama tesisleri,

c) Kıрма eleme dışında biyolojik, kimyasal, elektrolitik ya da ısıtma işlem yöntemleri uygulanan 10.000 ton/yıl ve üzeri nihai ürün elde edilen cevher zenginleştirme tesisleri

20. Taşocakları Nizamnamesi kapsamında bulunan bir hammaddenin çıkarılması veya her türlü işleminden geçirilmesi projelerinden 10 000 ton/yıl ve üzeri kapasitede olanlar

32. Ham deri işleme tesisleri (işlenmiş ham deriden son ürün elde eden tesisler bu kapsamın dışındadır).

(Gerekçe: "ÇED Ön Araştırması Uygulanacak Projeler Listesi (Ek-II) içerisinde yer alan bu madde "Çevresel Etki Değerlendirmesi uygulanacak Projeler Listesine aktarılmıştır.)

Ek-II

ÇED ÖN ARAŞTIRMASI UYGULANACAK PROJELER LİSTESİ

Metalurji, Makine imalatı ve tekstil

17. ... (Bu madde içeriği gözönüne alınarak Ek-1 içerisinde yer almalıdır)

Ulaşım, Altyapı ve Kıyı yapıları

a)...

....

j).. Bu madde yönetmelikte yeniden düzenlenmeli.(Denizi yoketmenin ÇED'i olur mu?)

(Gerekçe: Kamuoyu tarafından bilindiği gibi, deniz kıyısında yerleşik bilhassa Karadeniz de, Belediyelerin büyük bir bölümü yer kazanılması amacıyla kirlетici tüm atıklarını denize dökmektedir. Bu duruma seyirci kalmak ya da destekleyici tavır almak sorunu çözümsüz hale getirecektir. Denizden bu yöntemlerle alan kazanılması na karşı duruş sergilenmeli)

Enerji

26. Nükleer atık maddelerin depolanması için yapılan sondajlar (Bu madde yönetmelikten çıkartılmalı)

(Gerekçe: Ülkemiz topraklarının nükleer çöplük olmasına izin verilmemeli. Petrol Şirketleri tarafından açılan tüm sondaj kuyularının yeraltısularını kirlетmeleri gözönüne alınarak bu madde buna göre yeniden düzenlenmeli.)

36. Kömür işleme tesisleri

a)...

b)....

c) Lavar tesisleri (ilave edilmesi önerilmektedir)

Ek-III

PROJE TANITIM GENEL FORMATI

.....

(Bölüm III için Odamızın önerisi)

Bölüm III: Proje yeri ve etki alanının mevcut Çevresel Özellikleri

Önerilen proje nedeniyle kirlenmesi muhtemel olan çevrenin, bilhassa; nüfus, fauna, flora, toprak, jeolojik ve hidrojeolojik özellikleri ile doğal afetler açısından sorunları, su, hava, iklimsel faktörler, mülkiyet durumu, mimari ve arkeolojik miras, peyzaj özellikleri, arazi kullanım durumu, hassasiyet derecesi (EK V deki Duyarlı Yörelere Listesi de dikkate alınarak) ve yukarıdaki faktörlerin birbiri arasındaki ilişkileri de içerecek şekilde açıklanması,

(Gerekçe :Jeolojik Zamanlar boyunca doğanın özenle kurduğu ve koruduğu akiferler, yağışlara bağlı olarak önemli miktarda yeraltısuyu rezervine sahiptirler. Klimatolojik olaylar devam ettiği müddetçe bu rezerv miktarı yağışlara bağlı olarak her zaman varlığını koruyacaktır. Başka bir ifadeyle, yeraltısuları sürdürülebilir kaynaklar grubundadır. Günümüzde yeraltısularının yok olmasında en büyük etken kirliliktir. Kirliliğin en büyük nedeni de her geçen gün aratan nüfus ile gelişen şehirleşme ve sanayi tesisleridir. Kentlerin katı atık deponi sahaları ile sanayi tesislerinin yerleşim yerleri ÇED (Çevre Etki değerlendirme) faktörleri dikkate alınmadan kurulmaktadır. Bu durum artık maddi bir servet olmaktan çıkmış, yaşamsal bir önem kazanmış sular için ciddi tehlike oluşturmaktadır. Bu tesislerin yüzey suları üzerinde yaptığı kirlilik çıplak gözle görülmektedir. Gerektiğinde pahalı olmakla beraber müdahale edildiğin-

c) Kıрма eleme dışında biyolojik, kimyasal, elektrolitik ya da ısıtma işlem yöntemleri uygulanan 10.000 ton/yıl ve üzeri nihai ürün elde edilen cevher zenginleştirme tesisleri

20. Taşocakları Nizamnamesi kapsamında bulunan bir hammaddenin çıkarılması veya her türlü işleminden geçirilmesi projelerinden 10 000 ton/yıl ve üzeri kapasitede olanlar

22. Ham deri işleme tesisleri (işlenmiş ham deriden son ürün elde eden tesisler bu kapsamın dışındadır).

(Gerekçe: "ÇED Ön Araştırması Uygulanacak Projeler Listesi (Ek-II) içerisinde yer alan bu madde "Çevresel Etki Değerlendirmesi uygulanacak Projeler Listesine aktarılmıştır.)

Ek-II

ÇED ÖN ARAŞTIRMASI UYGULANACAK PROJELER LİSTESİ

Metalurji, Makine imalatı ve tekstil

17.(Bu madde içeriği gözönüne alınarak Ek-1 içerisinde yer almalıdır)

Ulaşım, Altyapı ve Kıyı yapıları

a)...

....

j).. Bu madde yönetmelikte yeniden düzenlenmeli.(Denizi yoketmenin ÇED'i olur mu?)

(Gerekçe: Kamuoyu tarafından bilindiği gibi, deniz kıyısında yerleşik bilhassa Karadeniz de, Belediyelerin büyük bir bölümü yer kazanılması amacıyla kirlitici tüm atıklarını denize dökmektedir. Bu duruma seyirci kalmak ya da destekleyici tavır almak sorunu çözümsüz hale getirecektir. Denizden bu yöntemlerle alan kazanılmasına karşı duruş sergilenmeli)

Enerji

26. Nükleer atık maddelerin depolanması için yapılan sondajlar (Bu madde yönetmelikten çıkartılmalı)

(Gerekçe: Ülkemiz topraklarının nükleer çöplük olmasına izin verilmemeli. Petrol Şirketleri tarafından açılan tüm sondaj kuyularının yeraltısularını kirlletmeleri gözönüne alınarak bu madde buna göre yeniden düzenlenmeli.)

36. Kömür işleme tesisleri

a)...

b)....

c) Lavar tesisleri (ilave edilmesi önerilmektedir)

Ek-III

PROJE TANITIM GENEL FORMATI

.....

(Bölüm.III için Odamızın önerisi)

Bölüm III: Proje yeri ve etki alanının mevcut Çevresel Özellikleri

Önerilen proje nedeniyle kirlenmesi muhtemel olan çevrenin, bilhassa; nüfus, fauna, flora, toprak, jeolojik ve hidrojeolojik özellikleri ile doğal afetler açısından sorunları, su, hava, iklimsel faktörler, mülkiyet durumu, mimari ve arkeolojik miras, peyzaj özellikleri, arazi kullanım durumu, hassasiyet derecesi (EK V deki Duyarlı Yörelere Listesi de dikkate alınarak) ve yukarıdaki faktörlerin birbiri arasındaki ilişkileri de içerecek şekilde açıklanması,

(Gerekçe :Jeolojik Zamanlar boyunca doğanın özenle kurduğu ve koruduğu akiferler, yağışlara bağlı olarak önemli miktarda yeraltısuyu rezervine sahiptirler. Klimatolojik olaylar devam ettiği müddetçe bu rezerv miktarı yağışlara bağlı olarak her zaman varlığını koruyacaktır. Başka bir ifadeyle, yeraltısuları sürdürülebilir kaynaklar grubundadır. Günümüzde yeraltısularının yok olmasında en büyük etken kirliliktir. Kirliliğin en büyük nedeni de her geçen gün aratan nüfus ile gelişen şehirleşme ve sanayi tesisleridir. Kentlerin katı atık deponi sahaları ile sanayi tesislerinin yerleşim yerleri ÇED (Çevre Etki değerlendirme) faktörleri dikkate alınmadan kurulmaktadır. Bu durum artık maddi bir servet olmaktan çıkmış, yaşamsal bir önem kazanmış sular için ciddi tehlike oluşturmaktadır. Bu tesislerin yüzey suları üzerinde yaptığı kirlilik çıplak gözle görülmektedir. Gerektiğinde pahalı olmakla beraber müdahale edildiğin-

de belirli bir zaman içinde yüzey sularının tekrar temizlenmesi zaman almakla beraber mümkündür.

Dünyada, yüzey sularına oranla 70 kat daha fazla olduğu ileri sürülen (UNEP, 1991) yeraltısularının kirlenmesi halinde temizlenmeleri ise neredeyse imkansızdır. Böyle bir çalışmaya kalkışmak çok uzun zaman ve büyük maddi olanaklar gerektirir. Dolayısıyla böylesi büyük bir tehlike ile karşılaşmamak için işin başında önlem almak gerekir. Bunun tek yolu da ÇED raporlarını önemsemek ve bu aşamada gerekli önlemleri almaktır.

ÇED raporlarında olması gereken Hidrojeoloji bölümünün içeriği fevkalade önemlidir. Günümüzde genellikle yönetmelik gereği olduğu için ÇED raporlarında hidrojeolojiden çok yüzeysel bahsedilmektedir. Ancak içerik olarak hidrojeolojik yönden bu raporlar çok yetersizdir.

ÇED raporlarında Hidrojeoloji bölümünde en az aşağıda belirtilen çalışmalar yapılmalıdır:

◀ 1/100 000 ölçekli topoğrafik harita üzerinde çevredeki yerleşim birimlerinin ve kurulacak tesislerin yerlerini gösterecek yeterli büyüklükte bulduru haritası,

◀ Aynı harita üzerinde (1/100 000 ölçekli) kurulacak tesis sahasının yağış drenaj alanı,

◀ Tesis sahasının ve civarının 1/100 000 ölçekli hidrojeoloji haritası (harita üzerinde güncel yeraltısuyu eş su seviye eğrileri ve akış yönleri olmalıdır),

◀ Ayrıca tesis kurulacak yerin 1/25 000 ölçekli hidrojeoloji haritası,

◀ Jeolojik birimlerin akifer olma özellikleri,

◀ Akiferin YAS bilançosu,

◀ Çevredeki yerleşim birimlerinin akiferden fiili faydalanma durumu ve bu yerlerin içime-kullanma ve sulama suyu taleplerinin nereden karşılandığı,

◀ Tesis sahasında ve yakın çevresindeki su noktalarından alınmış güncel fiziksel ve kimyasal analiz sonuçları, akiferin su kimyası ile ilgili bilgi ve haritalar olmasıdır.

Ayrıca, yapılacak tesise ait atıkların fiziksel ve kimyasal özellikleri ile olası yeraltısuyu kirliliğine olan etkileri belirtilmelidir.)

Ek- IV

ÇED ÖN ARAŞTIRMASI SEÇME-ELEME KRİTERLERİ

(Madede 2 yeniden düzenlenmiştir)

2-Projenin yeri

Projeden etkilenmesi muhtemel alanın hassasiyeti değerlendirilirken aşağıda verilen hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.

- mevcut arazi kullanımı,
- bölgenin jeolojik ve hidrojeolojik özellikleri ile doğal afetler açısından değerlendirilmesi,
- bölgedeki doğal kaynakların durumu, kalitesi ve yenilenme kapasitesi,
- Ek-V'deki Duyarlı Yörelere Listesi de dikkate alınarak (örneğin; sulak alanlar, kıyı kesimleri, dağlık ve ormanlık alanlar, tarım alanları, milli parklar, özel koruma alanları, nüfusca yoğun alanlar, tarihi, kültürel veya arkeolojik öneme haiz alanlar), doğal çevrenin değerlendirilmesi,

Ek-V

DUYARLI YÖRELER

Bu yönetmelik kapsamında bulunan projelere ilişkin yapılacak çalışmalar esnasında uyulması gereken mevcut mevzuatın isimleri aşağıda yer almaktadır. Halen yürürlükte olan mevzuatın sayısında ileride yapılacak değişiklik ve yeni ilaveler bu bölümün ayrılmaz bir parçası olup, bu listeye eklenebilir.

1. Ülkemiz mevzuatı uyarınca korunması gerekli alanlar

1-.....

2-.....

3-....

4-.....

5- 2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince yürürlüğe konan Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nin 17.,18.,19.,20 ve 22. maddelerinde tanımlanan alanlar

(Gerekçe: "2872 sayılı Çevre Kanunu" gereğince yürürlüğe konan "Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği"nin 17,18,19 ve 20. maddelerinde içme ve kullanmada kullanılacak yüzey suyu kaynaklarının korunması istenmektedir. Aynı yönetmeliğin 22. maddesi de yeraltısularının korunması gerektiğini ifade etmektedir. Bu nedenle 5. sırada yer alan bu maddeye "Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği"nin 22. maddesi eklenmelidir.)

3. Korunması gereken alanlar

1-....

2-....

3-....

4- Göller, akarsular, yeraltısuları

(Gerekçe: Yeraltısuları her ülke için korunması gereken bir servet olup, gelecek nesillere de taşınması gereken maddi bir maddeden ziyade yaşamsal bir maddedir. Yaşamsal öneme sahip bu madde, çoğunlukla sanayi tesisleri, uygun olmayan yerlere kurulan çöp depoları, çarpık kentleşmenin beraberinde getirdiği kanalizasyon atık suları, bilinçsizce kullanılan gübre ve tarım ilaçları hatalı sondaj kuyu inşaları vb. nedenlerle gerek doğal, gerekse yapay olarak büyük bir hızla kirlenmektedir. Yakın gelecekte yeraltısularında yapılacak çeşitli analizlerde bu sonuçları görmek şaşırtıcı olmamalıdır.)

11-BİLİMSEL-TEKNİK KURUL

Odamızın tüm etkinlerinde önemli bir role sahip olan Bilimsel Teknik Kurul'un daha etkin kılınması amacıyla mevcut üyelikler ana başlıklar altında toplanarak yeniden yapılandırılmıştır. Bilimsel ve Teknik Kurul (BTK) un dönem içinde yapmış olduğu çalışmalar aşağıda özetle verilmiştir.

- 3.5.1985 tarih ve 18749 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 3194 sayılı İmar Kanununu yürürlükten kaldırmak amacıyla Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından hazırlanan "İmar ve Şehirleşme Yasa Taslağı" üzerine Oda görüşünün oluşmasını sağladı.

- 20.6.1997 tarih ve 23028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Çevresel Etki Değerlendirilmesi (ÇED) Yönetmeliği"nin değiştirilerek yürürlükten kaldırılması amacıyla TC Çevre Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Yönetmelik Taslağı ile ilgili Odamız görüşü hazırlanarak ilgili yerlere gönderilmiştir.

- Bakanlar Kurulu'nca 23 Ağustos 2001 tarihinde kabul edilerek, Başbakanlık tarafından 10 Eylül 2001 günü TBMM Başkanlığına sunulan "Endüstri Bölgeleri Yasa Tasarısı" konusunda Oda görüşünün oluşmasına katkı koydu..

- Kamu İhale Yasa taslağı üzerine oluşturulan görüşlerimiz TMMOB' ne gönderildi.

- 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda değişiklik yapmak amacıyla hazırlanarak TBMM Çevre Komisyonunda görüşülen yeni çevre yasası üzerine oluşturduğu görüşlerini TBMM ilgili komisyonuna ulaştırmak üzere TMMOB Başkanlığı'na iletti.

- 3213 sayılı Maden Yasası' nda değişiklik yapılması amacıyla çeşitli birimlerde hazırlanan taslaklar üzerinde gerekli çalışmalar BTK bünyesinde oluşturulan komisyonda sürdürülmektedir.

Bunun dışında BTK üyelerinin dönem içinde katıldıkları çeşitli etkinliklerde mesleki ve bilimsel konularda Odamız görüşlerini kamuoyunun gündemine taşımışlardır.

BTK Başkanı Doç. Dr.İlyas YILMAZER:

- Matfenliler Nisan 2001, sayfa 9-11'de "Türkiye'de Deprem Gerçeği ve Mühendislik Projeleri" konulu yazısı yayımlandı,

- 5-6 Mayıs 2001 tarihinde Batmanda, "Sanayileşme ve Kentleşme" konulu konferans verdi,

- Seçenekleri: Giresun Örneği” konulu konferans verdi,

127

- JMO yayın organı "Mavi Gezegen" dergisinin 2001 yılı 4. sayısında, "22 Ağustos 2000 Uruş-Güdüml Depremi (M=4.8)" konulu yazısı yayımlandı,

- JMO Aksaray il Temsilciliğince 14 Mayıs 2001 tarihinde Aksaray'da düzenlenen "Aksaray'ın Depremselliği ve Kentleşme Sürecinde Zemin Etütlerinin Rolü Sempozyumu" nda "Tuzgölü Fayının Depremselliği ve Hasar Dağılımında Etkin Jeolojik Faktörler" konulu sunum yaptı,

- JMO Konya Şubesinde 28-29 Mayıs 2001 tarihinde düzenlenen "Yerbilimleri Açısından Konya Sempozyumu" nda, "Konya ve Yakın Çevresinin Depremselliği ve Hasar Dağılımında Etkin Jeolojik Faktörler" konulu sunum yaptı,

- "Yorgun Dünyamız" adlı TRT Belgeselinde yayınlanmak üzere 26 Haziran 2001 tarihinde Bolu'da, "Kuzey Anadolu Fay Zonu'nun Gerede-Abant Arasında Kalan Kesiminde Paleosismolojik Çalışmalar: Bolu-Üçtepe (Karasu) Mevkii'nde hendek Çalışmaları" na katıldı,

- JMO Diyarbakır Şubesinde 2 Kasım 2001 tarihinde düzenlenen "Deprem-Kentleşme ve Yerel Yönetimler Sempozyumu'nda, "Deprem Hasarını Artırıcı Etkenler, Hasar Dağılımı-Jeoloji Arasındaki İlişkinin İrdelenmesi" konulu sunum yaptı,

- 9 Kasım 2001 tarihinde Kanal 7 TV Ankara Stüdyosunda düzenlenen oturuma katılarak " Canlı davranışına bağlı olarak depremler önceden bilinebilir mi? Osmaniye örneği, Marmara Denizi'nde oluşabilecek olası İstanbul depreminin büyüklüğü 7.3 olabilir mi?" sorusuna yönelik görüşlerini iletti,

- Türkiye Teknik Elemanlar Vakfı Bolu Şubesinde 11 Kasım 2001 tarihinde düzenlenen etkinlikte "Bolu ve Yakın Çevresinin Depremselliği ve Kuzey Anadolu Fay Zonu'nun Çerkeş-Sapanca Arasında Kalan Bölümünün Neotektonik Özellikleri" konulu sunumu yaptı,

- JMO İzmir Şubesinde 12-14 Kasım 2001 tarihinde düzenlenen " İzmir ve Çevresinin Deprem-Jeoteknik III Sempozyumu"nda, "15 Aralık 2000 Akşehir Depremi (Konya) ve Akşehir İlçesi yerleşim Yerinin Deprem hasarı-Zemin Açısından İrdelenmesi" konulu sunumu yaptı,

- Aktif Tektonik Araştırma Grubu'nun (ATAG-5) 15-16 Kasım 2001 tarihinde Ankara'da düzenlediği 5. toplantısında, "Denizli ve Yakın Civarında Deprem Üreten Diri Faylar ve Gökpinar Sulama Barajının Depremsellik Açısından İrdelenmesi" konulu sunumu yaptı.

Mühendislik Jeolojisi Üyesi Oktay EKİNCİ:

- TMMOB Makina Mühendisleri Odası'nın 22-23 Haziran 2001 tarihlerinde düzenlediği "Ankara'da Kentleşme ve Yerel Yönetimler Sempozyumu" nda, "İmar Mevzuatlarında Jeolojik Hizmetlerin Yeri" konulu sunumu yaptı.

Yeraltı Suları Jeolojisi Üyesi Hasan KIRMIZITAŞ:

- İMO tarafından su ve kuraklık konusunda 13-14 Aralık 2001 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen Çalıştay'a (Workshop) katıldı.

12-BİLİMSEL VE TEKNİK ETKİNLİKLER

Oda Yönetim Kurulumuzun, çalışma programında belirttiği ve güncel sorunlarla zenginleştirilerek sürdürülmesi yönünde kararlaştırdığı, bilimsel ve teknik etkinlikleri alt başlıklar şeklinde siz meslektaşlarımıza anımsatmak isteriz.

"Natural Hazards and Disaster Prevention"

DOĞAL TEHLİKELER VE AFET ÖNLEME KURSU

Merkezi İspanyada bulunan "Dünya Jeologlar Örgütü" ile birlikte düzenlenen "Natural Hazards and Disaster Prevention" DOĞAL TEHLİKELER VE AFET ÖNLEME KURSU Ankara'da 19-23 Haziran 2000 tarihlerinde MTA salonlarında gerçekleştirildi. Uygulamacı kuruluşlarda çalışan meslektaşlarımızın yanı sıra akademisyenlerimizin de yer aldığı ve 15 gün süren kursta 12 yabancı uzman sunumda bulundu. Kurs sonunda katılımcılara (120 kişi) kurs katılım belgeleri verilmiştir.

Washington State Üniversitesi Jeoloji Bölümünden Prof.Dr. Larry MEINERT tarafından verilen Skarn Yatakları Jeolojisi ve Arama yöntemleri semineri MTA Genel müdürlüğü salonlarında 5-14 Haziran 2001 tarihlerinde yapıldı. Seminer sonunda 50 meslektaşımıza katılım belgesi verilmiştir.

Canada Quebec Üniversitesi Jeoloji Bölümünden Prof.Dr.Michael HIGGINS tarafından verilen Magmatik ve Metamorfik Kayaçlardaki Kristal Boyutu kursu MTA Genel Müdürlüğü salonlarında 15-18 Ekim 2001 tarihlerinde yapıldı. Kurs TÜBİTAK JMO ve MTA işbirliği ile gerçekleştirilmiştir.

Yeni Zelanda Auckland Üniversitesinden Prof. Pat Brawne tarafından 11-18 şubat tarihlerinde Ankarada MTA salonlarında "Jeotermal Enerji ve Hidrotermal

Alterasyon" semineri gerçekleştirilmiştir. Kurs sonunda 50 meslektaşımıza Kurs Katılım Belgeleri ve notları verilmiştir.

Çukurova Üniversitesi tarafından düzenlenen **4. Uluslararası Türkiye Jeoloji Sempozyumuna** Odamız maddi katkıda bulunmuştur.

Süleyman Demirel Üniversitesi tarafından düzenlenen **Uluslararası Doğu Akdeniz Jeoloji Sempozyumuna** Odamız maddi katkı vermiş ve sempozyuma katılan Oda Başkanımız açılış konuşması yapmıştır.

54. Türkiye Jeoloji Kurultayı Ankara'da MTA genel müdürlüğü salonlarında gerçekleştirildi. Odamız **bir ilke imza atarak, TÜBİTAK ve MTA ile birlikte** Akçakoca'da 1 hafta süren **Magmatik Petrojenez Yaz Okulu**'nu gerçekleştirmiştir

Sempozyum-Çalıştay-Panel-Teknik Söyleşi ve Meslek İçi Eğitim Kursları

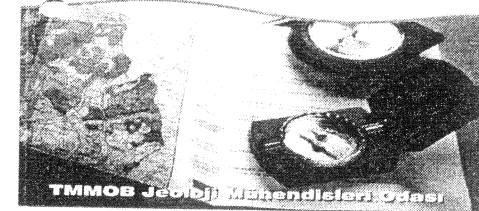
Odamız çeşitli tarihlerde mesleğimizde üretilen hizmetlerin kalitesini artırmak ve meslektaşlarımıza yeni gelişen bilimsel ve teknik uygulamaları aktarabilmek amacıyla çeşitli sempozyum, panel, konferans vb. organizasyonlar düzenlemiştir. **Özellikle jeolojiyi dar bir bakışla değil, bilim ve uygulama boyutunda tüm zenginliğiyle kapsama anlayışıyla, Paleontoloji-Stratigrafi, Türkiye Jeolojisi, Petrografi, Maden Yatakları, alterasyon, çevre, deprem, kentleşme, jeoteknik, mühendislik jeolojisi, afet jeolojisi gibi konularda etkinlikler düzenlenmiştir. Bunların başlıcaları;**

JEO
2001 - 54.
Türkiye Jeoloji Kurultayı

Program

7-10 Mayıs 2001
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Kültür Sitesi

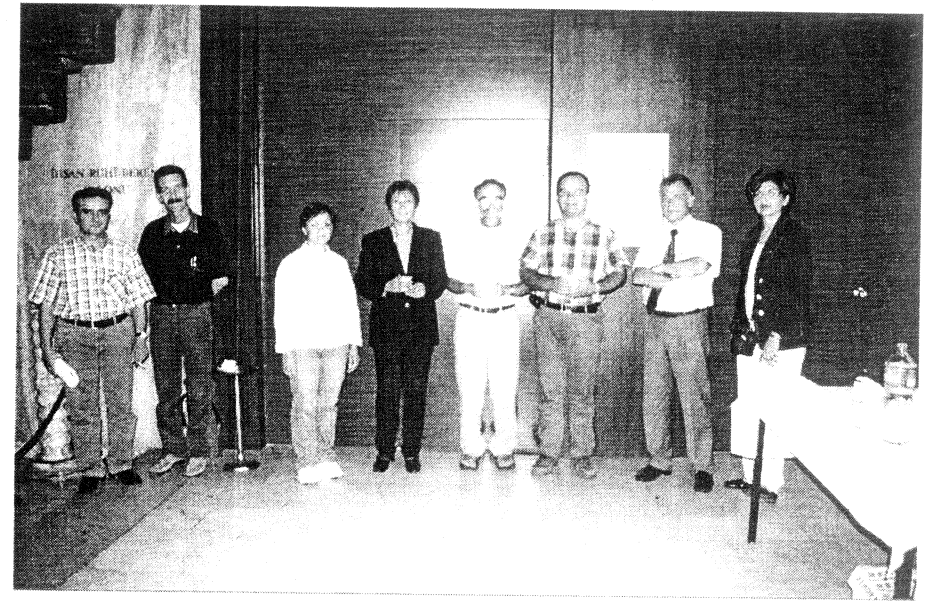

Paleontoloji-Stratigrafi Çalıştayları

İlki Ankara Üniversitesi ile birlikte 27-29 Ekim 2000 tarihinde Alanya'da düzenlenen ve 3 gün süren çalıştaya üniversitelerden ve uygulayıcı kurumlardan **70** meslektaşımız katılmıştır.

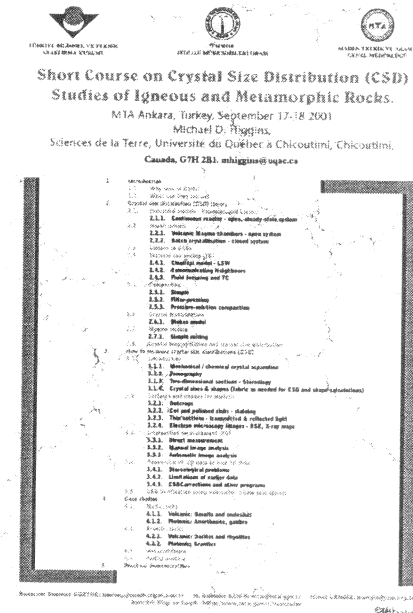

Paleontoloji-Stratigrafi Çalıştayı II ise yine Alanya'da 27-29 Ekim 2001 tarihinde Alanya'da yapılmış 90 meslektaşımızın katıldığı çalıştay da Paleontoloji Çalışma Grubu tüzüğü hazırlanarak, çalışma grubunun ilk genel kurulu yapılmıştır.

Sempozyumlar

Dönem içinde gündeme gelen önemli yeraltı kaynaklarımız ve güncel mesleki konularla ilgili **4 adet sempozyumun** yanı sıra, başta yazılı ve görsel basın olmak üzere çeşitli platformlarda paneller, ve söyleşiler düzenlenmiştir.

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

JEOTEKNİK ETÜT SEMİNERİ III

- Zemin, Merten A. Başpınar (Etilim)
- Zeminlerin Sıvılaşması, Özgür Öner
- Zeminde ve Mauderine Çukurlukların Temel Analizi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner

- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner

- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner

- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner

- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner

- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner
- Zeminde Rüzgarın Etkisi, İsmail K. Öner

12 - 14 Kasım 2001

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

Eğitim Kültür Merkezi ANKARA

Rayınlar Sokakı 7-11 10 Katlı Katman ANKARA

Tel: 0312 432 30 85 - Faks: 0312 33 88 - E-posta: jmo@jmo.org.tr - Web: jmo.org.tr

JEOTEKNIK EĞİTİM

- Karşılık Yönetim Sistemleri
- İnşaatın Jeoteknik Açısından,
Toprak Problemleri, Çözümleme Teknikleri
- Yerinde Deneyler
- Laboratuvar Deneyleri ve
Parametrelerin Seçimi
- Ölçümler
- Tasarım Gücü
- Enkaytma
- Yer Seçimi ve Müh. Jed. Karlılık
- Rapor Yazımı ve Kapsamı

26 Ocak - 2 Şubat 2001
JMCA Kultur Sitesi ANKARA
Katılım Bedeli: 75 TL 12 Temmuz ANKARA

TMMOB
JEOLOJİ
MÜHENDİSLERİ
ODASI

SEMPOZYUM

öncesi ve sonrası ile

DEPREM II

ve geleceğimiz...

PROGRAM

12 Kasım 2000

12.00-13.00 Kayıt ve Giriş

13.00-14.00 Açılış Konuşması

14.00-15.00 Öğle Yemeği

15.00-16.00

16.00-17.00

17.00-18.00

18.00-19.00

19.00-20.00

20.00-21.00

21.00-22.00

22.00-23.00

23.00-24.00

24.00-25.00

25.00-26.00

26.00-27.00

27.00-28.00

28.00-29.00

29.00-30.00

30.00-31.00

31.00-32.00

32.00-33.00

33.00-34.00

34.00-35.00

35.00-36.00

36.00-37.00

37.00-38.00

38.00-39.00

39.00-40.00

40.00-41.00

41.00-42.00

42.00-43.00

43.00-44.00

44.00-45.00

45.00-46.00

46.00-47.00

47.00-48.00

48.00-49.00

49.00-50.00

50.00-51.00

51.00-52.00

52.00-53.00

53.00-54.00

54.00-55.00

12 Kasım 2000

TÜBİTAK FEZA GÜRSEY KONFERANS SALONU
ANKARA

135

ve akademisyenlerce verilen kurs ve seminerler düzenledik. Bunları kısaca özetleyecek olursak:

- Türkiye Jeolojisi
- Mağmatik mineraloji-petrografi-jeokimya
- Metamorfik mineraloji-petrografi-jeokimya
- Jeoloji tarihinde indeks fosiller
- Ağır minerallerin araştırılması ve tayini
- Altere kayaçların petrografisi
- Skarn yataklarının jeolojisi ve arama yöntemleri
- Jeotermal Jeoloji ve Hidrotermal Alterasyon
- Bu kursları yeni konularla sürdürüyoruz

Bütün bu kurs ve seminerler sonucu yaklaşık 700 meslektaşımıza kurs/seminer katılım belgesi verilmiştir. Ayrıca kurs notları kitapçık haline getirilerek katılımcılara dağıtılmıştır.

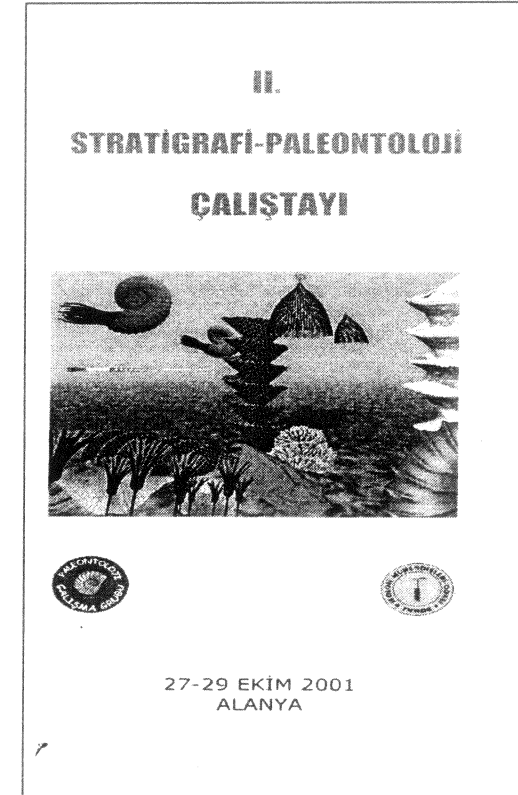
13-DÖNEMİMİZDE DESTEKLENEN KURUM VE ETKİNLİKLER

13.1.Mühendislik Jeolojisi Türk Milli Komitesi:

Mesleğimizin değişik alanlardaki uzmanlıklarının örgütlü yapıları olan ve kamuya yararlı dernek statüsündeki çeşitli alt disiplinlerimizin dönem içindeki çalışma ve etkinliklerine yönetim kurulumuz her türlü katkıyı sağlamış ve mesleki işbirliğinin gelişimi ile meslek alanlarımızda gelişen yasal süreçlerle ilgili görüş alış verişinde bulunmuştur. Bunlardan bir tanesi olan Mühendislik Jeolojisi Türk milli komitesinin 17.sayılı yayının basımı odamız tarafından gerçekleştirilmiş ve komiteye olan aidatlarımız düzenli olarak yatırılmıştır. Özellikle imar ve şehirleşme Yasa Tasarısı ile ilgili jeolojik hizmetlerin yasaya girmesi yönünde sürekli olarak komiteyle iletişim sağlanmış ve görüş alışverişinde bulunulmuştur.

13.2.Kil Milli Komitesi : Kil milli komitesi ile her türlü bilimsel teknik işbirliği sağlanmıştır. Komiteye Yönetim kurulumuza kil komitesinin çalışmalarına verdiğimiz katkıdan dolayı vermiş oldukları teşekkür plaketi için ayrıca teşekkür ediyoruz.

13.3.Paleontoloji Çalışma Grubu: Paleontoloji Çalışma grubu ile 2 kez Alanyada çalıştaylar düzenlenmiştir. Bu çalıştayların 1.si Ankara Üniversitesi ile birlikte gerçekleştirilmiş olup, 2001 ekim ayında yapılan 2. çalıştay ise PÇG ile birlikte gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştayda PÇG nin genel kurulu yapılarak tüzüğü kabul edilmiştir.

14-ONUR KURULU ÇALIŞMALARI

1999 depremleri ile birlikte mesleğimizdeki uygulama alanlarının genişlemesi ile birlikte yaşanan etik erozyon ve mesleki davranış ilkelerinde görülen kimi zaafiyetlerin önlenmesi amacıyla Onur Kurulumuz odamız tarihinde **ilk kez** etkin bir rol almıştır.

Dönem içinde 20'ye yakın meslektaşımız gerek "uyarı"dan "meslekten geçici men"e kadar varan cezalara uğramıştır (EK-12). Bu sürecin, dosyaların toplu değerlendirilmesi nedeniyle, dönem sonuna doğru oldukça yoğunlaşması beklenmektedir. Dönem içinde onur kurulu üyelerimizin katıldığı panel ve söyleşilerde yaşanan pratik sorunlardan örnekler verilmiştir.(EK-13)

Yürürlükteki TMMOB Disiplin Yönetmeliğinin Giriş ve Gerekçe bölümünde şu görüşler yer almaktadır:

“ Her meslek meşru bir zeminde var olur ve uygulanır. Bu nedenle her mesleğin bir etiği vardır. Meslek etiği meşru zemini ülke ve toplum yararı önde tutularak uygulanmalıdır. Meslektaşların (TMMOB Üyelerinin) varlıkları güvenceleri buna bağlıdır. Bu güvence ve var olma süreci tüm TMMOB Üyeleri adına Toplum-Üye, Üye-Oda ve Oda-TMMOB ilişkisi içinde netleştirilmelidir.

Disiplin, mesleğini hangi alanda uygularsa uygulasin Meslek-Toplum, Meslektaş-Meslektaş, Üye-Oda ve Oda-TMMOB temel bağı içinde yürütülmeli ve sonuçlandırılmalıdır. Bu durum mesleğe ait gelenekleri, yasa, iç hukuk sistematüğini, ilişkilerini, işini ve üretimini geliştirmeli ve zenginleştirmelidir.

Bu gerekçe kapsamındaki yapıdan yararlanan üyenin, onlara aykırı davrandığı işleyiş ve zamanda bir yaptırımla (MESLEK-TOPLUM, MESLEKTAŞ-MESLEKTAŞLAR, ÜYE-ODA, ODA-TMMOB ilişkilerinde) karşılaşması gerekir.

Kapitalist üretim ilişkilerinin yarattığı piyasa ekonomisi ve bunun dayattığı vahşi bir rekabet içinde kar, daha-daha çok kar etme baskısı, çalışma alanlarında bir yandan çeşitlilik artarken öte yandan işsiz kalma tehlikesi gibi ikilemler, genel ekonomideki anormal dalgalanmaların yarattığı gelecek günlere karşı duyulan güvensizlik, önünü görememe gibi oluşumlar insan ilişkilerinde olumsuzlukları da arttırmaktadır.

Toplumun her kesimini etkileyen bu çapraşıklıktan Mühendis ve Mimar kitlesinin kendini tümüyle koruması elbette ki düşünülemez. O nedenle dir ki meslektaşlarımız bazen birbirleriyle bazen de diğer kişilerle veya toplumla olan ilişkilerinde istenmeyen davranışlar içine düşebilmektedirler.

İşte böyle durumlarda Üyelerimize karşı yaptırım uygulamak üzere Odalarımızın Onur Kurulları devreye girmektedir. Odalarımızın Onur Kurullarından Yüksek Onur Kuruluna aktarılan dosyaların sayılarında önemli bir artma olduğu ve bunun gide- rek yükseldiği saptanmıştır.

Hiç kuşkusuz yalnızca ceza vererek yanlış davranışların önlenebileceğini ve amaca ulaşılabilceğini ileri sürmek yersizdir. Ama üretim biçimine ve üretim ilişkilerine bağlı olarak sorunları her gün biraz daha artan tolumumuzda meslektaşlarımızın yanlış üretimlerine, tutum ve davranışlarına hiçbir denetim ve gözetim getirilememesi de düşünülemez.

Her Oda'nın üyelerinde yansıyan disiplin suçları hiç kuşkusuz farklıdır. Oda'larımızın kendi alanlarında ortaya çıkan meslek onuru, meslek ahlakı ve davra-

nışlar başka değer yargıları bütün Oda'lara tıpatıp örtüşmeyebilir. Ama sonuçta disiplin kovuşturmasının açıldığı ve bir cezanın oluştuğu durumlarda farklı uygulamalardan kaçınmak için ortak noktaların yakalanması ve uygulamalarda benzerliğin artırılması gerekmektedir. Örneğin benzer suçlara yaptırımlar uygulanması, suç aynı ise ceza sürelerinde sonuçlandırılması, yaptırım uygulamalarında sonuç alınabilecek kararlar alınabilmesi ve bunların kesinlikle izlenmesi gibi ortak paydalar bütün Oda'larımızca paylaşılmalıdır.

Bir başka sorun ise Oda'ların Onur Kurullarının çalışmalarına hız kazandırmaktır. Bir Kurul önüne gelen bir konuyu yalnızca ince eleyip sık dokumakla yetinemez, konunun en kısa sürede ve en doğru biçimde sonuçlandırılması da Kurul'un görevidir. Örneğin Onur Kurulu Üyelerinin yalnızca biraraya gelmemelerinden ötürü dosyaların aylarca bekletildiği yakınmaları az değildir. Bu durumdan kurtulmanın yolları mutlaka bulunmalıdır. Öte yandan Oda Yönetimleri, Onur Kurulu ilk toplantısını yapınca dek ön bilgi toplayarak çalışmaları kolaylaştırma ve hızlandırma yönünden Onur Kurulları'na yardımcı olmalıdırlar.

Onur Kurullarının demokratik bir seçimle meslekte deneyimli ve içinde bulunacağı kurumlaşmaya ve işleyişine cevap verecek bilgi ve deneyimle donatılı üyelerden oluşmasının yanısıra işleyişinin net, açık ve demokratik olması da şarttır.

Buradan yola çıkarak TMMOB'nin ve ona bağlı olan Odaların uygulayacağı ve kullanacağı esas ve usullerin yeniden netleştirilmesi ve belirlenen bu esas ve usullerin ceza verme yanısıra meslektaşı yönlendirici, eğitici, caydırıcı olması görüşünde kabul edilmesi temel koşul olmalıdır.

İşte bu Yönetmeliğin hazırlanmasının amaçları böyle özetlenebilir.”

İşte 18. Dönem çalışmalarına yön veren genel ilkeler bunlar olmuştur.

EK-12

1

Onur Kurulu Dosya No : 2001 / 005

Karar Toplantı Tarihi : 30.3.2001

Adı Soyadı : Turgut ÖZTAŞ

JMO Sicil No : 5

KOVUŞTURMA KONUSU

Denetleme Kurullarının raporlarına dayanarak İstanbul Şube Yönetim Kurulu'na , hesaplardaki aksaklıkların giderilmesi yönünde yapılan uyarılara rağmen şube

yöneticileri ve Kocaeli İl Temsilcisi'nin TMMOB ve JMO yasa , tüzük ve yönetmeliklerine ve oda geleneklerine uygun düşmeyen mali uygulamaların sürmesinde sorumlu olarak görevi ihmal ve kötüye kullanma ; yöneticiliğin gerektirdiği basiretten yoksunlukla yasa tüzük ve yönetmelikler dışına çıkılarak kişisel yargı ve kararlarla meslek odası adına keyfi uygulamalarda bulunmak ; bu şekilde görevini kötüye kullanmak ve bu davranış şeklinde ısrarcı olmak.

KARAR

İstanbul Şubesi Başkanı Turgut ÖZTAŞ'ın görevi gereği yetki ve sorumluluğunda bulunan şube mali olanaklarını şube yönetim kurulu üyelerinden Mehmet Ali ERSEZER ve yakın çevresine kullandırarak haksız maddi ve manevi çıkar sağladığına , bu şekilde yöneticiliğin gerektirdiği basiretten yoksun hakkaniyet ve hukuk dışı TMMOB ve JMO yönetmelik ve tüzüklerine aykırı ve keyfi davrandığı ve görevini kötüye kullandığına kanaat getirerek Jeoloji Mühendisleri Odası Disiplin Yönetmeliği'nin 52 . Maddesinin d bendi ile TMMOB Disiplin Yönetmeliğinin 7. Maddesinin c bendinde ve 9. Maddesinin b bendinde tanımlanan birden fazla etkenin gerçekleştiği göz önüne alınarak meslekten 20 gün süreyle uzaklaştırma ile cezalandırılmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

2

Onur Kurulu Dosya No : 2001 / 005

Karar Toplantı Tarihi : 30.3.2001

Adı Soyadı : Mehmet Atilla KALYONCUĞLU

JMO Sicil No : 962

KOVUŞTURMA KONUSU

Denetleme Kurullarının raporlarına dayanarak İstanbul Şube Yönetim Kurulu'na, hesaplardaki aksaklıkların giderilmesi yönünde yapılan uyarılara rağmen şube yöneticileri ve Kocaeli İl Temsilcisi'nin TMMOB ve JMO yasa , tüzük ve yönetmeliklerine ve oda geleneklerine uygun düşmeyen mali uygulamaların sürmesinde sorumlu olarak görevi ihmal ve kötüye kullanma ; yöneticiliğin gerektirdiği basiretten yoksunlukla yasa tüzük ve yönetmelikler dışına çıkılarak kişisel yargı ve kararlarla meslek odası adına keyfi uygulamalarda bulunmak ; bu şekilde görevini kötüye kullanmak ve bu davranış şeklinde ısrarcı olmak.

KARAR

İstanbul Şubesi Yazmanı Mehmet Atilla Kalyoncu 'nun , görev gereği yetki ve sorumluluğunda olmadığı halde , Şube Başkanı Turgut ÖZTAŞ'la birlikte ve Turgut ÖZTAŞ'ın bilgi ve talimatıyla şube mali olanaklarını Şube Yönetim Kurulu üyelerinden Mehmet Ali ERSEZER ve yakın çevresine kullandırarak haksız maddi ve manevi çıkar sağladığına , bu şekilde yöneticiliğin gerektirdiği basiretten yoksun hakkaniyet ve hukuk dışı TMMOB ve JMO Yönetmelik ve Tüzüklerine aykırı ve keyfi davrandığı ve görevini kötüye kullandığına kanaat getirerek Jeoloji Mühendisleri Odası Disiplin Yönetmeliği'nin 52. Maddesinin d bendi ile TMMOB Disiplin Yönetmeliği'nin 7. Maddesinin c bendin de ve 9. Maddesinin b bendin de tanımlanan suçların gerçekleştiği göz önüne alınarak meslekten 15 gün süre ile uzaklaştırma ile cezalandırılmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

3

Onur Kurulu Dosya No : 2001 / 005

Karar Toplantı Tarihi : 30.3.2001

Adı Soyadı : Mehmet Ali ERSEZER

JMO Sicil No : 3460

KOVUŞTURMA KONUSU

Denetleme Kurullarının raporlarına dayanarak İstanbul Şube Yönetim Kurulu'na , hesaplardaki aksaklıkların giderilmesi yönünde yapılan uyarılara rağmen şube yöneticileri ve Kocaeli İl Temsilcisi'nin TMMOB ve JMO yasa , tüzük ve yönetmeliklerine ve oda geleneklerine uygun düşmeyen mali uygulamaların sürmesinde sorumlu olarak görevi ihmal ve kötüye kullanma ; yöneticiliğin gerektirdiği basiretten yoksunlukla yasa tüzük ve yönetmelikler dışına çıkılarak kişisel yargı ve kararlarla meslek odası adına keyfi uygulamalarda bulunmak ; bu şekilde görevini kötüye kullanmak ve bu davranış şeklinde ısrarcı olmak.

KARAR

İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu üyesi Mehmet Ali Ersezer'in Şube mali olanaklarını keyfi ve kişisel kararlar ile kendi maddi çıkarları doğrultusunda kullanarak yöneticiliğin gerektirdiği sorumluluğu göstermeyerek görevini kötüye kullandığına kanaat getirerek Jeoloji Mühendisleri Odası Disiplin Yönetmeli-

ğının 52.Maddesinin d bendi ile TMMOB Disiplin Yönetmeliğinin 7. Maddesinin c bendinde ve 9.Maddesinin b bendinde tanımlanan suçların gerçekleştiği gözönüne alınarak meslekten 15 gün süreyle uzaklaştırma ile cezalandırılmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

NOT: Mehmet Atilla KALYONCU' nun soyadı; hakkında soruşturma- kovuşturma yapılan kısımda KALYONCU kararda KALYONCUOĞLU olarak geçmektedir. Hangisi doğru ise düzeltilmesi gerekmektedir.

4

Onur Kurulu Dosya no: 2001/004

Karar Toplantı Tarihi: 01.03.2001

Adı-Soyadı: AHMET BOZKIR

JMO Sicil No: 5192

Oda ve meslek aleyhinde çalışmalar yaparak Odamız Karaman Belediyesi ile yapmak istediği Teknik işbirliği ve Mesleki Denetim Protokolünün yapılmasına muhalefet ederek engel olmaya çalışmak; Karaman İl Temsilcisi Kezban Gürbüz'e hakarete varan sözlü tacizde bulunmak; mesleğimizin onurunu zedeleyecek ölçüde niteleksiz zemin etüdü raporları hazırlamak.

Kurulumuzca sabit görülen suçu nedeniyle sanığın yukarıda verilen gerekçelerle JMO Disiplin Yönetmeliğinin 52nci Maddesinin b bendinde öngörülen ve Oda yıllık aidatının (24.000.000 TL-Yirmidörtmilyon Türk Lirası) asgari hafif para cezasının iki katı karşılığı 480.000.000 TL (Dört yüzseksen milyon Türk Lirası) ile cezalandırılmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

5

Onur Kurulu Dosya no: 2001/005

Karar Toplantı Tarihi: 30.03.2001

Adı-Soyadı: CİHANGİR ÖZER

JMO Sicil No: 6050

Denetleme kurullarının raporlarına dayanarak İstanbul Şube yönetim kuruluna, hesaplardaki aksaklıkların giderilmesi yönünde yapılan uyarılara rağmen şube yöneticilere ve Kocaeli İl Temsilcisinin TMMOB ve JMO yasa, tüzük ve yönetmeliklerine ve Oda geleneklerine uygun düşmeyen mali uygulamaların sürmesinde sorunlu olarak görevini ihmal ve kötüye kullanma; yöneticiliğin gerektirdiği basiretten yoksunlukla yasa , tüzük ve yönetmelikler dışına çıkılarak kişisel yargı ve kararlarla meslek odası adına keyfi uygulamalarda bulunmak; bu şekilde görevini kötüye kullanmak ve bu davranış şeklinde ısrarcı olmak.

Yukarıda verilen soruşturma/kovuşturmaya dayanak oluşturulan belgelerin değerlendirilmesi sonucunda kurulumuz; Kocaeli İl Temsilcisi Cihangir Özer'in mali konulardaki yönetmelik ve tüzüklerle ilgili bilgi eksiklerinden kaynaklanan yanlış uygulamalarının yöneticiliğin gerektirdiği basiretten yoksun bir davranış içinde bulunarak görevinin layıkıyla yerine getirmediği ve bu şekilde görevini ihmal ettiğine kanaat getirerek Jeoloji Mühendisleri Odası disiplin yönetmeliğinin 52. Maddesinin a bendi ile TMMOB disiplin yönetmeliğinin 7. Maddesinin c tanımlanan suçların gerçekleştiği göz önüne alınarak yazılı uyarı ile cezalandırılmasına, oy birliği karar verilmiştir

6

Onur Kurulu Dosya no: 2001/003

Karar Toplantı Tarihi: 01.03.2001

Adı-Soyadı: MURAT ÜNVERDİ

JMO Sicil No: 794

İzmir ve dolayındaki çeşitli alanlar için hazırlanan 8 adet zemin etüdü raporlarında ve rapor eklerinde verilen deney föylerinde tahrifat yapma, ve Karayolları 2. Bölge Müdürlüğü laboratuvarlarına örnek gönderilmediği halde adı geçen kurum adına olmayan örneklerle ilişkin sonuç gösteren sahte deney föyü düzenlemek .

Kurulumuzca sabit görülen suçu nedeniyle Murat Ünverdi'nin yukarıda verilen gerekçelerle JMO disiplin yönetmeliğinin 52. Maddesinin b bendinde ön görülen ve Oda yıllık aidatının (24.000.000 TL-Yirmidört milyon Türk Lirası) on katı karşılığı (240.000.000 TL-İkiyüz kırk milyon Türk Lirası) hafif para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

7

Onur Kurulu Dosya no: 2001/001

Karar Toplantı Tarihi: 01.03.2001

Adı-Soyadı: MUSTAFA NACAK

JMO Sicil No: 5668

Ankara İli Altındağ ilçesi 9495 Ada 19 Nolu Parsel ile 853 Ada 16 Nolu Parsele ilişkin hazırladığı zemin raporlarına kendi el yazısıyla yeterlilik ibaresi eklemek.

Kurulumuzca sabit görülen suçu nedeniyle Mustafa NACAK'ın yukarıda verilen gerekçelerle JMO disiplin yönetmeliğinin 52. Maddesinin a bendinde ön görülen yazılı uyarı ile cezalandırılmasına oy birliği karar verilmiştir.

8

Onur Kurulu Dosya no: 2001/005

Karar Toplantı Tarihi: 30.03.2001

Adı-Soyadı: ÖZKAN CORUK

JMO Sicil No: 2668

Denetleme kurullarının raporlarına dayanarak İstanbul Şube Yönetim Kurulu'na, hesaplardaki aksaklıkların giderilmesi yönünde yapılan uyarılara rağmen şube yöneticileri ve Kocaeli İl Temsilcisinin TMMOB ve JMO yasa- tüzük ve yönetmeliklerine ve Oda geleneklerine uygun düşmeyen mali uygulamaların sürmesinde sorumlu olarak görevini ihmal ve kötüye kullanma; yöneticiliğin gerektirdiği basiretten yoksunlukla yasa tüzük ve yönetmelikler dışına çıkılarak kişisel yargı ve kararlarla meslek odası adına keyfi uygulamalarda bulunmak; bu şekilde görevini kötüye kullanmak ve bu davranış şeklinde ısrarcı olmak.

Yukarıda verilen soruşturma/kovuşturmayaya dayanak oluşturan belgelerin değerlendirilmesi sonucunda kurulumuz; İstanbul Şubesi 2. Başkanı Özkan CORUK'un yüklenmiş olduğu görev gereği göstermesi gereken sorumluluğu ve görevinin gerektirdiği yetki ve sorumlulukları yerine getirmeyerek yöneticiliğin gerektirdiği basireti gösteremediği bu şekilde görevini ihmal ettiğine kanaat getirerek Jeoloji Mühendisleri Odası disiplin yönetmeliğinin 52. Maddesinin a bendi ile, TMMOB disiplin yönetmeliğinin 7. Maddesinin c bendinde tanımlanan suçların gerçekleştiği göz önüne alınarak yazılı olarak uyarı ile cezalandırılmasına, oy birliği ile karar verilmiştir.

9

Onur Kurulu Dosya no: 2001/005

Karar Toplantı Tarihi: 30.03.2001

Adı-Soyadı: EKREM ARSLAN

JMO Sicil No: 2105

Denetleme kurullarının raporlarına dayanarak İstanbul Şube Yönetim Kurulu'na, hesaplardaki aksaklıkların giderilmesi yönünde yapılan uyarılara rağmen şube

yöneticileri ve Kocaeli İl Temsilcisinin TMMOB ve JMO yasa- tüzük ve yönetmeliklerine ve Oda geleneklerine uygun düşmeyen mali uygulamaların sürmesinde sorumlu olarak görevini ihmal ve kötüye kullanma; yöneticiliğin gerektirdiği basiretten yoksunlukla yasa tüzük ve yönetmelikler dışına çıkılarak kişisel yargı ve kararlarla meslek odası adına keyfi uygulamalarda bulunmak; bu şekilde görevini kötüye kullanmak ve bu davranış şeklinde ısrarcı olmak.

Yukarıda verilen soruşturma/kovuşturmayaya dayanak oluşturan belgelerin değerlendirilmesi sonucunda kurulumuz; İstanbul Şubesi Saymanı Ekrem ARSLAN'ın Yönetim Kurulu üyeliği ve özellikle saymanlık görevlerinin gerektirdiği yetki ve sorumluluklarını kullanmayarak görevini ihmal ettiği ve bu şekilde soruşturma/kovuşturmayaya konu olan eksik ve usulsüz uygulamaların içinde dolaylı olarak içinde yer aldığı kanaat getirerek Jeoloji Mühendisleri Odası disiplin yönetmeliğinin 52. Maddesinin a bendi ile, TMMOB disiplin yönetmeliğinin 7. Maddesinin c bendinde tanımlanan suçların gerçekleştiği göz önüne alınarak yazılı uyarı ile cezalandırılmasına, oy birliği ile karar verilmiştir.

10

Onur Kurulu Dosya no: 2001/002

Karar Toplantı Tarihi: 01.03.2001

Adı-Soyadı: AHMET ÇATAL

JMO Sicil No: 5560

Atakent Belediyesi (Samsun) Güzelyalı Mahallesi pafta no: 22 H-III C, Ada No: 1498, 4 Nolu Parsele ait hazırladığı Jeolojik Etüd raporuna, yetkisi olamadığı halde, temsilcilik bilgisi dışında ve Odaya ait olamayan bir kaşe ile Oda Proje kayıt numarası almadan vize işlemi yapmak benzer işlemleri başka raporlar için uygulamak, rapor vize ücretini Oda hesabına yatırmamak.

Kurulumuzca sabit görülen suçu nedeniyle Ahmet ÇATAL'ın yukarıda verilen gerekçelerle JMO disiplin yönetmeliğinin 52. Maddesinin a bendinde ön görülen yazılı uyarı ile cezalandırılmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

JEOLOJİ MÜHENDİSLİĞİNDE ETİK SORUNLAR VE DENETİM

-ODA ONUR KURULUNUN İŞLEVİ-

Mehmet Ekmekçi ⁽¹⁾ ve Aydın Çelebi ⁽²⁾

⁽¹⁾TMMOB JMO Onur Kurulu Yedek Üyesi

⁽²⁾TMMOB JMO Yönetim Kurulu Başkanı

ÖZET

En genel anlamda yeryuvarını inceleyen bir bilim dalı olarak Jeolojinin ana amacı, gezegenimizi içinde barındırdığı yaşamla birlikte anlamak ve oluşumundan itibaren gelişen tarihçesini ortaya koymak şeklinde tanımlanabilir. Amacına, yeryuvarını oluşturan maddeleri, bu maddelere etki eden süreçleri ve bu süreçler sonucunda oluşan yeni ürünleri inceleyerek ulaşmaya çalışır. Bu kapsamda, yer üzerinde etkili olan fiziksel kuvvetleri; yeri oluşturan maddelerin kimyasal yapısını ve fosillerden giderek yerin geçmişteki yaşamsal ortamının biyolojisini irdeler. Bu şekilde elde edilen bilgileri insanın hizmetine Jeoloji Mühendisleri sunmaktadır. Ekonomik değere sahip madden yatakları ile yakıtların bulunması; yapıların inşasına uygun, jeolojik açıdan duraylı alanların belirlenmesi ve yerin dinamik yapısından kaynaklanan ve doğal afet olarak tanımlanan bazı tehlikelere ilişkin bilgiler sağlamak bu hizmetlerin ilk akla gelenleridir. Jeoloji Mühendisinin, bu anlamda başlıca görevi, doğa olaylarının etkilerini de dikkate alarak doğal kaynakların etkin yönetimine ilişkin her türlü planlanma, tasarım, inşaat, işletme ve koruma aşamalarında, doğrudan veya dolaylı etkisi nedeniyle jeolojiye ilişkin temel ilkelerin, verilerin ve tekniklerin doğru bir şekilde ve yeterli düzeyde uygulanmasını sağlamaktır. En geniş anlamda, doğru eyleme ilişkin öğreti olarak alınabilecek etik, yanlış eylemde de bulunabilineceğini, eyleyenin bu anlamda çeşitli derecelerde özgür olabileceğini varsayar. Bu açıdan bakıldığında, özgürlük alanı barındıran her eylemin etiği ilgilendireceği sonucu çıkmaktadır.

Teknolojik gelişmenin baş döndürücü hızına karşın, uğraşı alanı ve nesnesine ilişkin 'belirsizlikler' nedeniyle Jeoloji Mühendisliği meslek olarak, matematiksel kesinliğe dayanan yöntemlerin daha yaygın olduğu makine mühendisliği veya inşaat mühendisliği gibi diğer mühendislik alanlarına kıyasla mesleği yapanlara daha geniş özgürlük alanı bırakmaktadır. Nesnesi ve izlediği yöntemler sonucu, her özgürlük durumunda geçerli olabilen genel (evrensel) standart ve yasalara sahip olmaması nede-

niyle jeoloji mühendisinin öznel yargı ve tasarımlarının henüz önemli oranda geçerli olduğu bir meslek konumundadır. Özgül durumların doğal ve sosyo-ekonomik çevreleri bağlamında değerlendirilme zorunluluklarına karşın bu bağlamın henüz bilimsel kesin yasalarla belirlenemez olması Jeoloji Mühendisinin tasarım gücünün çoğu yerde ön plana geçmesine neden olmaktadır.

Jeoloji Mühendisliğinde meslek etiği ile ilgili sorunlarla kapsam ve yoğunluk açısından işte bu özgürlük alanı genişliği oranında karşılaşılmaktadır.

Sık karşılaşılan etik sorunları sınıflamak gerekirse;

1-Mesleğinde kötü olup-iyi niyetli olanların eylemleri-az bilgi ile büyük yük iş yapma/zarar verme

2-Mesleğinde iyi olup kötü niyetli olanların eylemleri-kötüyü iyi gösterme, bilgiyi saklama/yararlı olmama

3-Mesleğinde kötü olup kötü niyetli olanların eylemleri-sahtecilik/zarar verme

Görülüyor ki, sık karşılaşılan etik sorunlar, özgürlük alanı geniş olsa da, çeşitli normlarla denetlemeye uygun türden sorunlardır. Söz konusu denetim tüm meslek odalarında olduğu gibi Jeoloji Mühendisliği Odasında da Onur Kurulu tarafından yapılmaktadır.

Oda Onur Kurulu, Jeoloji Mühendisliği mesleğini bilime, meslek tekniği ve etiğine aykırı tutum, davranış ve eylemlerde bulunarak başta kendi mesleği ve meslektaşlarına olmak üzere kamuya, halka, üçüncü kişilere maddi ve/veya manevi zarar veren meslektaşlar hakkında yapılan soruşturma dosyalarının kovuşturulması ve sözkonusu tutum, davranış ve eylemlerin karşılığı olan, TMMOB ve JMO Disiplin Yönetmeliklerinin öngördüğü cezalar konusunda karar vermekle görevlendirilmiştir. Buradan anlaşılan, meslek etiğine aykırı, başka bir deyişle 'gayr-ı ahlaki' bir tutum, davranış veya eylem ceza gerektiren bir suç olarak tanımlanmaktadır. Böylece, genelde yazılı olmayan kurallar manzumesi şeklinde yaşadığımız ahlaki normlar, meslek etiğinin denetim altına alınması kaygısıyla yazılı kurallar, hatta bir anlamda çiğnenmesi durumunda ceza gerektiren yasalar haline dönüşmüşlerdir.

Jeoloji Mühendisliği mesleğinde kullanılan yöntem ve tekniklere içrek 'belirsizlik'lerin azalması oranında özgürlük alanının daraltılması, mesleğe ilişkin standartların oluşturularak bu standartlara uyulmasını sağlamak şeklinde olmaktadır. Etik olmayan davranışları cezalandırma görevini sürdürürken, meslek odasının başlıca görevlerinden biri özgürlük alanını daraltacak bu standartların/normların geliştirilme-

sine yöneliktir. Bu sağlandığında ise etik sorunların ortadan kalkmayacak ancak yukarıda sıralanan etik sorunların türü değişecektir. Çünkü, kötü niyet ve kötüyü seçme özgürlüğü her zaman varolacaktır. Bu sorun ise meslek etiği sorunu olmakla birlikte türce felsefecilerin alanına giren diğer etik sorunlardan farklı olmasa gerek.

Felsefecilerin alanına girme niyet ve kaygısında olmayan bildiri, Jeoloji Mühendisliğinde karşılaşılan etik sorunların, mesleğin nesnesi ve yöntemleri ile olan ilişkilerini, etik alanına giren sorunların en aza indirilmesini amaçlayan Oda Kurullarının hedef ve ilkelerini meslek uygulamalarından örnekler vererek tartışmayı amaçlamaktadır.

ONUR KURULU 18. DÖNEM ÇALIŞMA RAPORU

TMMOB ve bağlı Odalar Onur Kurulları yaşama doğdukları günlerden yaşadığımız günlere değin, ilgili yasa gereği olarak sadece adı ve üyeleri varolan kurullar olagelmışler; bir diğer deyişle işlevsiz olmuşlardır. Bu, gerek TMMOB ve gerekse de bağlı Odalar açısından övünç duyulacak bir olgudur. 2000-2002 yılları arasını kapsayan bu Çalışma Dönemi öncesinde, JMO Onur Kurulları'nın da bu çerçeve içinde yereldiğini vurgulamak gereklidir.

Odamız, doğuşundan günümüze değin olan çeyrek yüzyıllık tarihinde dönemin tüm olumsuz ve dahası karabasan koşullarına karşı, "tüm doğal kaynaklarımızın gerçek sahibi halkımızdır" şiarı ile ve meslek uygulamalarında toplum yararını ön planda tutma ilkesi bağlamında her koşulda çalışanlar safındaki yerini korumasının ve işsiz üyelerimize de onurları ile yaşayabilecekleri bir dünyanın varolabileceğini sürekli olarak vurgulamasının ötesinde mesleğimizin toplumsal yaşamda gerçek yerini alması ve meslek topluluğumuzun sosyal ve özlük haklarının geliştirilmesi yönündeki çabalarını da artan bir ivme ile sürdürmüştür.

Ne var ki, dünya ve yaşadığımız topraklarda bu çeyrek yüzyıllık zaman dilimindeki olağandışı konjonktürel gelişmeler bağlamında ve küreselleşme sürecinde siyasi, ekonomik, kültürel ve etik değerlerin yozlaşma ve çürüme sonucunda paramparça olduğu; egemen emperyalist sistemin sömürü coğrafyalarının neredeyse son sınırlarına dayandığı ve kilitlenme aşamasına vardığı bir ortamda meslektaşlarımız da paylarına düşen olumsuzluklardan oldukça etkilenmiş ve işsizliğin, haksız rekabetin ya da tekelleşmenin, sömürünün, baskının ve yağmanın meslek alanımıza da kaçınılmazlıkla yansması, meslek topluluğumuzda değişen ölçülerde kirlenmeye yolaçmıştır.

Bu kirlenmişlik ortamında, anılan ilkeleri temel varlık alanı olarak gören Odamız bu çalışma döneminde, istenmeyen bir gelişme olmasına karşın, meslek etiğine, toplumsal yarara ve kurumsal ilkelerine aykırı ve bu nedenle de mesleğin saygınlığına gölge düşürücü uygulamalar nedeniyle Onur Kurulu'nun işlevselleştirilmesini olmazsa olmaz bir ödev saymıştır.

Bu bağlamda Odamız Onur Kurulu, Çalışma Dönemi içinde üç çağrılı ve üç çağrısız toplantı yapmış ve bu toplantılarda, kendisine iletilmiş olan bir Şubemiz bağlamında toplam 6, bir üyemize ilişkin toplam 12, bir diğer Şubemiz bağlamında toplam 3, bir Şubemize ilişkin 1, bir temsilciliğimize ilişkin 1, bir üyemize ilişkin 3 ve 4 üyemize ilişkin birer dosya olmak üzere toplam 30 dosyayı incelemiş ve incelemeleri sonucunda 4 üyemizin meslekten değişik sürelerle uzaklaştırılması, 2 üyemizin para cezası ile cezalandırılması, 4 üyemizin yazılı olarak uyarılması, 1 üyemizin aklanması, 2 üyemizin dosyalarının zamanaşımı nedeniyle düşürülmesi ancak bunlardan biri hakkında suç duyurusunda bulunulması kararlarına varmıştır. Kurula iletilmiş olan ve bir Şubemiz bağlamındaki 4 üyemize ilişkin dosyaların ise tamamlanmaları için Yönetim Kurulu'na geri gönderilmesi kararlaştırılmıştır.

Onur Kurulu I. Yedek Üyesi Mehmet Ekmekçi'nin Kurul'un işlevselleştirilmesine değinen ve etik bakışı irdeleyen bir yazısı Haber Bülteni 2001/1-2'de yayınlanmış; (Ek-14). Kurulumuzca yaptırım kararına varılmış üyelerimizin adları ise Haber Bülteni 2001/3-4 ve 2001/5-6'da karar gerekçeleri ile belirtilmiştir. (EK-12).

Kurul olarak dileğimiz, gelecekte Kurul'da sorumluluk alacak üyelerimizin, içinde yaşadığımız koşullarda bile, hemen hiç denecek sayıda dosyayı incelemek zorunda kalmalarıdır.

EK-14

Çalışmasını İsteMEDiğimiz Tek Kurul : ONUR KURULU Çalıştı.....

Odamızın 27 yıllık tarihinde hep varolan, ancak varlığı Genel Kurullar/Seçimler dışında hissedilmeyen, belki pek çok meslektaşımız tarafından bilinmeyen ONUR KURULU, yıllardan sonra ilk kez işlevsel olarak çalışmaya başladı. Bir başka deyişle, ONUR KURULU, 'maalesef', 'Çağrılı' olarak toplandı. Yılda en az dört kez, kurulun işlevini yerine getirmesi gereken herhangi bir gündeminin bulunmadığı durumlarda 'Çağrısız' olarak toplanmak zorunda olan ONUR KURULU, kendisine iletilen soruşturma/kovuşturma dosyasını incelemek ve hakkında karar vermek üzere 'Çağrılı' olarak toplanır ve ÇALIŞIR....

Peki, ne oldu da durum değişti?

Herhalde ilk bakışta görülen, meslek üyesi sayısındaki artış ve son yıllarda bu mesleğe yönelen paranın büyük oranlara ulaşması temel gerekçeler arasında değerlendirilebilir. Bu konunun, bu yazının amacının tamamen dışında olduğu, ancak mutlaka tartışılması gerektiği ortadadır. Nitekim, aynı kaygılarla, 2001 Jeoloji Kurultay'ında düzenlenen panellerden birinin konusu 'Etik' olmuştur.

Jeoloji Mühendisliği Türkiye'de, ancak son birkaç yıl içinde bir meslek haline geldi. Son yıllarda ise Jeoloji Mühendisi sayısı çok arttı. 1970'te 400, 1980'de 2170, 1990'da 4270 ve 2000 yılında ise 8000'e ulaştı. Görülüyor ki, son 10 yılda profesyonel Jeoloji Mühendisi sayısında büyük bir patlama oldu. Mesleğimizle ilgili olarak son birkaç yıla kadar meslek etiği konusunun gündeme gelmiş olduğu durumlar herhalde yok denecek kadar azdır veya hiç yoktur. Bugün durumun değiştiğini görüyoruz. ONUR KURULU'nun çalışması da maalesef bunun en iyi göstergesi olmuştur.

Oda Genel Kurulunca iki yıl için seçilen beş asil ve beş yedek üyeden oluşan ONUR KURULU, Jeoloji Mühendisliği mesleğini bilime, meslek etiği ve tekniğine aykırı tutum, davranış ve eylemlerde bulunarak başta kendi mesleği ve meslektaşlarına olmak üzere kamuya, halka, üçüncü şahıslara maddi ve/veya manevi zarar veren meslektaşlarımız hakkında yapılan soruşturma dosyalarının kovuşturulması ve söz konusu tutum, davranış ve eylemlerin karşılığı olan, TMMOB ve JMO Disiplin Yönetmelikleri'nin öngördüğü cezalar konusunda karar vermekle görevlendirilmiştir.

- Meslek ile ilgili yasa, tüzük ve yönetmeliklerin verdiği görevleri yerine getirmemek,
- TMMOB ya da Oda birimlerinin, organlarının çalışmalarını aksatıcı tutum ve davranışlarda bulunmak,
- TMMOB ya da Oda organlarına seçilmiş üyelerin yasa ya da yönetmeliklerin kendilerine yüklediği görevleri yapmamak başta olmak üzere
- Meslek üyeleri arasında haksız rekabeti doğuran davranışlarda bulunmak,
- Büro tescili ve tescil yenilenmesigerektiren durumlarda, tescilsiz mesleki etkinliklerde bulunmak, serbest mühendislik ile ilgili yönetmelik ve talimatlara uymamak,
- Mesleki denetim uygulamasına aykırı davranmak,

• TMMOB ya da JMO tarafından belirlenmiş asgari ücretin altında ücret almak,

• Uzmanı olmadığı konularda etkinlik yaparak ya da meslek uygulaması sırasında haksız kazanç sağlayarak üçüncü şahısları zarara uğratmak,

• Jeoloji Mühendisliği disiplini ilgilendiren projelerde, bir jeoloji mühendisi tarafından ya da sorumluluğunda yapılması gereken, ancak yetkisiz kişilerce yürütülmüş olan projelere imza atmak ya da attırmak, imzacılık yapmak ve

• Temelsiz suçlamalarla mesleği, meslek mensuplarını ya da TMMOB, JMO ya da bunların birimlerini kamuoyunda küçük düşürmek ya da etkinliklerini engellemek gibi tutum, davranış ve eylemler soruşturmaya gerektiren ve ONUR KURULU'na kovuşturulmak üzere iletilen konular olmaktadır.

2000 yılı döneminde Onur Kurulu'na 10'u aşkın dosya ulaşmıştır. Soruşturma ve kovuşturması sonuçlanarak kararı kesinleşen dosyalar, meslektaşlarımızın bu konuda da bilgi edinme hakları gereğince yine Haber Bülteni'nin ilk sayısında –izleyen- duyurulacaktır. Böylece, Jeoloji Mühendisliği mesleğinin yüklediği nitelikleri taşıyan ve aynı zamanda kendi kişiliğinin Jeoloji Mühendisliği mesleğine yansıma yoluyla mesleğimizi kamuoyunda temsil ettiği gözönünde bulundurularak, mesleğimize bir şekilde üye olmuş birkaç kişinin sorumsuz, kişiliksiz, basiret ve dirayetten yoksun davranışları nedeniyle meslektaşlarımızın bu mesleğin üyesi olma onuruna bir olumsuzluk gelmesini önlemek konusunda hepimizin üzerine düşen görevin bir anlamda yerine getirmiş olacağı inancındayız.

Yoksa, bu yazının başlığı '**Çalışması Zorunlu Olan Kurulların Başlıcası: ONUR KURULU Çalıştı!**' mi olmalıydı ?.....

Hepimizin hakkı olan Onurlu bir yaşamı oluşturmak için her düzlemde buluşmak dileği ile.....

15-DENETLEME KURULU ÇALIŞMALARI

Dönem içinde kimi şube ve temsilciliklerimizde kurumsallaşmaya aykırı, kural-sızlık, istismar, dağınıklık, ben merkezcilik, yerelleşme gibi, örgütte egemen kılınmak

istenen neoliberal yansımalar, Odamızın diğer organları gibi, Denetim Kurulunun da etkin çabasıyla önlenmeye çalışılmıştır. **Oda kaynaklarının usulsüz ve istismara varan kullanımı, oda ve mesleğimizin saygınlığına, özel bürolar karşısında tarafsızlık ilkemize aykırı tutum ve davranışlar tüzük ve yönetmeliklerimizin öngördüğü işlemlere tabi olmuştur.** Bu çerçevede İstanbul Şubemizde olağanüstü genel kurula varan ve sorumluların onur kurulunca cezalandırıldığı süreç yaşanmıştır. Yine bu süreçte birçok il temsilcisi görevden alınmıştır. Denetim kurulunun tüm uyarılarına karşın, bu anlamda dönemlerinde kusur işlemeye devam eden kimi şube yöneticileriyle ilgili iç hukuk süreci devam etmektedir.

DENETLEME KURULU RAPORU

17.'inci Genel Kurul sonrası göreve başlayan kurulumuz çalışma dönemi içinde merkez, şube ve temsilciliklerin mali uygulamalarını ve buna esas işlemlerini başta TMMOB Tüzük, yönetmelikleri ile JMO Tüzük ve yönetmelikleri çerçevesinde denetlenmiştir. Denetleme çalışmaları yerinde veya merkez muhasebesine iletilen belgeler üzerinden yapılmış ve sonuçlar Denetleme Raporu adı altında Oda Yönetim Kurulu'na iletilmiştir.

Denetleme Kurulumuz bu dönem içerisinde 8 defa Oda Merkezini denetlemiş, Diyarbakır, İstanbul, İzmir Şubeleri ve Muğla Temsilciliğinde de yerinde yapılmıştır. Bu çalışmalara ilaveten İstanbul, İzmir Şube Yönetim Kurulu ve Ordu, Uşak, Muğla, Manisa (toplantıya katılmamıştır) Balıkesir, Denizli ve Aydın temsilcileri ile Ankara'da mali konularla ilgili toplantı gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmalarla ilgili olarak 16 adet rapor Oda Yönetim Kurulu'na sunulmuştur. Bu çerçevede oda muhasebe kayıtlarının usulüne uygun ve düzenli bir biçimde tutulduğu saptanmıştır.

Kurulumuzca hazırlanan raporlarda belirlenen sorunlar karşısında öncelikle ilgili organları uyarmayı tercih etmiş, uyarıların dikkate alınmamasında ısrar edilmesi karşısında somut durum sözlü ve yazılı rapor olarak Oda Yönetim Kurulu'na iletilmiştir.

Bu çerçevede İstanbul Şubesi mali usulsüzlükler nedeniyle olağanüstü kongreye çağırılmıştır. 04.02.2002 tarihli yazıyla İzmir Şubesi'nde harcamalardaki usulsüzlükler de raporlar şeklinde Oda Yönetim Kuruluna aktarılmıştır. Bu konudaki iç denetim süreci devam etmektedir.

Mali inceleme :

Odamızın çalışma dönemi içinde yaptığımız ve raporlaştırılan ara değerlendirmelerin ışığında 2000 ve 2001 yılı kesin değerlendirme sonuçları aşağıdadır.

2000 yılında gelir bütçesi 1.130.465.177.589.-TL, gider bütçesi ise 845.287.874.208.- TL olarak gerçekleşmiştir.

2001 yılında gelir bütçesi 1.240.475.491.048.- TL, gider bütçesi ise 1.302.500.278.723.- TL gerçekleşmiştir.

2000-2001 yılı dönemi, toplam gelir bütçesi 2.370.940.668.637.TL, gider bütçesi, 2.147.788.152.931.- TL gerçekleşmiştir. Gelir -gider farkı 223.152.515.706-TL'dir.

Saptama ve Öneriler :

Denetleme Kurulu üyemiz Kadri Esentürk'ün ölümü üzerine 1. Üye Tekin ARIKAL Denetleme Kurulu Üyeliğine getirilmiştir.

Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Mutlu GÜRLER'in istifası nedeniyle boşalan üyeliğine Yedek üyelerden Bülent BAYBURTOĞLU'nun çağrıldığı saptanmıştır.

Odamızın TMMOB ödentileri 31.12.2001 tarihine kadar düzenli olarak ödendiği görülmüştür.

Odamızın Mali kurumlara, SSK, maaş vb. gibi borcunun olmadığı saptanmıştır.

Denetleme Kurulu'nun hazırladığı raporlar düzenli olarak Yönetim Kurulu'na aktarılmış ve oradan TMMOB Yönetim Kurulu'na gönderildiği saptanmıştır.

Oda Yönetim Kurulu'nun belirlediği kasa ve banka limitleri dışında kalan meblağın şube ve temsilciliklerce merkez banka hesaplarına hala düzenli olarak aktarılmadığı belirlenmiştir.

Bu dönem içerisinde Ankara'da 2, şubelerde 10 daire satın alınmış ve Oda gayri menkulü sayısı toplam 15 daireye ulaşmıştır. Alınan daireler tadilattan geçirilmiş, tefriş edilmiş ve kullanıma sunulduğu saptanmıştır. Anılan dönem içerisinde İstanbul ve İzmir'de önceki dönem alınan birer daire satılmıştır.

Odamız birimlerinde, 8 kişi Oda merkezinde, şubelerde ise 14 kişi istihdam edilmektedir. Önümüzdeki dönemde Oda merkezinde meslekten muhasebeci statüsünde bir personelin çalıştırılması uygun olacaktır.

Oda üye sayısının 31.12.2001 tarihi itibarıyla 8686 üyeye ulaştığı belirlenmiştir. 31.12.2000 tarihi itibarıyla borcu olan üye sayısı 4573'tür. Toplam üye aidat borcu 599.686.800.000- TL'dir.

Yeni dönemde denetleme kurulu üye sayısının işlevsel olması açısından yine 5 kişiden oluşması, ancak yedek üyelerden birinci ve ikinci sıradaki kişilerin Oda Denetleme çalışmalarında aktif olarak (karar alma süreci hariç) katılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu çerçevede kurul üyelerinin Ankara'dan olmasının pratik yararlı olacağı uygun görülmüştür.

Yeni dönemde, tüm şubelerin yönetim kurulları ve il temsilcileri toplantıya çağrılarak, mali konularda merkez hesaplarına para aktarılmasında, harcamalarda (temsil, ağırlama, akaryakıt, çiçek, çelenk vb.), harcama limitleri, rapor bedellerinin peşin alınması gibi hususlarda sözlü olarak açıklamalarda bulunulmalı, harcamalarla ilgili genel ilkeler manzumesi ve Oda Yönetmelikleri kendilerine imza karşılığı teslim edilmesi uygun görülmüştür.

Bu çerçevede, bu dönemde kaybettiğimiz Denetleme Kurulu üyemiz Kadri ESENTÜRK'ü saygıyla anıyor, Oda Yönetim Kurulu'na ve Oda Organlarındaki kurul üyelerine katkılarından dolayı teşekkür ederiz. 05.03.2002

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Oda Kadro Cetveli
Genel Sekreter 1
2- Büro Amiri 1
3- Büro Elemanı 15
4- Muhasebeci 1
5- Büro Hizmetlisi 3

Beyazıt ERDEM, Aytekin ZİHNİ, Bahattin DEMİR, Yunus ÜYE, Tekin ARIKAN

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Denetleme Kurulu Üyeleri

16-YAYINLARIMIZ

Türkiye Jeoloji Bülteni ve **Jeoloji Mühendisliği Dergisi** uluslararası literatürde yeri olan bir düzeye getirilmiştir. Bu çerçevede **Uluslararası indeksler** (Jeoref, Jeobase vb.) ve **TÜBİTAK** tarafından taranmaya alınan dergilerimizin bilimsel niteliği ve saygınlığı giderek gelişmektedir. (EK-15)

Mavi Gezegen, popüler yerbilim dergisi bir anlamda **TJK'nın Yeryuvarı ve İnsan Dergisi**'nin çizgisini günümüze taşımış ve alanında aranan bir dergi olmuştur. Bir önceki dönemde kurguladığımız ve gerçekleştirdiğimiz Mavi Gezegen projesi, artan bir ilgiyle dönemimizde beşinci sayısına ulaştı.

EK-15

Değerli Yerbilimciler,

Çoğumuzun bildiği gibi, Jeoloji Mühendisleri Odası (JMO) Şubat 1977'de '**jeoloji biliminin, jeoloji mühendisliğinin sorunlarını yurt sorunlarından ayırmayan temel bir ilke ile yayın**' etkinliğini, 'daha derli toplu bir yayın organıyla' sürdürmek amacıyla JMO'nun bir yayın organı olacak şekilde Jeoloji Mühendisliği adında bir dergi çıkarmaya başlamıştır. İlk sayı çeşitli yabancı yayınların çevirisinden oluşan metinleri içermiş, daha sonraki sayılarda ülkemiz yerbilimcilerinin gerçekleştirdikleri özgün çalışmalara daha çok yer verilmeye başlanmıştır. 1977 yılından itibaren önemli bir misyonu başarıyla yüklenen Jeoloji Mühendisliği Dergisi, son yıllarda yerbilimleri uygulamalarının insan yaşamını ve doğal çevresini doğrudan ilgilendiren ve etkileyen bir bilim dalı olarak kendini daha da çok hissettirmeye başlaması sonucunda, yayın politikasında yeni bir yapılanmayı bir zorunluluk haline gelmiştir.

Bu zorunluluk, diğer dallarda olduğu gibi Yerbilimlerinin ürettiği bilginin de artık '**yaratan**' ve '**kullanılan**' olmak üzere iki tür bilgi şeklinde üretilmeye başlamasından kaynaklanmaktadır. Elbette bu iki bilgi türü birbirinden kesin sınırlarla ayrılamaz. Ancak, günümüzde, özlük hakları kaygısı ile elde edilmiş olan Jeoloji Mühendisi ünvanının bilimsel gerekçeleri de büyük oranda oluşmuştur. Ünvanı ne olursa olsun, yerbilimlerine ilişkin 'yaratıcı' bilgiyi 'jeolog' üretirken, bu bilgiyi, insan ile yerküre arasındaki etkileşimden doğan bir takım sorunlara zaman zaman teknolojik yaklaşımlar da geliştirerek çözüm bulmak amacıyla 'Jeoloji Mühendisi' kullanmaktadır. Yaratıcı bilgi üreten yerbilimcinin sorusu, bu bilgiyi kullanan Jeoloji Mühendisinin sorusundan bir niteliği ile farklıdır. Yaratıcı bilgiyi üreten, genellikle 'nedir ?' sorusuna yanıt arar. Kullanıcının sorusu ise genellikle 'neden-nasıl'dır. 'Yerküre nedir?', 'kayaç nedir?' 'mineral nedir ?', 'fosil nedir?', 'katman nedir?' 'kıta nedir' vb gibi soruların yanıtları, yerbilimlerinin temelini oluşturan bilgilerin üretilmesini sağlayan önermelerin ortaya konmasını gerektirmektedir. Bu önermelerle üretilen bilgi, 'yer neden kayar ?', 'Sel neden olur ?', 'Deprem nasıl oluşur ?', 'Kil neden şişer?' 'yeraltısuyu neden kirlenir?' gibi sorulara yanıt ararken doğrudan kullanılır ve bu bilgi, insan yaşamını etkileyen sorunların çözümünde Jeoloji Mühendisi tarafından teknolojiye aktarılır.

Yeni yapısıyla, Jeoloji Mühendisliği Dergisi, yerbilimlerinin uygulama alanlarında yapılan çalışmaların daha nesnel, bilimsel ve özellikle sayısal veriye dayanan bir niteliğe kavuşturulması konusunda özendirici, hatta zorlayıcı bir görev üstlenmektedir. Çalışmalarıyla mesleğe olduğu kadar toplumun refahı için büyük emek veren yerbilimcilerin, bu emeklerine yakışan biçim ve içerikte, uluslararası tarama listelerin-

de yeralacak bir yayına sahip olmak sanırız Odamızın olduğu kadar bütün üyelerimizin de özlemi içinde oldukları bir konudur.

Jeoloji Mühendisleri Odası'nın bir yayın organı olarak Jeoloji Mühendisliği Dergisi'nin niteliğinin yükseltilerek ona saygınlık kazandırılması, çalışmalarını yayınlayarak duyurmak, tartışmak, geleceğe bırakmak isteyen meslektaşlarımızın öncelikle varlıklarına ve emeklerine saygının başlıca koşulu olarak değerlendirilmelidir. Saygınlık, nitelikte birlikte kazanılır. Yayın niteliğinin yükselmesi, çalışmanın niteliği ile yakından ilişkilidir. Bir çalışmanın yayın haline gelmesi ise çalışmada sorunun tanımından çözümüne kadar izlenen yöntemle ilişkilidir. Çalışmanın emek-yoğun olması çalışmanın yüksek nitelikli olmasının gerekli ancak yeterli koşulu değildir. Çalışmanın niteliği, izlenen 'yöntem'le belirlenir. Bu açıdan, çalışma, düşünüldüğü andan itibaren 'bilimsel' bir yönetime dayandırılmalıdır. Bilimsel yöntem, çalışmanın çeşitli aşamalarında ve genellikle başka çalışmalardan esinlenerek uygulanan tekniklerin (en son teknolojiyi kullanan teknikler de olsa) kullanılması olarak değerlendirilmemelidir. Teknolojinin çalışmalarda kullanılması bugün için bir zorunluluk olabilir. Ancak unutulmamalıdır ki, bilimsel yöntemin teknoloji ile doğrudan bir ilişkisi yoktur. Aksine, teknoloji 'bilimsel düşünüş'ün ürünüdür. Bilimsel yöntem tümüyle olgulara, sorunlara bir yaklaşım şekli olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda, yayınları inceleyen hakemler kurulu, yayın haline getirilmek istenen çalışmanın 'bilimsel' yöntemlere uygunluğu konusunda katkı koymaktadır. Emek-yoğun bir çalışma ile toplanan değerli verilerin elde edilmesinin altında yatan gerekçeler, varolanı ortaya koymaktan öte, varolanı doğru betimleyip ilişkilendirerek soruna yaklaşım biçimiyle ilgili olmalıdır. Yerbilimci, olgu veya sorunu tanımladıktan sonra, soruna nasıl bir yaklaşımla (yöntemle) baktığını yansıtmalı, yaklaşımının, hangi verileri, hangi ölçek, yoğunluk ve doğrulukta gerektirdiğini ortaya koyduktan sonra, söz konusu niteliklerdeki verilerin hangi tekniklerle elde edildiğini açıklamalıdır. Uygulanan yaklaşım, Olgu-Açıklama/Betimleme veya Sorun-Çözüm bütünlüğünü kapsamak durumunda olduğundan, sonuçlar öznel gözlemler ve kişisel yargılara değil, elde edilen verilerin sağladığı bilgilere dayanmalıdır. Öznellik, ancak ve ancak 'yaklaşım tarzı'nda içsel olarak bulunabilir. Hiçbir zaman sonuçlara yansıtılamaz. Bir başka deyişle, bilimsel yöntemde 'sezgi' hipotezlerin temelinde bulunabilir, fakat hipotezlerin kuramsallaşmasından sonra bu kuramlara dayanarak yapılan çalışmanın sonuçlarında yer almaz.

İşte, Odamız Jeoloji Mühendisliği Dergisini yukarıda özetlenen anlayışla değerlendirmektedir. Bu şekilde de, aydınlık bir gelecek oluşturmak için toplumun her bireyinin sahip olaması gereken bu anlamdaki 'bilimsel' düşünüş kültürünün yaygınlaştırılmasına katkıda bulunulabileceği inancındayız. Bunun için bilimi herşeyden önce, 'bilgi aktarımı ve el becerisi ve kıvrak zeka (?) ile en yeni teknolojinin kullanımı' anlamından 'aklın önderliğinde bilgi üreten ve ilk bakışta dağınık ve ilişkisiz gibi görünen olgular arasında rasyonel bağlar kurma, bunlara zihnimizin bir bütün içinde kavrayabileceği şekilde ve mümkün olduğu kadar soyut kavramlara dayanılarak bir düzen verme, sistemleştirme etkinliği' anlamına kavuşturmak zorundayız.

TMMOB-Jeoloji Mühendisleri Odasının bir yayını olarak 1977 yılından bugüne kadar geniş bir okuyucu kitlesine ulaşan Jeoloji Mühendisliği Dergisi 1999 yılından itibaren yeni yapısıyla, başlıca;

- **İnsan ile Yerküre arasındaki etkileşimlere ilişkin bilgi ve deneyimleri daha güvenli ve daha rahat bir yaşam ortamı sağlamak doğrultusunda, doğal çevreyi gözeterek insanın hizmetine sunmayı amaçlayan Jeoloji Mühendisliği mesleğinin günlük yaşamdaki yerini ve önemini daha etkin bir şekilde yansıtmak,**
- **Bu alanda ulusal ve uluslararası gelişmeleri Jeoloji Mühendislerinin bilgisine sunmak,**
- **Konu ile doğrudan/dolaylı etkinliklerde bulunan bilimadamları, araştırmacılar, mühendisler ve diğer uygulayıcılar arasındaki bilgi ve deneyim iletişimini güçlendirecek ve hızlandıracak kolay erişilebilen, geniş katılımlı bir tartışma ortamı sağlamak ve yayma olanağı yaratmak**
- **Türkiye'nin sosyal ve ekonomik kalkınmasını yakından ilgilendiren jeolojiye ilişkin sorunların daha etkin çözümünü sağlamak açısından büyük önem taşıyan kurumlararası işbirliğinin başlatılmasına ve**
- **Türkçenin jeoloji alanında bilim dili olarak geliştirilmesi ve yabancı sözcüklerden arındırılmasına katkıda bulunmak**

gibi amaçlara sahip olmuştur.

Jeoloji Mühendisliği Dergisi, yeni yapısıyla, ulusal ve uluslararası alanlarda yerbilimlerinin uygulamaları ile ilgili çalışmalar yapan herkesin katkılarını kabul etmektedir. Bu çerçevede

- ✓ İnsanın yaşamını etkileyen jeolojik süreçler, bunlara ilişkin sorunlar ve çözümler
- ✓ Jeolojik kaynakların yönetimi ve ekonomik değerlendirmesi
- ✓ Doğal ve yapay kirleticiler ve ekosisteme etkileri
- ✓ Jeolojik anıtların korunması
- ✓ Jeolojik sorunların çözümüne katkıda bulunan arazi ve laboratuvar yöntem ve tekniklerinin geliştirilmesi ile ilgili kuramsal ve uygulamalı çalışmaları kapsayan ürünler, incelemecilerin değerlendirmesinden geçtikten sonra Jeoloji Mühendisliği Dergisinde yayınlanacaktır.

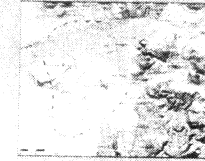
17-DÖNEMİMİZ İÇİNDE YAYINLADIĞIMIZ KİTAPLAR

1- Kaya Kütlelerinin Mühendislik Özellikleri (R.Ulusay/H.Sönmez)

2- Ankara Kenti Zeminlerinin Jeoteknik Özelliği Ve Depremselliği (K.E. Kasapoğlu)

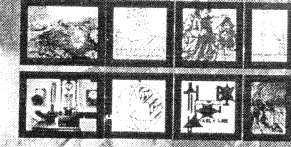
ANKARA KENTİ ZEMİNLERİNİN JEOTEKNİK ÖZELLİKLERİ VE DEPREMSELLİĞİ

K. ERGİN KASAPOĞLU

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINLARI : 54

UYGULAMALI JEOTEKNİK BİLGİLER

REŞAT ULUSAY

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINLARI : 38
DENİŞLETİM & BASKI

3- Uygulamalı Jeoteknik Bilgiler (R.Ulusay)

4- Kentlerin Jeolojisi ve Deprem Durumu (A.Tabban)

KENTLERİN JEOLJİSİ VE DEPREM DURUMU

HAZIRLAYAN
Albert TABBAN
Jen. Yak. Müh.

ANKARA 2000

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINLARI : 28

YAPILARIN PROJELENDİRİLMESİNDE MÜHENDİSLİK JEOLJİSİ

Dr. Erhan GÖKÇEÖĞLU

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINLARI : 28
DENİŞLETİM & BASKI

5-Kaya Mekaniği Laboratuvar Deneyleri (R.Ulusay,C.Gökçeoğlu,A.Binal)

KAYA MEKANİĞİ LABORATUVAR DENEYLERİ

Reşat ULUSAY - Cansın GÖKÇEÖĞLU - Adil BİNAL

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINLARI : 60

DEPREM ve JEOLJİ

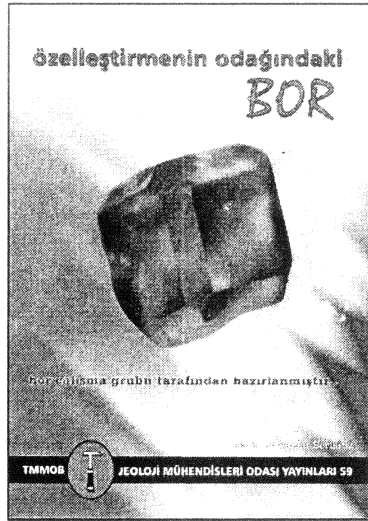
Ramazan DEMİRTAŞ Cenk ERKMEK

Jeoloji Mühendisleri Odası
ANKARA
ŞUBAT 2000

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINLARI : 52

6- Kayaç Oluşturan Önemli Minerallerin Mikroskopta İncelenmesi
(G.Gençlioğlu Kuşçu)

7- Özelleştirmenin Odağındaki Bor (JMO)

8- Yapıların Projelendirilmesinde Mühendislik Jeolojisi
(E.Şekercioğlu) (Baskıda)

9- Magmatik Petrojenez (Baskıda)

18-GENEL KURULDA YAPILACAK TÜZÜK ÇALIŞMALARINA
YÖNELİK HAZIRLIKLAR

JMO 18. Olağan Genel Kurulu'nda değişiklik yapılmasını istediğimiz tüzük ve yönetmelikler aşağıda gösterilmiştir.

1. JMO Oda Tüzüğü (1974 yılında yürürlüğe giren Oda Tüzüğü'nde kapsamlı bir değişiklik yapılması amacıyla oluşturulan komisyon çalışmalarını son aşamaya getirmiştir. Genel Kurul'un onayına sunulacak olan bu tüzük yürürlükteki tüzük tamamen değiştirilecektir).

2. JMO Mali İşler Yönetmeliği (1996 yılında TMMOB tarafından iptal edildiği bildirilmesine karşın 1996-1998 Odamız Yönetim Kurulu'nca gereği yerine getirilmeyen "JMO Mali İşler Yönetmeliği", "TMMOB ve Odalar Mali İşler Yönetmeliği" gözönüne alınarak yeniden düzenlenmiştir.)

3. JMO Burs Yönetmeliği

4. JMO Sosyal Yardım ve Dayanışma Yönetmeliği

18.1- YASA TÜZÜK VE YÖNETMELİK ÇALIŞMALARI

1) 3213 sayılı Maden Kanunu'nda değişiklik yapılmak amacıyla hazırlanan ve Bakanlık gündeminde bulunan taslağa ilişkin Odamız görüşü ilgili kişi ve kuruluşlara ulaştırıldı.

2) ÇED Yönetmeliği İçin Yapılan Çalışmalar (23 Haziran 1997 tarih ve 23028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirilmesi Yönetmeliği'nin yürürlükten kaldırılması amacıyla Çevre Bakanlığı tarafından hazırlanan taslağın maddelerine ilişkin Odamız görüşü ilgili yerlere ulaştırılmıştır. Taslakta Odamız önerileri doğrultusunda bazı değişiklikler yapılmıştır. Son şekli verilen yeni "ÇED Yönetmeliği" yakında Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girecektir).

3) Katı Atık Yönetmeliği Çalışmaları Sürdürülmekte

4) Su Kirliliği Yönetmeliği Çalışmaları Sürdürülmekte

5) Endüstri Bölgeleri Yasa Tasarısı konusunda Odamız görüşü TMMOB kanalıyla ulaştırıldı.

6) Kamu ihale Yasa Tasarısı konusunda hazırlanan görüşümüz ilgili kuruluşlara ulaştırılmak üzere TMMOB Başkanlığı'na gönderildi.

7) 1985 yılında yürürlüğe giren "3194 sayılı imar Yasası" nı yürürlükten kaldırmak amacıyla Bayındırlık Bakanlığı'nca hazırlanan "İmar ve Şehirleşme Kanun Tasarısı Taslağı'na ilişkin görüşlerimiz TMMOB ve ilgili kuruluşlara ulaştırıldı.

8) Odamızdan görüş istenmesi üzerine Meclis gündeminde bulunan "YÖK Yasa Tasarısı" üzerine görüşlerimiz TMMOB Başkanlığı'na gönderildi.

9) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca hazırlanan "Ulusal Meslek Standartları Kurumu Kanun Tasarısı" üzerine görüşlerimiz TMMOB Başkanlığı'na ulaştırıldı.

10) 25 Aralık 2001 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Maden Kanununda Değişiklik Yapılmasına ve Tuz Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin 4683 Sayılı Kanun Uygulamasına Dair Yönetmelik" üzerine Odamız görüşü ilgili kuruluşlara gönderildi.

11) 24 Temmuz 2001 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Kaplıcalar Yönetmeliği'ne" ilişkin görüşlerimiz hazırlanmıştı.

19-HUKUKSAL GİRİŞİMLER VE AÇILAN DAVALAR

1) 3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 57. Madde 2 ve 3/b bendinin yürütülmesinin durdurulması ve iptali için Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na karşı açılan dava.

Yukarıda adı geçen yönetmelik maddeleri özet olarak, 2 Eylül 1999 tarihinde yayınlanan ve zemin etütlerinin yapılması işini temel olarak jeoloji mühendislerine bırakan yönetmeliğin aksine, zemin etütlerinin yapılmasında keyfiliğe yol açabilecek ve bu raporların hazırlanmasında asıl yetkiyi inşaat mühendislerine bırakan bir içerik taşımaktadır. Yönetmelik maddelerine karşı Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na karşı açılan davada, jeoteknik etütlerin ve onların parsel bazındaki biçimi olan zemin etütlerinin yapılması ve raporlarının hazırlanması konusunda, aldıkları eğitim gereği öncelikle jeoloji mühendislerinin yetkili olması gerektiği açıklanmış, bilimsel kuruluşların bu doğrultudaki görüşleri sunularak uygulamanın da bu yönde olduğu ayrıntılı bir biçimde ortaya konulmuştur. Dava, davalı Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın isteği ile duruşmalı olarak görülmüş olup, karar aşamasına gelinmiştir.

2) 595 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'nin yürütülmesinin durdurulması ve iptali ve yönetmeliğin kaynağı olan 595 sayılı KHK'nin Anayasa'ya aykırı olması nedeniyle Dosyanın Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesi istemi ile açılan dava..

Dava devam ederken, dava konusu yönetmeliğe dayanak teşkil eden 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK, Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş, bu nedenle dava konusuz kaldığından dava konusu yönetmeliğin iptali tarafımızca talep edilmiştir.

3) 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK'ye açıklık getirilmesi amacıyla Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca çıkarılan 2.10.2000 tarihli, 6/1395 sayılı genelgenin 10. Maddesinin ilk cümlesinin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemiyle açılan dava.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na karşı açılan davada yayınlanan genelgede "yapı denetleme kuruluşlarının projelerden de sorumlu olması nedeniyle ayrıca bu projelerin mühendis ve mimar odalarınca vize edilme şartı aranmayacağı" ibaresi dava edilmiş, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın düzenleyici bir işleminde başka kurum ve kuruluşlara verilen yetki ve sorumlulukları kısıtlama veya yok etme gibi bir yetkisinin bulunmadığı belirtilerek sözkonusu cümlelerin iptali istenmiştir.

Dava sürerken, dava konusu genelgeye dayanak teşkil eden 595 sayılı KHK'nin Anayasa Mahkemesi tarafından iptali sonucu dava konusuz kalmıştır.

4) 22.11.2000 tarih ve 24238 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan, Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca hazırlanan "Uzman Mühendis ve Uzman Mimar Yönetmeliği" nin iptali ve öncelikle yönetmeliğin dayanağı olan 601 sayılı Müh. ve Mim. Hk. Kanun ile TMMOB Kanununda değişiklik yapılmasına dair KHK'nin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulması istemiyle açılan dava.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na karşı açılan davada, mühendislik ve mimarlıkla ilgili düzenlemelerin Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yapılamayacağı, Bakanlığın mesleki bir kuruluş olmadığı ve birçok mühendislik alanını da bünyesinde barındırmadığı, bu görevin T.C. Anayasası ve kanunlar uyarınca TMMOB ve Odalara verildiği açıklanarak konu yönünden yetkisizlik nedeniyle yönetmeliğin iptali ve yürütülmesinin durdurulması talep edilmiştir.

Dava devam ederken kabul edilerek yayınlanan 4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun, Uzman Mühendis ve Uzman Mimar Yönetmeliği'nin dayanağı olan 601 sayılı KHK'nin ilgili maddelerini yürürlükten kaldırdığı için, dava konusuz kalmıştır.

5) Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca hazırlanan, 12.08.2001 tarih ve 24491 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Yapı Denetimi Uygulama Usul ve Esasları Yönetmeliği'nin iptali ve yürütülmesinin durdurulması ve yönetmeliğin dayanağı olan 4708 sayılı Yasa'nın Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle dosyanın Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesi istemiyle açılan dava.

Açılan davada 4708 sayılı Yasaya dayanılarak hazırlanan yönetmeliğin bazı maddelerinin kendisine dayanak teşkil eden yasaya aykırılıkları ortaya konulmuş, ayrıca yasanın T.C. Anayasası'nda yer alan "kamu hizmetlerinin kamu görevlileri tarafından yürütülmesi" ilkesine aykırı olduğu açıklanmıştır. Yönetmelikte ise zemin etütleri ile ilgili olarak yeni hiçbir şey söylenmediği be-

lirtilerek zemin etütleri ile ilgili olarak jeoloji mühendislerinin yetkilendirilmesinin doğurabileceği sakıncalar, bilimsel gerekler ve uygulamalar ortaya konularak açıklanmaya çalışılmıştır. Dava devam etmektedir.

6) 12.02.2000 tarihli, 23962 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme Esaslarına dair yönetmeliğin 5-d/1 bendinin yürütülmesinin durdurulması ve iptali ile, bu yönetmeliğe dayanılarak Bolu Köy Hizmetleri İl Müdürlüğünde görevli Jeoloji Mühendisi Ali Keleş'in mühendis olarak atanması doğrultusunda yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemiyle açılan dava.

Dava sürerken Danıştay, Jeoloji mühendisi Ali Keleş'in mühendis kadrosuna atanması için yaptığı başvuruyu, düzenlenecek eğitim ve sınavlara katılabilmesi için, kurumda iki yıl çalışmış olma şartı gerçekleşmediği gerekçesi ile reddeden Bakanlığın bu işlemi için yürütmeyi durdurma kararı vermiş, bu kararın kaldırılması için Bakanlıkça yapılan itiraz ise Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunca reddedilmiştir.

Bu gelişmelerden sonra Bolu Köy Hizmetleri İl Müdürlüğünde memur kadrosunda görevli Jeoloji Mühendisi Ali Keleş, kurumda iki yılı doldurmadığı halde, idari yargının bu yürütmeyi durdurma kararından yararlanarak düzenlenen eğitim ve sınava katılmış ve mühendis ünvanını almıştır. Davanın yönetmelik maddesi iptali ile ilgili bölümü devam etmektedir.

Köy Hizmetleri İl Müdürlüklerinde çalışan çeşitli mühendisler bu gelişmeden haberdar olduktan sonra, kendileri için de benzer bir kararın alınması ve Martta açılması beklenen görevde yükselme sınavına katılabilmek için, Ali Keleş ile ilgili verilen kararı emsal göstererek yürütmeyi durdurma talepli iptal davaları açma yoluna gitmişlerdir. Bu konuda dava açan mühendis sayısı 11'dir. Açılan davalar halen devam etmektedir.

7) Vize edilmek üzere odaya sunulan rapora sahte deney föyü eklendiğinin saptanması üzerine ilgili jeoloji mühendisliği bürosu ve deneyin yapıldığı üniversitedeki öğretim üyesi hakkında Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur

Savcılık soruşturması devam etmektedir.

20- EKONOMİK HAKLAR

- Üyelerimizi işsizliğe ve düşük ücretle çalışmaya mahkum eden neoliberal ekonomi politikalar ve globalleşmeye karşı "global" bir duruş oluşturulması yönünde mücadele edilmiştir. Üst örgütümüz TMMOB'nin bu alandaki tavrı desteklenmiş ve Gerek KESK gerek EMEK platformunun düzenledikleri tüm eylemliliklere kitlesel olarak kalınmıştır. Tüm çalışanlarla birlikte grevli toplu sözleşmeli sendika mücadelesinin desteklenmesi sürdürülmüştür.

-İşsizlik Sorunu

- Bu yapısal sorunun kısmi çözümüne yönelik olarak imar mevzuatı ve ÇED sürecindeki yeni olanaklar geliştirilmiş ve istihdama yönelik adımlar hazırladığımız oda görüşlerinde yer almıştır.

- Ayrıca ilköğretim kurumlarında zorunlu Jeoloji dersinin müfredata konması için girişimlerimiz olmuştur. İssiz meslektaşlarımızın bu alanda istihdam edilmelerine yönelik girişimlerimiz sürecektir.

- Genel merkez ve şubelerde periyodik olarak mühendislik jeolojisi ağırlıklı kurslar düzenlenmiştir. Bu kurslara katılan meslektaşlarımıza "Kurs Katılım Belgeleri" verilmiştir.

21-BASINLA İLİŞKİLER

Dönemimiz içinde özellikle meslek alanlarımızla ilintili olaylarla ilgili çeşitli tarihlerde basın açıklamaları yapılmıştır. Bu olaylara ilişkin Ulusal - yerel gazete ve dergilere yazılar gönderilmiş yine radyo ve tv programlarına katılarak odamız görüşleri aktarılmıştır. Oda bünyesi içinde özellikle işsiz meslektaşlarımız ve öğrencilerimizin katkılarıyla basın izleme komisyoyu oluşturularak medyada odamız ve mesleğimizle ilgili gelişmeler izlenmiş ve arşivlenmiştir. Özellikle medya arşivinde ciddi bir zenginlik yaratılmıştır. Dönemimiz içinde gerek meslek alanlarımızla ilgili, gerekse ulusal ölçekli toplumsal sorunları basın açıklamaları ve basın bültenleri ile kamuoyuna taşımaya çalışan yönetim kurulumuzun çeşitli tarihlerde yapmış olduğu basın açıklamaları ve basın bültenleri çalışma raporunun sonunda verilmiştir.